Jul i Thy

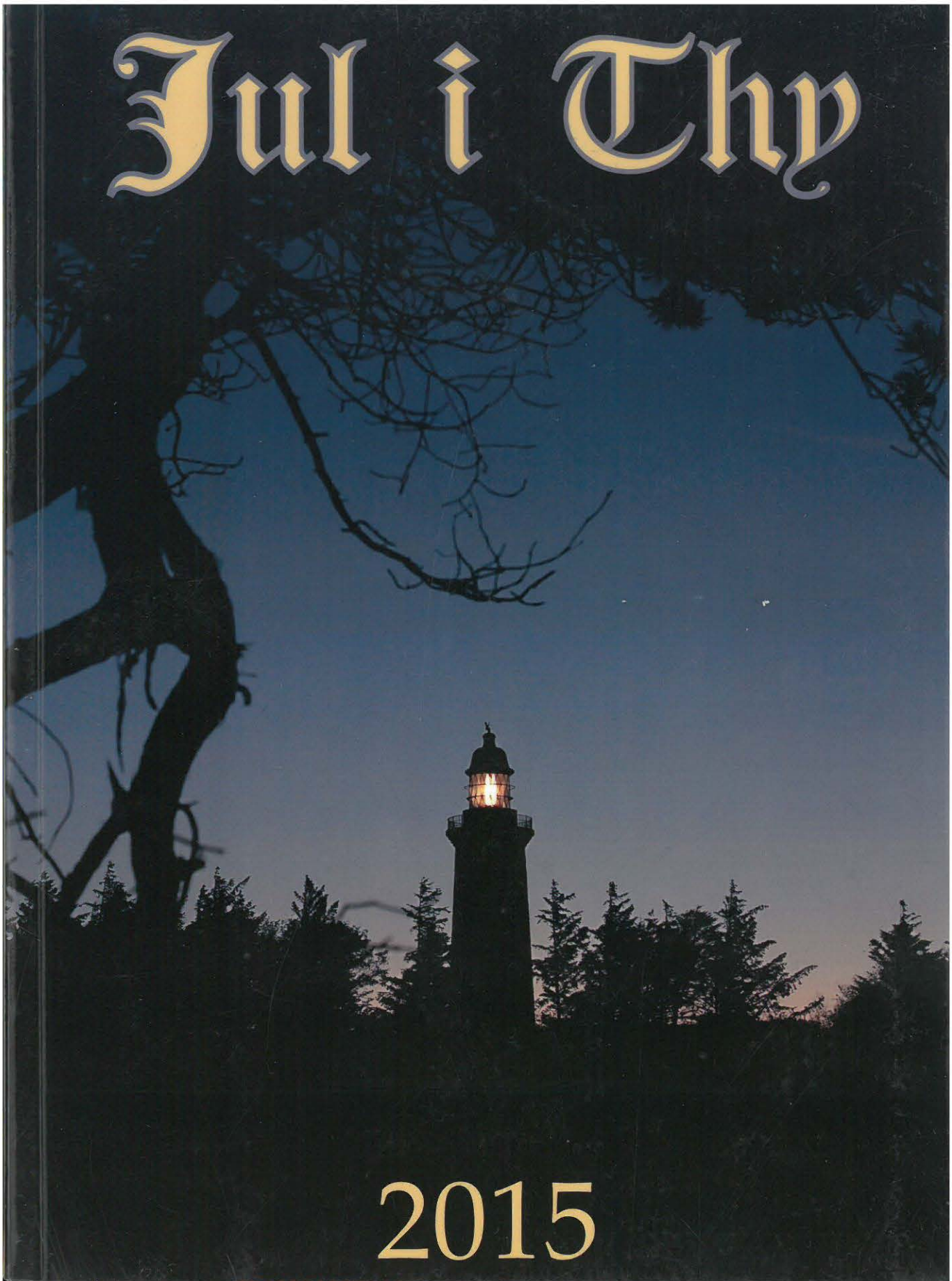

2015

Stenbjerg Kro & Badehotel

I hjertet af Nationalpark Thy

Tlf. +45 9793 8065 - kro@stenbjerg.dk - www.stenbjerg.dk -

VI BRYGGER SMAGSOPLEVELSER

Thisted BRYGHUS

Anno 1902

JUL I THY

2015

85. ÅRGANG

UDGIVET AF
Museum Thy

Indholdsfortegnelse

Før vi fik REKLAME TV 3
Af Lisbet Svalgaard Henriksen

Jul i den gamle skolestue 5
Af redaktionen

Hanstholmdreng i spidsen for Sparekassen Thy 7
Af Klaus Madsen

»Hilsen til Evald« 9
Af Claus Nordentoft

Familie udslettet 15
Af Klaus Madsen

Min barndoms lege 19
Af Karen Hansen, fortalt til Leif Gro Hansen 2007-2008

Thys første sportsforretning 23
Af Hans B. Nielsen

Tørv i Hundborg Mose 27
Af Nora Hornstrup

Nyt kors for friheden 33
Af Svend Sørensen

Mindesten i Dalgaards have 37
Af Kaj Kristensen

Thisted Gardens start 41
Af Jens Peter Bjerregård

Et liv i mit Thisted 45
Af Ole Vagn Christensen

Søren Knakkergaard Sunesen - præst i Argentina 49
Af Henning Kjeldgaard

Henning Wienberg 100 år 53
Af Poul Sasser Jensen

Jul i Thy quiz 61

Fra det gamle album 62

Jubilæumsbilleder 73

Året der gik 75

Adresseoplysninger 78

Før vi fik REKLAME TV

Af Lisbet Svalgaard Henriksen

Hans Ottos marionetter var næsten en institution i Thisted. Primært i juletiden, der som regel kaldte folk til byen. På hjørnet af Vestergade-Frederiksgade blev der opført marionetteater. Ikke hele forestillinger, men små optrin. Daværende manufakturhandler Peter Jensen lagde butiksvindue til, og næserne blev trykket flade i benovelse over »de levende dukker«, der sang til kendte melodier fra lakpladerne. Der blev opført julespil: *Hans og Grete og Den Grumme Heks, ballet og sang fra aktørerne.* Musikhuset, nuværende Fona, lagde også vinduer til, når Jensen og Pedersen og en sangerinde underholdt publikum. Vi snakker om 1951.

Det var tilsendte magasiner fra Amerika, der startede interessen for marionetter hos familien. Dukkerne blev lavet af træ, leddelte, og hænderne af plastisk træ.

Det var et teamwork. HO lavede dukkerne. Vores mor syede tøjet, og vores moster lavede

Dukkerne er nu hos H. O. Jørgensens datter Lisbet Svalgaard (artiklens forfatter). Ballerinaen havde mimik og kunne danse på tå. Cowbyen kunne både synge og spille.

Hans Otto Jørgensens datter Ulla hjælper med at gøre en af dukkerne klar til forestilling.

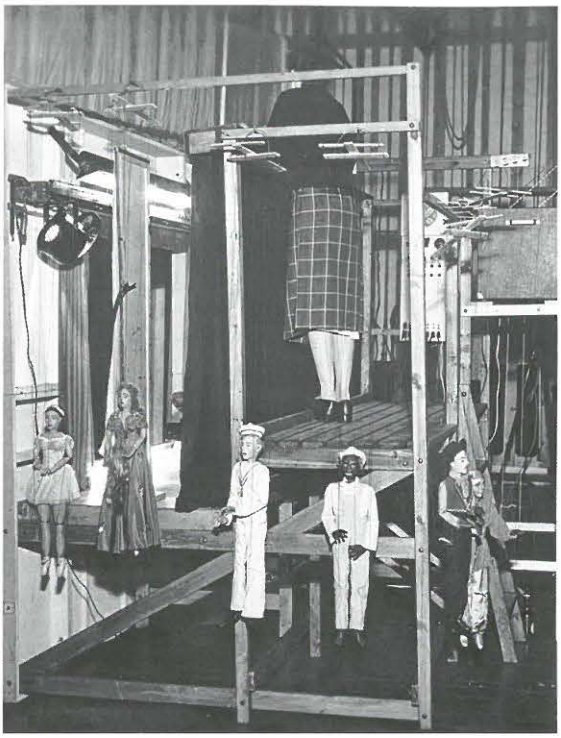

Dukkerne hænger klar ved scenen til en marionetforestilling.

hænderne. Da fint stof var en mangelvare på dette tidspunkt, blev det bl.a. doneret af Olga Thomsen (Palæteatret).

Dukkerne blev gjort lidt tunge ved hjælp af bly i »skoene« – så gik de i stedet for at svæve. De forskellige dukker kunne ved hjælp af snoretræk gå, løfte armene, åbne og lukke øjne og mund. Det gav et sug i folk, når de gjorde det. Dukkerne var jo som nævnt med sort kinesertråd hængt op i to stykker træ, der var korslagt, og foran et sort bagtæppe blev de levende.

Selve teatret var så stort, at tre voksne kunne stå bagved og fremføre dukkerne. Alt var hjemmelavet.

Efterhånden optrådte dukkerne rundt omkring i Danmark, helt op i midten af 60'erne. Men så blev tiden en anden, og senere fik vi REKLAME TV.

En cowboy, en ballerina og en sømand med tynde snore optrådte i Hans Otto Jørgensens forestillinger.

Jul i den gamle skolestue

Af redaktionen

For 25 år siden blev julen markeret på Thisted Museum med udstillingen *Jul i den gamle skolestue*. Udstillingen var indrettet som en skolestue med pulte i tre rækker. Ved disse pulte sad næsten 1500 elever fra egnens skoler i tiden op mod jul og arbejdede med pen, blæk og kugleramme.

En søndag eftermiddag havde udstillingen besøg af forhenværende skoleinspektør Søren Vase, Koldby, der fortalte om sin egen skoletid. En anden lærer, Maren Vestergård, blev opfordret til at skrive lidt om de juletraditioner, hun havde oplevet som ung lærer på Tilsted skole. Skolen var dengang 3-klasset og havde to lærere. Den 27. november 1990 satte Maren Vestergård sig til skrivemaskinen i sit hus på Fjordbakken i Thisted og skrev i et brev til museet om juletraditioner i 1940'erne:

»Der blev lært og sunget julesalmer fra omkring advent og til jul, måske læst en julefortælling, men ellers foregik undervisningen som sædvanlig. Den indledende afslutning foregik i skolekøkkenet – faget var dengang nyt, og kun for piger, mens drengene havde sløjd. I forvejen havde eleverne bagt småkager, lavet konfekt m.m., og den sidste gang inden jul måtte pigerne invitere deres mødre til cacao og hjemmebagt kringle og øvrigt bagværk fremstillet til dagen. Det var utroligt hyggeligt i al sin enkelthed, idet det var pigerne, der både forud og på dagen stod for arrangementet, og det var til gensidig glæde, at mødrene var med.

Vi kendte ikke til adventskranse eller kalenderlys, men den sidste skoledag var et højdepunkt inden ferien. Dagen før afslutningen fik de ældste elever lov til at pynte i klasseværelset og med farvekridt dekorere vægtavlen med julemotiver, nisser osv. Så blev der aflåst,

Skolerejse til Skotland. Maren Vestergård og Poul Nedergård, 1968.

Den gamle skolestue, Thisted Museums juleudstilling i 1990.

og næste morgen var det de samme elever, der låste op, når klokken ringede, og så udløstes spændingen, der også omfattede en pakke på katederet, en gave fra eleverne til læreren, f.eks. en vase, en skål, en sølvske o. lign.

Så blev der sunget julesalmer, læst en julehistorie eller en af Selma Lagerlöfs legender, og derpå blev der serveret cacao m. kringle i selve klasseværelset. Det var lærerens tak og kvittering for gaven. Efter salmen "Dejlig er jorden" og med ønsket om en glædelig jul, skiltes vi og mødtes først dagen efter Hellig 3 Konger, altså d. 7. januar.

I halvtredserne begyndte traditionen med adventskranse og kalenderlys i de enkelte klasser, så julen markeredes mere i hverdagen, bl.a. indøvedes optrin med eleverne."

Maren Vestergård virkede som lærer i Tilsted 1940-63. Derefter blev hun ansat ved Thisted Borgerskole, hvor hun var i mange år.

Oplevet med barnets øjne

Gennem Thisted Dagblad opfordrede museet i 1990 folk til at skrive om juletraditioner i deres skoletid. Lilly Vegendal fra København efterkom opfordringen. Hun gik på Østre Skole, der dengang lå på Munkevej (nu VUC). I brevet skriver hun:

»I årene 1922-1927 gik jeg på Østre Skole i Thisted, hvor julemåneden var en tid, vi glædede os til hele året. Med den begyndte vi at synge julesalmerne til morgensang og i sangtimerne, og lærer Skårup (højt elsket lærer) tegnede et nissemotiv – i farver! – på tavlen. Dette mesterværk kunne vi så fryde os over hver dag, og vi var altid utrolig spændt på motivet!

Der blev også læst lidt af en julehistorie hver dag, og så kom det allermest spændende: Den sidste skoledag, hvor vi slet ikke skulle lave noget, bare høre det sidste af julehistorien, mens vi ventede på at komme ned til det store juletræ i gymnastiksalen. Den dag måtte vi nemlig have en lille grangren med i skole, netop så stor at den lige kunne bære et lys. Vi satte den med stort besvær fast ved blækhuset, og med endnu større besvær fik vi lyset sat fast, - men hyggeligt var det, og der bredte sig snart en dejlig granduft, for der gik jo ild i adskillige!

At få fat i den grangren var nu ikke så lige til, for man gik jo ikke bare hen og købte et bundt som i dag. Nej, vi måtte søge på gaden og på de steder, der blev solgt juletræer: Markedspladsen (nu Frederikstorv), Hotel Thys gård, Kielsgård og »Nordthy« (brugsforening i Aagade).

Lyset var et kapitel for sig selv for min bror og mig; vi fik hver en 2-øre og skulle så ned til "Kaleb"i Storegade og købe det. Det var utrolig svært at vælge mellem de fine farver – hvid og rød kunne vi ikke drømme om, det skulle være én af de snoede, i flotte farver. Som regel endte det med et lyseblåt og et lyserødt (pige- og drengefarver?), men vi skulede meget til de gule og grønne. Det kunne ske, vi senere fik en 2-øre igen, og så købte vi dem, og vores mor satte dem fast på en rulle, og vi fik lov til at tænde dem lidt hver dag.

Det var viceinspektøren (P. L. Hald), der spillede ved morgensangen og også ved juletræet. Vi skulle altid synge: I denne søde Juletid, Julen har Englelyd og Kimer, I Klokker. Det var vist hans yndlingssalmer, vi kunne nu bedre lide de andre, som vi jo selvfølgelig også sang.

En vidunderlig skøn tid med rige traditioner trods de små kår, og hvor man virkelig kunne glæde sig over små ting. Jeg husker godt, da de begyndte med at tegne lys på tavlen, det var i 30'erne – børnene fortalte om det.«

Hanstholmdreng i spidsen for Sparekassen Thy

Af Klaus Madsen

Hanstholmdrengen Ole Beith er ny direktør i Sparekassen Thy. Han opfatter sparekassen som en del af sig selv, og han synes også, han er en del af sparekassen. Han er født i Hanstholm i 1965, og vokset op sammen med havnen.

For 50-årige Ole Beith begyndte sparekasselivet i 1984. Han startede, efter handelsskolen, som elev i Hanstholm og blev en af afdelingens 22 medarbejdere. Det blev lærerige elevår for et ungt menneske, der også havde stor lyst til at lære. Netop lysten til at lære gjorde, at Ole Beith flittigt har udnyttet uddannelsesmulighederne, der samtidig kvalificerede til at tage mod nye udfordringer. Et par år efter elevtiden, i slutningen af 80'erne, blev Ole Beith leder af Sparekassen Thys fire mand store fiskeriafdeling i Hanstholm. Det var en hård tid for et ungt menneske med rødder i Hanstholm. Fiskeriet var i krise, og arbejdet som rådgiver og sparekassemand for fiskerne var hårdt. Han mødte forældre til

gode kammerater og skulle tage drastiske beslutninger. Det var både voldsomt, svært og også meget lærerigt. Egentlig husker han ikke ubehagelige oplevelser – han var en del af lokalsamfundet, og der var gensidig respekt. Ordentlighed og professionalisme har han altid sat højt, også når han var en del af beslutningen om menneskers økonomiske skæbne.

Efter nogle år flyttede Ole Beith til sparekassens kreditafdeling på Store Torv i Thisted. Det var også lærerige år. Her stiftede han bekendtskab med mange brancher og deres vilkår. Det var, og er, spændende at møde iværksætteren, som brænder for en god ide. Landmænd, der stædigt arbejder under skiftende betingelser. Virksomheder med mange ansatte og kompliceret produktion, og håndværkere. Viften af virksomheder er både stor og bred.

I 1994 fik sparekassen ny direktion, med Ivan Christiansen som direktør, og i 1995 blev Ole Beith leder af erhvervsafdelingen. Det var en ung mand, der skulle være leder for medarbejdere, der var en god del ældre. Det var en udfordring, som han tog op og løste. Jobbet som leder af erhvervsafdelingen havde han til 2008, da han blev sparekassens underdirektør med ansvar for sparekassens kundevendte afdelinger. I foråret 2014 besluttede sparekassens bestyrelse, at Ole Beith skulle overtage direktørstolen efter Ivan Christiansen, der havde bebudet, han ville stoppe 1. april 2015.

Ole Beith står nu i spidsen for en stærk sparekasse, der på en god måde har klaret finanskrisen. Sparekassen har, for at styrke kundegrundlaget, de seneste år oprettet afdelinger i Holstebro, Aulum og Herning. Afdelingen i Struer overtog sparekassen fra Fjordbank Mors.

Ole Beith står også i spidsen for en sparekasse, der er en væsentlig del af Thys bevidsthed. Der er tradition for at støtte op om organisationer, sport og kultur. Ole Beith føler et stort ansvar for at bidrage til at udvikle og bevare en god arbejdsplads med et par hundrede ansatte.

Ole Beith lægger stor vægt på, at sparekassen fortsat har mulighed for at knytte kunderne til den samme rådgiver. Selv i en tid, hvor teknologien gør det muligt at ordne bankforretningerne fra mobiltelefoner og computere, er det stadig vigtigt at kunne give god økonomisk rådgivning.

Familiebaggrunden

Opvæksten i Hanstholm, og Hanstholms særlige nerve, har været vigtig for Ole Beith. Forældrene Lis og Walther Beith kom til Hanstholm i 1964. Walther Beith blev uddeler i Brugsen.

Årene inden havnen blev indviet i 1967, og også efter, var præget af pionerånd. Det var lidt af et »klondyke« på Jyllands skulder. Nok var der en stram byplan, men det var også en stærk snert af »guldfeber«.

Ole Beith og hans brødre Carsten og Jørgen voksede op i et hjem, hvor der var en stærk tilskyndelse til at uddanne sig, og sammen med opbakningen hjemme fra blev det også lysten til uddannelse, der har fået Ole Beith til at lægge mange eksaminer oven på uddannelsen som sparekassemand.

Faren, Walther Beith, blev senere købmand med forretning på havnen. Det var helt almindeligt, at fiskerne ringede om natten for at få leveret proviant, så de efter losning af fisk hurtigt kunne komme på havet igen. Det gav lange, slidsomme og hårde arbejdsdage. Beiths drenge lærte, at det var helt naturligt, når man ville drive forretning. De lærte også, at det var vigtigt at kunne klare sig selv. Faren ville godt »være sponsor« for drengene, men de fandt hurtigt ud af, at det var meget bedre selv at tjene pengene.

Så skulle de jo heller ikke stå til regnskab for, hvad pengene blev brugt til. Derfor tog Ole Beith og brødrene forskellige jobs på havnen. Der var stort set altid et job at få.

Det var dengang, ingen tog notits af at se en stor knægt fare rundt på havnen i en truck med adskillige kasser fisk på gaflen. Det blev også til adskillige timers opvasketjans i moderens restaurant »Kræn Blosen« i Hanstholmcentret.

Opvæksten har utvivlsomt haft en betydning for Ole Beiths udvikling, idet det at »yde før man kan nyde« var en vigtig del af opvæksten. Han har haft den rette indstilling, den gode uddannelse og været klar på de rigtige tidspunkter i sparekasselivet, når udfordringerne er kommet.

Ole Beith er gift med Randi Bylov. De har tre piger på 9, 13 og 15.

»Hilsen til Evald«

Af Claus Nordentoft

Thy blev ligesom det øvrige Danmark befriet for 70 år siden. I maj 1945 slap danskerne for nazismens åg. Fem år var gået med først samarbejde under protest, senere mere tydelig afstandstagen til den tyske besættelsesmagt. Fem år med en mere eller mindre besværet dagligdag. Nogle thyboer valgte at gå ind i undergrundshæren, modstandsbevægelsen.

Min far, Evald Nordentoft (1923-1991), var med i modstandsbevægelsen. Under krigen var han ansat som førstemand hos N. K. Pedersens skotøjsfabrik og detailbutik i Hurup.

Denne fortælling er tilegnet Evald Nordentoft og de andre brave danskere, der deltog i aktiviteter, der kunne »koste dem livet«, som min far udtrykte det, når han fortalte om sine oplevelser. Men han var ikke en helt, sagde han. Jeg synes i det mindste, at de så var modige. De danske kvinder og mænd, der turde gøre modstand.

Fortællingen bygger på Evald Nordentofts fortællinger om virkelige begivenheder og min egen historiske interesse. Jeg har tilladt mig at tolke på, hvad min far mon tænkte, da begivenhederne udspillede sig.

4. maj 1945 kl. 20:36

»I dette Øjeblik meddeles det, at Montgomery har oplyst, at de tyske Tropper i Holland, Nordvesttyskland og i Danmark har overgivet sig. Her er London. Vi gentager: Montgomery har i dette Øjeblik meddelt, at de tyske Tropper i Holland, Nordvesttyskland og Danmark har overgivet sig. [Pause] Vi fortsætter nu Udsendelsen med at oplæse de to Proklamationer, som Danmarks Frihedsraad udsendte i Gaar, altsaa inden den Meddelelse vi netop har givet:

»Hvad enten det kommer til Kamp eller Kapitulation, vil Befrielseskampens sidste Timer kræve endnu større Disciplin og Selvbeherskelse end hidtil. Ingen gruppe maa gaa til Handling, før Ordren er givet. Frihedskæmpere, Kammerater, vi stoler paa Jer…«

Radioen skratter stadig. De tyske støjsenderes kraft var aftaget de sidste uger. Ligesom troppernes. Stigende var derimod ordrer til modstandsgrupperne. Ofte lød »Hilsen til Frede, Godtfred, Holger og andre navne« over den engelske radio. Det var hemmelige ordrer om fx jernbanesabotage eller våbennedkastning. Gå til modstand, var signalet.

Denne aften er anderledes. Det er ventet. Altså den tyske overgivelse. Og nu er det her, befrielsesbudskabet. Evald rejser sig op fra stolen uden at sige et ord. Ikke at han er uhøflig, han kan bare ikke sige noget. Automatikken styrer for en stund Evald. Kroppen har taget over. Sindet mærker en befrielse. Lettelsens tårer presser sig en anelse på. Så husker han, hvad Hurup-kompagnichefens ordre lød på: »Vi mødes på slagteriet, når budskabet kommer. Her udleveres våbnene, og nærmere ordrer gives«. Heldigvis er Evald god til selvbeherskelse. Det har han

5. maj 1945. Kig ud over Bredgade i Hurup. Den bevæbnede modstandsmand forrest i billedet er Evald Nordentoft.

også lært i FDF, Hurup, hvor hans arbejdsgiver er kredsleder, og Evald også er leder.

Da Evald kommer lidt fortumlet ud fra huset, hvor han har været til fredagshygge med en kammerat og hans forældre, ruller tankerne fortsat ind over ham. Blandt mange kommer han til at tænke på, at nu slipper han for flere diskussioner med kammeratens far, der er nazitilhænger. Endelig fri. Fri for firkantede meninger fra nationalister, der forfølger fremmede. Fri for en totalitær tankegang. Det bliver forhåbentlig en ny verden, tænker Evald. Men han skulle nok have sagt pænt farvel, da han rejste sig, tænker han. Men alle blev tavse. Kammeratens far endda hvid i hovedet, ligesom bagdørens farve. Den var det for sent at smutte ud af nu, erkendte den danske nazist.

Våbnene findes frem

På vej hen mod slagteriet, der ligger tæt ved stationen, kommer Evald til at tænke på, at nu kan han også nemmere komme rundt i Jylland. Stillingen hos sognerådsformand og skotøjsfabrikant N. K. Pedersen indebærer, at der skal sælges varer til jyske sko- og træskohandlere. Pengene har været små, så nu kan det kun gå fremad med skotøjsmærke, Manity, fra Hurup. Den næste tanke melder sig: Nu skal modstandsbevægelsen, der har været særlig flittig i det thyske, ikke længere sætte livet på spil for at sprænge jernbanen og dermed genere den tyske besættelsesmagt, der har sat sig tungt på Thy.

Evald husker også på den omhyggelige varmemester på slagteriet. Varmemesteren spottede frihedskæmpernes sorte fingreaftryk på slagteriets hvide loftsbrædder, efter de en aften havde gemt de nedkastede våben oppe på slagteriets loft. Hænderne var blevet godt sorte af olie fra de våben, der var i nedkastningscontaineren. »Godt, varmesteren så de sorte fingre,« siger Evald til sig selv. »Det ville have været afslørende, hvis en udenforstående havde set dem.« Heldigvis blev den og andre situationer klaret.

»Pift,« lyder det pludselig højtlydt. Evald farer sammen. »Nå, rolig, det er jo kun toget.« »Det bliver også rart at kunne sove roligt om natten,« tænker Evald. Fri for at fare sammen, hvis en bil bremser op uden for skoforretningen. Det kunne jo være det hemmelige tyske politi, Gestapo, eller deres danske håndlangere. »Så slipper vi da også for de grimme karle i de lange læderjakker og beskidte smil,« siger han til sig selv.

Pludselig kommer han til at grine lidt over den næste tanke. Tanken, der mindede ham om, at han i en af de koldeste vinternætter i mands minde vågnende ved, at han var frosset fast til væggen. Det gjorde lidt ondt, da han trak huden fri af væggen. Det var koldt, de vintre. Men heldigvis slet ikke så slemt, som for de stakkels soldater ved Stalingrad, der mistede lemmer og liv til Kong Vinter. Danmark var trods alt sluppet heldigt gennem krigen.

Evald ankommer til slagteriet. Alvoren står malet i kammeraternes ansigter. De ved ikke, hvad der skal ske. Nogle fortæller, at de har hørt rygter om, at hipoer på flugt er på vej op gennem Jylland. Endelig råber kompagnichefen, at alle mand skal finde deres gruppe. Evald tilhører Kompagni Hurup, 3. Deling, 3. Gruppe. Han finder hen til gruppekammeraterne, og samlet går de hen for at få udleveret våben og ammunition.

Evald og de andre tager ladegreb. »Klik, klik, klik« siger det, da de slår sikringen til på deres våben. Evald kaster sin engelske Lee Enfield

gevær på skulderen og ammunitionstasken af svagt grønligt stof skråt hen over maven. Meget mere simpelt end tyskernes flotte udstyr. Det kan stadig gyse i mændene. Hvad venter dem?

Ingen af frihedskæmperne får sovet meget den fredag nat. De patruljerer om aftenen og lader civilbefolkningen feste, selv om nogle af dem går lidt over stregen. Pullimutten, kirsebærvinen, har også gjort sin virkning. Og nu kommer alle hinanden ved. Faktisk ligesom de bedste af nytårsaftenerne.

Mørklægningsgardinerne tages ned. Nogle river dem ned. Aldrig mere skal der være så mørkt udenfor i Hurup. De tændte stearinlys i vinduerne oplyser friheden.

Det var en morgen som tusind andre og ingen morgen i tusind år

Tidlig næste morgen, lørdag den 5. maj, tropper Evald og kammeraterne op på Hurup politistation.Våbnene er med. Alle er spændte. Et par politibetjente er dukket frem fra tiden "under jorden".

Hvad mon opgaverne byder på?

Da arrestationslister af formodede landssvigere bliver læst op, nævnes navnet på kammeratens far. Evald siger højlydt: »I kan kalde mig en kujon, og jeg lægger gerne mit våben fra mig, men jeg vil ikke gå med hen for at arrestere min kammerats far.«

Evald slipper for denne opgave. I stedet bliver opgaven at opstille en bevogtet vejspærring

Hurup 5. maj 1945. Befolkningen fejrer befrielsen.

5. maj 1945. Børnene i Hurup fejrer også friheden.

ude på hovedvejen uden for byen. Ved Karensminde. Hipoerne er på vej, lyder meldingen. De forhadte danskere, der er gået i tysk tjeneste som Hilfspolizei (hjælpepoliti), er på flugt op gennem Jylland. Det kan blive drabeligt.

Stemningen er spændt, da gruppen af modstandsfolk kører mod øst ud af Hurup. Mændene har fået fat i en af Hurups eneste køreklare biler, ambulancen. Da de kommer til skovstrækningen ved Karensminde, går de straks i gang med at etablere en vejspærring. Nysgerrige danskere kommer til, men bliver gennet væk. Det kan jo blive farligt, hvis hipoerne kommer. »De skyer ingen midler, de banditter,« er Evalds gruppe enig i. Igen tages ladegreb på geværerne, mens håndgranaterne lægges klar ved mændenes side. Nu venter de.

I Hurup lyder radioernes højttalere ude på Bredgade. Alle synger med, når Aksel Schiøtz med sin dybe, maskuline røst toner frem med Danmarks frihedssang - »En vinter lang og mørk og hård«. Richs, erstatningskaffen, lægges væk i de huse, hvor man har gemt nogle rigtige kaffebønner. Godt smager det nu ikke, efter årene på bagen. Folk er glade. Man kommer hinanden ved. Det er en anderledes morgen. Jo, det er både »en morgen som tusind andre og ingen morgen i tusind år«, som står skrevet i en anden dansk frihedssang »En lærke letted«.

Rundt i Hurup foregår arrestationerne af de formodede landssvigere. Også af Evalds kammerats far, nazisten. Senere bliver de overført til arrest på realskolen i Thisted. Mange af dem synes nu ikke, at de har gjort ret meget forkert. De fulgte jo bare regerings ord om at samarbejde med tyskerne. Statsminister Buhl sagde det jo selv i radioen. I 1942. Men København er langt væk fra Thy, tænker andre. Her i Thy må man godt tænke selv. Være stærk og sej. Især her tre år efter radiotalen.

Op ad formiddagen bringer radioen Kong Christian den Tiendes tale til folket. Senere lyder også ud i æteren, den sang, som folket nu bedst synes om: »Gå til modstand, alle danske,

alle mand som én, og gør Danmark frit«. Den synger de mange hundrede danskere i Hurups gader med på. Den er go'. Ikke mange tænker på modstandsfolkenes opgaver.

Og de tænker slet ikke på, hvad der mon sker ved Karensminde.

Her sveder modstandsfolkene, hver gang de på afstand ser en sort bil. Uden generator. Mest af alt kommer der nu hestevogne med gode, danske heste hen mod vejspærringen. Vejspærringen lavet af faldne træer. Men når mændene ser en sort bil nærme sig, gør de sig klar. Klar til kamp.

Sådan går det et par timer. Flere køretøjer bliver undersøgt for mistænkeligt indhold. Men heldigvis løsnes ikke et skud. Det var falsk alarm. De sortuniformerede Hipoer kom ikke. Denne gang.

Ambulancen fyldt med mænd og våben drager de få kilometer hjem til Hurup. Under turen sanser Evald og de andre omsider forårets komme. En dejlig grøn farve er som strøet hen over de brune grene. Lærkens sang høres. Duften af forår sanses. Alt mens kirkeklokken uafbrudt ringer freden ind.

I Bredgade er der nu mange mennesker. Det er som om, at næsten hele byen og oplandet er mødt op. Alle er glade. Folk råber hurra, og børnene vifter med små Dannebrogs-flag.

Gå i dækning!

Op ad formiddagen sker der noget ret så dramatisk. Og så i Hurup. Godt nok var der sket voldsomme ting i Thisted under krigen, men det her kunne komme over i historiebøgerne. Ligesom den frihedskæmper, der mistede livet i Snedsted, da en gammel lastbil blev sprængt i luften. Bilen havde kørt for tyskerne.

»Hold mund og gå i dækning!« råber Evald ud over folkemængden.

To minutter tidligere havde de første frihedskæmpere, der også agerede ordensmagt over for folkemængden, på afstand set den tyske lastbil komme rullende ind fra vest, ind ad Ashøjgade. Bilens nummerplader viste, at tyskerne kom fra kystbatterierne ved Agger.

Nu er de tyske soldater oppe på lastbilen ved at klargøre deres Maschinengewehr 42 (MG42), der har en skudkadence på 1200 skud i minuttet. Det vil sige, at cirka 1½ minut fortsat skydning, og Hurups befolkning vil være udslettet. En katastrofal situation.

Nogle af de mest skrydende civile mænd havde råbt til frihedskæmperne, da tyskerne kom rullende i langsom fart: »Skyd de tyskere«. Soldaterne på Magirus-Deutz lastbilen blev nervøse over folkemængden og den åbenlyse fjendtlighed mod dem. En helt ny situation for besættelsesmagten. Herrefolket. Danskerne råber ukvemsord mod dem, og nogle mænd i plusfours bukser – frihedskæmperne – står med våben og tager nu ladegreb. Denne gang uden at sikre våbnene. Man er skydeklar.

Derfor afsikrer den tyske skytte og hjælperen MG42'eren. 1200 skud i minuttet. De er også skydeklare.

Den danske civilbefolkning fatter nu også situationens alvor. De skrydende civilister

Maj 1945. Modstandsbevægelsen på bevogtningsopgave ved tysk våbendepot i Dover Skov. Manden til venstre er Evald Nordentoft (mand th. ukendt).

»stikker halerne mellem benene«. Mange har kun kraften i munden. Forældre dækker deres børn. Flere skriger. Modstandsbevægelsens opfordring bliver der nu lyttet til. Alle søger nu mod dækning.

De tyske soldater med de grønne hjelme og det i solen glinsende maskinegevær sigter mod de endnu synlige danskere. Pludselig flænger en lyd luftens molekyler. Den tyske feldwebels skærende kommando får tyskerne til at sænke våbnene. Tyskerne kikker sig endnu engang grundigt omkring. Der er ro, som de gerne vil have det.

Tyskerne ruller langsomt ud af byen, mens Evald og modstandskammeraterne sænker deres våben. Pulsen falder.

5. maj festlighederne kommer langsomt i gang igen. Byens puls kommer langsomt op igen. Situationen blev klaret. »Gud ske tak og lov,« siger Evald. Kammeraterne er enige. Ingen af dem vil inderst inde bryde sig om at skyde et andet menneske.

Resten af dagen forløber uden flere, så store, dramatiske optrin. Men i landssvigernes familier er der stor ulykke. Hvad skal der dog ske med familiefaderen? Hvad skal der ske med Evalds kammerats far? Moderen græder. I nogle lande bliver overløbere skudt uden særlig rettergang. Ved en standret. Det ved man.

Der er stor spænding i det danske samfund i maj-dagene 1945.

Efterskrift

Det viste sig, at ikke alle tyske tropper i Danmark overgav sig 5. maj om morgenen. Storadmiral Dönitz, Hitlers efterfølger, og hans tropper ved kystbatterierne i Danmark overgav sig først tre dage senere fra den midlertidige regeringsby, Flensburg. Inden da havde min far, Evald Nordentoft, og en af hans frihedskæmper-kammerater, Haakon Rysgaard, været i kamp med en tysk soldat i Svankjær.

Sommeren 1945 gik med bevogtnings- og andre opgaver for modstandsbevægelsen. Her var min far blandt andet bevæbnet vagt på en pengetransport til Nationalbanken med mange millioner kroner proppet ind i personbilen. Pengeombytning i Hurup. Oprydning i det danske samfund var i fuld gang.

På tysk side blev der også ryddet op. I Hurup havde snedkerne travlt med at lave ligkister. Der fjernedes miner ved havet. Flere gange ugentligt gik der bud efter kister til døde tyske mineryddere. De mange tyske civile flygtninge, som hovedtallet af den danske befolkning »lukkede øjnene for«, var også kommet til Thy. Mange dødede af harmløse sygdomme og under transport. Snedkerne havde travlt.

Krigen havde stor betydning for mange mennesker, deres familier og venner.

Familie udslettet

Af Klaus Madsen

»Det blev vor tunge lod at skulle meddele, at vi har mistet vor elskede familie i Hørning (ved Århus)« – sådan stod der over en dødsannonce i Thisted Dagblad en dag i april 1990.

Lørdag 7. april 1990 vågnede Danmark op til radioaviser med nyheden om en omfattende brand på færgen Scandinavian Star. For en familie i Thy var det starten på dage med en knugende bekymring, der blev til en frygtelig vished.

I Hov ved Sennels boede Henry Andersen. Hans kone Johanne var beboer på plejehjemmet Solgården i Hundborg. Sammen med børnene Karen Marie, Børge, Kaj og Bjarne ventede de på nyt om datteren og søsteren Aase og hendes familie, Knud Erik og drengene Søren og Morten, der var passagerer på Scandinavian Star.

Allerede tidligt lørdag blev familien kontaktet af Aase og Knud Eriks venner, der var urolige og bekymrede.

Aase og hendes familie havde, sammen med vennerne i en kortklub, været på skiferie i Norge. Den ældste af Aases drenge, Søren, var en dygtig håndboldspiller, og han ville gerne nå hjem til Hørning, hvor familien boede, for at spille en vigtig håndboldkamp.

Derfor rejste Aases familie tilbage til Danmark en dag før kortklubvennerne. Fredag aften, 6. april, gik de i Oslo om bord på færgen Scandinavian Star. Vennerne og familien i Thy kunne bare vente med et stille håb om, at Aase og familien var blandt de reddede.

I løbet af lørdag og søndag steg tallet for omkomne. Samtidig svandt håbet om, at Aases familie var blandt de overlevende. Der begyndte at komme beretninger fra nattens brand og redningsarbejdet. Brandmandskabet, der skulle bjærge ofrene, kunne berette om, at nogle var

Aase med sin familie. Knud Erik og drengene Morten, til venstre, og Søren.

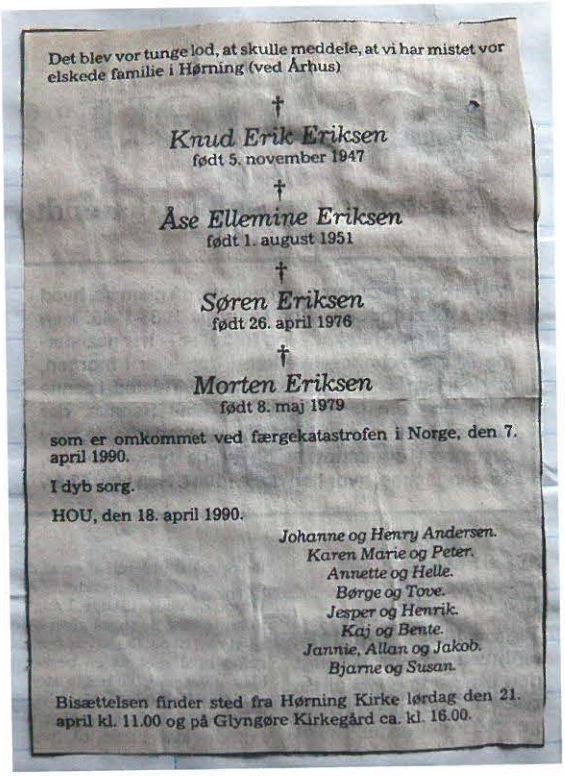

Det blev vor tunge lod, at skulle meddele, at vi har mistet vor elskede familie i Hørning (ved Århus)

†

Knud Erik Eriksen
født 5. november 1947

†

Åse Ellemine Eriksen
født 1. august 1951

†

Søren Eriksen
født 26. april 1976

†

Morten Eriksen
født 8. maj 1979

som er omkommet ved færgekatastrofen i Norge, den 7. april 1990.

I dyb sorg.

HOU, den 18. april 1990.

Johanne og Henry Andersen.
Karen Marie og Peter.
Annette og Helle.
Børge og Tove.
Jesper og Henrik.
Kaj og Bente.
Jannie, Allan og Jakob.
Bjarne og Susan.

Bisættelsen finder sted fra Hørning Kirke lørdag den 21. april kl. 11.00 og på Glyngøre Kirkegård ca. kl. 16.00.

brændt til døde, og andre var i løbet af sekunder dræbt af kulilte. Mange af de omkomne blev fundet i skibets smalle gange og i køjerne i kahytterne.

De omkomne blev bragt i land i den svenske havneby Lysekil og anbragt i store kølevogne.

Der gik en halv snes dage, før familien i Thy fra de danske myndigheder fik vished for den frygtelige sandhed, som de godt kendte. Flere dage før den officielle besked kom, kunne familien på tekst-tv se en navneliste, der viste, at Aase, Knud Erik, Søren og Morten var blandt de omkomne.

33 danskere omkom ved branden. De danske ofre blev bragt til Frederikshavn, og familien fra Thy kunne i Frederikshavn Kirke overvære en smuk mindehøjtidelighed med en næsten uvirkelig række af hvide kister. De mange rustvogne, der skulle køre de omkomne til deres hjembyer, stod opmarcheret ved kirken. Et billede som er svært at glemme.

Efter højtideligheden blev kisterne med Aase og hendes familie i fire rustvogne kørt

Tre af fire rustvogne ved Glyngøre Kirke.

Fire kister i graven på Glyngøre kirkegård 21. april 1990.

til Hørning. Inden kisterne blev sat ind i kappellet ved Hørning Kirke, kørte kortegen forbi huset, hvor Aases og hendes familie boede. Naboer og venner havde strøet blomster foran rustvognene.

Bisættelsen fandt sted lørdag 21. april fra Hørning Kirke, og fire kister blev kørt til Glyngøre kirkegård og sænket i en fællesgrav. Aases mand, Knud Erik, var fra Glyngøre, og der var ikke så langt fra Thy til Glyngøre.

Henry Andersen, Aases far, ønskede en begravelse. Uden omsvøb sagde han, at hans datter, svigersøn og to børnebørn havde oplevet ild nok.

Det blev familiernes tunge lod at rydde op. Flere gange tog Aases far turen til Hørning. Søren skulle have været konfirmeret i foråret 1990. På bordet i huset lå indbydelserne klar. Konfirmationstøjet var købt og hang klar på bøjlen.

Det var næsten ligegyldigt, at familiens bil var uskadt. Den skulle tømmes for feriebagage. Der var et fotoapparat, og filmen blev taget ud og fremkaldt. Det var billeder af en glad og sorgløs familie på skiferie.

Fra Aases arbejdsplads, Cowiconsult i Århus, modtog familien et brev, hvor der blandt andet stod: »Der er tomt på den tegnestue, hvor Åse plejede at sidde. Der mangler en arbejdskraft, men frem for alt mangler der en personlighed. Gennem de 18 år vi har kendt Åse, har hun på sin stille facon skabt respekt om sig som den, der havde ståsted, meninger og energi til at forme sit liv og påvirke sine omgivelser i overensstemmelse med sine holdninger. Det omfattede også en ubrydelig loyalitet over for firmaet og solidaritet med sine kolleger.«

Aase var født og opvokset i Hov ved Sennels. Hun tog i 1968 realeksamen på Borgerskolen i Thisted og blev uddannet teknisk tegner.

Aase blev 39, Knud Erik blev 42, Søren blev 13, han kunne være fyldt 14 år den 26. april, og Morten blev 10, 8. maj kunne han være fyldt 11 år.

Aases mor, Johanne Andersen, døde i 1990, og Henry Andersen døde i 1993.

Spørgsmålet om årsag og skyld for ulykken på Scandinavian Star er aldrig besvaret. Sagen vil ikke dø. For familien har de efterfølgende 25 år jævnet lidt af sorgen.

7. april, og Aases families fødselsdage, giver stadig et jag i sjælen med en lille nagende smerte af savn.

Familiens grav på Glyngøre kirkegård.

På 25 års dagen, 7. april 2015, stod en frisk buket hvide roser på graven i Glyngøre.

Min barndoms lege

Af Karen Hansen, fortalt til Leif Gro Hansen 2007-2008

Vi legede naturligvis som børn – og vi havde heldigvis en god fantasi, for det var naturens materialer – lige fra plæver til sten og træstumper. Min far havde en tømmerstue, og der blev jo af og til lidt stumper, vi kunne anvende, f.eks. var gamle listeender (som ellers blev brugt til optændingsmateriale under limpotten) udmærkede til fastelavnsris. De blev ikke pyntet med slik som i dag, men med strimler af kaffeposer, kulørt indpakningspapir eller lignende – og de slog mindst lige så godt i dynen som nutidens ris. Bedsteforældrene skreg i hvert fald tilbørligt op – når de efter at have holdt øje med at vi kom, var listet i seng – fuldt påklædt!

Vand og jord godt blandet sammen kunne blive til de flotteste »kager« – bare de tørrede langsomt, og vé den arme legekammerat, som tog for hårdt på de skøre sager, så var vedkommende dømt ude (i fem minutter – for de kunne jo »limes« med mere vand). Så sad vi der – beskidte – og strittede med lillefingeren som »fine damer«.

En speciel træstump var meget attraktiv, vel fem cm høj og 10-15 cm lang. Det alle tiders ligkiste, og så holdt vi begravelse med alt hvad dertil hørte, flettede kranse af kongens knapperblomster. I mangel af disse brugte vi mælkebøtter, men det var vores mor ikke så vild med. De pletter, vi fik på tøjet, var meget svære – for ikke at sige umulige at vaske af, så det foregik lidt i dølgsmål. Vi kunne få timer til at gå med sådan en gang begravelse.

Disse træstumper var så eftertragtede, at vore kammerater rent ud sagt stjal dem fra os, så var der lagt i kakkelovnen, når vi opdagede dem.

Vi havde en dejlig legeplads »østen om« ved husets gavl, hvor der lå resterne af en gammel stald, dvs. bunden af den. Det var gamle, hårdt brændte sten, og de var gode at bygge på med andre sten. Vi lavede de fineste stuer og stalde med disse sten på højkant – kreaturerne var naturligvis sten med huller og snor i.

Møblerne var træstumper og sten, servicet var pæne glasskår - sikke et bord vi kunne dække! Af og til blev vennerne inviteret til at medbringe deres »lager« af tilsvarende ting – det var meget sjældent, vi var uenige.

Samme sted stod en gammel ældemaskine. Den var fra den tid, hvor min far var tørvefabrikant i Hundborg mose. Det var et stort monstrum med en lang stål-snegl igennem, til at ælte og findele tørvemosens indhold – som senere blev formet og tørret til brændsel.

Denne maskine var alle tiders motionsredskab, vi kravlede op og ned – det samme gjorde hønsene – vi fandt mange æg deroppe. Var mor i det gavmilde hjørne, vankede der af og til en æggesnaps (æggeblomme og sukker rørt sammen, dengang tænkte vi ikke på salmonella).

Havde vi overskud af æg, skulle de jo sælges i Brugsen, men disse æg kendte vi ikke alderen på, så dem skulle vi selv slå ud og vurdere, evt. putte dem i bagværk.

Et år havde min bror »opfundet« en lille maskine, hvor han kunne ribbe hyldebær, det var noget med et sving og nogle ståltråde i en trækasse. Han blev vældig populær hos mor og nabokonerne, der slap for det farverige arbejde – knap så populær da mor så hans tøj!!

Disse lege var jo mest for »inderkredsen«. Var vi til børnefødselsdage, var det ofte sanglege, tagfat, lang- og rundbold og deslige. Man sjippede en del og hoppede over et tov, som man skiftedes til at svinge; røvere og soldater var jo også in, men krævede flere deltagere.

Om vinteren var det nok diverse spil, det stod på. Vi havde nok mest Ludo og æselspil, og om julen spil om pebernødder. Kortspil havde vi ikke i vores hjem, uvist af hvilken grund.

Var der sne, var vi meget ude. Min far havde selv snedkereret en slæde til os, og den var populær. Vi var altid de første, hvis det gjaldt om at komme først ned ad bakken. Jeg glemmer ikke min fars vrede, engang vi havde fundet ud af, at snedriven var så høj, at vi kunne starte fra midt på taget, – det var stråtag!

Særlige mærkedage

Julegaven i min barndom var et eller andet stykke beklædning – ikke særlig festligt, men pengene var vel små. Så et af de helt store begivenheder var et år, vores nabo, jordemoderen, kom med en pakke til os. Min pakke indeholdt en lille, vel 10-15 cm lang, blå fløjlssofa med to små dukker i, ca. fem cm høje – sikke en velstand. Sofaen havde hun selv lavet og klædt dukkerne på, jeg var så fascineret og glad for gaven, at jeg som 90-årig må have lommetørklædet frem, – tvivler på at mine børn og børnebørn har oplevet sligt.

I dukkevognen blev dukken nogen gange erstattet af en kattekilling. Det var sødt og hyggeligt. Fra Museum Thys legetøjshylde.

Jeg var vel 5-6 år, da jeg fik en brugt dukkevogn, jeg kan huske, den kostede 2 kr. Den var ret stor, og katten kunne mageligt ligge i den og fandt sig villigt i at få dyne på og blive kørt med, bare jeg ikke kørte i gruset. Når det larmede (jernhjul), blev mis ræd og forlod ekvipagen – med et irriteret hvæs.

Vi var lidt større, engang min fars tre søstre, som alle boede i København, syntes, de ville glæde vi to unger med en pæn gave. Derfor havde de købt en stor dukke til mig og et stort, mekanisk skib til min bror. Skibet skulle selvfølgelig prøves af på branddammen oppe i Skjoldborg by, men sæt nu det ikke kunne sejle helt over? Altså fik skibet en sytråd i bagenden – og over kom det – om det så var med hjælp af tråd eller ved egen kraft, husker jeg ikke.

Som større unger var nytårsløjer jo det helt store. Kunne man i mørkningen få fat i husets kaffekande hos naboen, var det alle tiders kup. Desværre låste kvinderne bryggersdøren ret så tidligt netop denne aften – det var jo husets ære, som stod på spil. Man trakterede meget gerne disse ret så støjende gæster senere på aftenen.

Det store hit var lågene på transportspandene, som datidens mælk blev transporteret i til mejeriet. Man trak en snor gennem håndtaget, og så listede man hen til huset og trak skramleriet hen langs den som oftest stenpikkede gårdsplads – lige forbi vinduerne gik det i fuldt trav, og så var det ellers om at gemme sig. Ellers var det værtens ret at indfange uromageren til en kop kaffe – og så var det ikke uvæsentlig, om kanden var hjemme (ofte måtte delinkventen jo tilstå, hvor den var gemt!)

Uskyldige løjer helt uden spiritus og stoffer – dog hændte det, at det gik lidt over gevind, og en lidt enfoldig husmand var døden nær, da ungdommen havde lagt hans trillebør op over

Palleko.

skorstenen. Der var ild i kakkelovnen i stuen, så familien fik sig en kulilteforgiftning.

Til hellig tre kongers aften var traditionen de hjemmelavede, tredelte lys med lidt krudt ved samlingspunktet. Her måtte man sikre sig et brandhæmmende underlag, ellers kunne det godt gå galt, indholdet var ret upræcist, og lavt til loftet var der mange steder.

Til fastelavn gik man virkelig til den! Selv store unger klædte sig ud som kællinger og stoddere og tiggede skamløst – de var så fattige. Jeg husker særligt et par, vel 14-16 årige tøser, som gav den hele armen, da min mor spurgte: »Jamen, I er vel af god familie?« Hvortil de replicerede: »Nej – var vi endda det.« Så der kom lidt i rasledåsen.

En vinteraften havde mine forældre været til kaffegilde, og på hjemvejen så de, at der stadig var lys i køkkenet – lys dengang var jo ikke bare en kontakt, som skulle vippes – vi havde petroleumslamper,

Så mor og far havde på det nærmeste løbet hjem. Problemet var, at vi havde fået besked på at gå i seng klokken 9 – så vi var stadig i sving med leg på et fyldt køkkenbord langt over midnat. Uret var gået i stå klokken 8.30, og vi havde åbenbart haft det skægt – overhovedet ikke opdaget, at aftenen var forbi. Vi slap for skænd, far sagde bare: »Tænkte I slet ikke på, at viserne ikke flyttede sig?« Næ!

Noget helt andet!

Min mor havde i mange år job med at renholde forsamlingshuset og ligeledes lave kaffe til de daværende arrangementer, den gang var der ikke noget øl- eller vand-salg. F.eks. var der ofte bal i de forskellige foreninger, dvs. man dansede fra klokken 8-9 og til den lyse morgen. Sådan en nat var der 2 x kaffeservering – det var den væske, man fik, så det var enorme kander kaffe, der blev brygget – over et brændekomfur.

Min mor var bange for at gå alene hjem ad landevejen, så derfor var enten min bror eller jeg med til disse lange nætter. Blev vi for trætte, blev der lagt en fjæl på langs over den store brændekasse, så lå vi på vore frakker og sov.

For sådan en lang nat med masser af opvask og servering kunne mor få 5 kr. Var det derimod en foredragsaften med kun én servering, var taksten 2 kr. (tiden var i 20'erne og starten af 30'erne). Det hændte, at en aften trak ud, og der måske var en del brød til overs. Så præsterede man at sige til mor, om ikke hun kunne lave en kande kaffe, som man så senere selv ville tage. Jeg husker, at mor var træt af dette – for der stod jo så en stor opvask tilbage til hende, når hun om nogle dage skulle rengøre huset. Jeg tror, hun fik forhandlet sig til en rimelig ordning.

Jeg har flere gange været med til at vaske det enormt store dansegulv. Det værste var, når man havde drysset stearin over det hele for at gøre gulvet lettere at danse på – man gik simpelthen og skrabede et tællelys af i tynde flager.

Låget til en mælkejunge kunne larme på gårdspladsen en nytårssaften.

Karen Hansen

Karen Hansen blev født i Skjoldborg i 1918. Hendes forældre var Gro og Anders Kr. Poulsen. Moren Gro var norsk. Faren sejlede og forliste på den norske sydkyst. Her fandt han Gro Flatland. De rejste til Danmark og bosatte sig i Skjoldborg. Karen Hansen havde en bror, Hartvig Poulsen, som i mange år drev vognmandsfirma i Skjoldborg.

Karen Hansen blev uddannet sygeplejerske på sygehusene i Koldby og Nykøbing Mors. Efter besættelsen var Karen Hansen én af de får udvalgte sygeplejersker, der rejste til Oslo for at hjælpe efter den hårdhændede tyske besættelse af landet.

I 1948 blev hun gift med maler Knud Hansen fra Thisted. Han døde i 1990 72 år gammel. De fik fem børn: Hans, Leif, Lars, Ellen og Else. Sygeplejegerningen blev lagt på hylden. Indtil den yngste, Else, blev fire år, var Karen Hansen, det hun selv kalder »børne- og telefonpasser« i huset i Kongensgade. Telefonen passede hun for malerfirmaet S. Hansen og Søn, som Knud Hansen drev – de første år sammen med faren Simon Hansen.

I 1965 blev Karen Hansen ansat som familievejleder ved Thisted Kommune. Først på deltid og senere på fuld tid. Hun var ansat, til bistandsloven kom i 1974.

For at kunne varetage arbejdet som familievejleder fik hun et tre måneders kursus som socialhjælper.

Der var nok at tage på fat for en familievejleder. Selvfølgeligheder, som at lære forældrene at sørge for madpakker til børnene og få vasket tøjet, så børnene havde rent tøj, var nogle af opgaverne. Hun mødte familier, hvor vold og tæsk var en del af dagligdagen. Der skulle skabes et tillidsfuldt forhold til familierne. Karen Hansen så det som en opgave bogstavelig talt at hjælpe familierne ud af skidtet. Mange gange har hun hentet en sæk beskidt tøj, vasket det og leveret det tilbage.

Hun husker, at hun, efter et besøg hos en familie, fandt en seddel i vinduesviskeren på bilen. Det var en familie i nabolaget, der også ønskede hjælp.

Kun en enkelt gang husker hun, at hun vendte bilen, så hun hurtigt kunne komme væk. Faren i familien havde været meget voldelig. Det blev dog ikke nødvendigt at flygte. En af arbejdets store glæder var, når et barn var blevet pænt ekviperet, og havde fået et efterskoleophold betalt af kommunen (Staten refunderede 70 procent). Så følte hun en varme, som opvejede mange triste ting.

Fra 1976 til 1982 genoptog Karen Hansen sygeplejegerningen som sygeplejerske på psykiatrisk afdeling på Thisted Sygehus.

I nogle år var Karen Hansen en meget aktiv formand for Ældresagen i Thisted.

Thys første sportsforretning

Af Hans B. Nielsen

Thisteds første sportsforretning kan i år fejre 50 års jubilæum. Navnet var fra start Vestjysk Sportsmagasin. Navnet beholdt jeg, indtil forretningen flyttede til Vestergade 8 i 1987, hvorefter butikken kom til at hedde Intersport.

Vestjysk Sportsmagasin startede den 5. januar 1965 i Jernbanegade 9, dér hvor Danske Bank i dag har sin hovedindgang. Huslejen var 885 kroner det første år. Omsætningen i januar 1965 var 5582,80 kr. – for hele året 212.748,99 kr. Det

Jernbanegade 9, hvor Vestjysk Sportsmagasin havde forretning 1965-70.

Ejendommen, hvor Vestjysk Sportsmagasin startede, blev revet ned for at give plads til Handels- og Landbrugsbankens bygning. Forinden var hjørneejendommen og bygningerne, hvor fotograf Aage Pedersen havde forretning og atelier, fjernet. I baggrunden ses opførelsen af Andelsbanken, der blev indviet januar 1971.

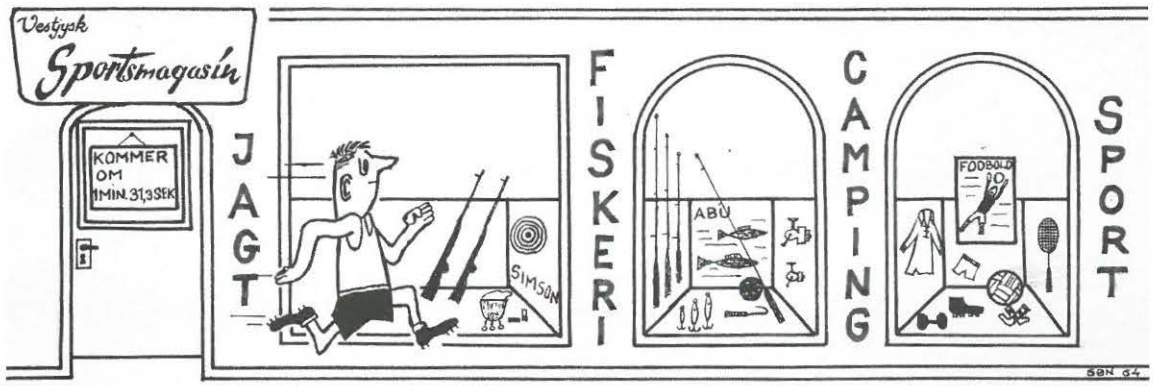

Til åbningsannoncen fik Hans Nielsen fremstillet denne tegning af butikkens facade.

første år havde jeg en udgift på 1481 kr. til en bydreng, Lars Dahl, nu ejer af LD Auto (Skoda).

Efter endt realeksamen kom jeg i lære som isenkræmmer hos Otto Jensen på Nytorv den 1. august 1960. Blev udlært 31. januar 1964. Derefter kom jeg til OBI Sport i Odense, dengang nok en af Danmarks største sportsforretninger. Efter at havde været i Odense til 1. november 1964 tog jeg tilbage til Thisted for at forberede starten af Vestjysk Sportsmagasin.

I hele min læretid som isenkræmmer lykkedes det mig at spare 8.500 kr. op. Hele dette beløb måtte jeg bruge til afståelse for at få lejemålet i Jernbanegade 9. (Det man i dag kalder nøglepenge). Jeg indrømmer, at det var lidt surt at aflevere det store beløb, opsparet på 3½ år.

Grunden til at jeg startede sportsforretning i 1965, var, at jeg havde en storebror, som havde købt en sportsforretning i Holstebro nogle år tidligere, og jeg syntes, det kunne være spændende at have en tilsvarende butik i Thisted. På det tidspunkt havde jeg en anden bror, der var startet i Lemvig. Vi var nu tre brødre, og det havde mange fordele, vi kunne bl.a. købe ind sammen og markedsføre i fællesskab.

Butikken flyttede og udvidede tre gange. I Jernbanegade lå butikken i en høj kælder på 45 kvadratmeter. Den 1. september 1970 skulle jeg væk fra Jernbanegade, da Handels- og Landbrugsbanken havde købt ejendommen af guldsmed Henningsen og dennes søster. For ejendommen måtte HL-banken betale ca. 275.000 kr. Jeg flyttede derefter til et bedre og noget større lokale i Storegade 21, hvor EL Pihl havde haft til huse.

Den indtil videre sidste flytning skete i 1987, da en del af Manufakturhandler Chr. Søndergaards lokaler blev ledige. Desværre var Tøj og Sko hurtigere end jeg. De overtog nemlig det største lokale i Vestergade 6, hvor hele butikken var i stueplan. Det jeg overtog i Vestergade 8, var ca. 70 kvadratmeter i stuen og ca. 150 kvadratmeter i kælderen. Det fungerede dog fint. Ved samme lejlighed kom navnet Intersport på facaden. Jeg havde i flere år været med i en indkøbskæde af samme navn.

I 2004 (30. sept.) overlod jeg roret til Per Nørgaard og udtrådte af Intersport Thisted. Jeg vil

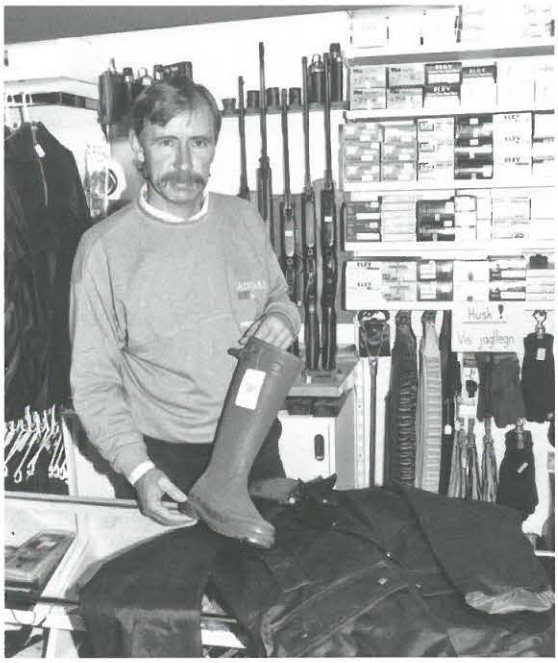

Hans Nielsen.

her tilføje, at jeg i de ca. 40 år har haft mange søde, dygtige og engagerede medarbejdere. Uden dem var sportsforretningen i Thisted ikke gået så godt.

Jeg vil ikke undlade at fortælle, at det lokale, som det ikke lykkedes for mig at leje, det kunne Per Nørgaard få fat på den 1. november 2012. Så i dag fremstår Intersport Thisted som en stor butik med en fantastisk beliggenhed.

Historier på sidelinjen

Kort tid efter at jeg var startet i Jernbanegade, kom guldsmed Henningsen ind i butikken. Han gik direkte hen til mit kasseapparat og åbnede det, hvilket jeg syntes var en mærkelig ting at gøre. Straks tog han en hel håndfuld 2-kroner (dengang guldfarvede, også kaldet dalere) og begynde at studere årstallene. Jeg tror, han fandt tre med årstal, han ikke havde, tog dem i lommen og gav mig tre andre. Fra den dag begyndte jeg at samle på mønter! Det gør jeg ikke mere, men dengang havde jeg ikke en anelse om, at der fandtes mønter med forskellige årstal. 2-kronen startede i 1924 og stoppede med at blive fremstillet i 1959 - i alt blev der trykt 22 forskellige årstal.

Ved overdragelsen af butikken til Per Nørgaard i 2004.

Sporten scorede træners jakke. Denne overskrift kunne man læse i Thisted Dagblad dagen efter, at Ulrik Wilbek havde været i Thisted. Han var hyret af TIK Håndbold og hovedsponsoren Sparekassen Thy til et fyraftensmøde, hvor sportsinteresserede og erhvervsledere var inviteret. Jeg var også til dette møde, men skulle gå før det var afsluttet. Jeg forlod mødet i hast og greb min jakke, som hang i en tætpakket garderobe.

Da jeg kom hjem omkring kl. 22, sagde min kone Grete, at hun havde haft besøg af Ulrik Wilbek, hvilket jeg naturligvis ikke troede på; men efter nogen diskussion kunne jeg forstå, at det var rigtigt. Jeg havde snuppet Ulriks sorte Adidas læderjakke, hvori han havde sine bilnøgler. Heldigvis kender thyboerne hinanden, og en opmærksom sjæl havde bemærket, at to personer havde samme »smarte« jakke. Efter en opringning til Hundborgvej, hvor Grete heldigvis var hjemme, fandt man ud af, at jakken hang i entréen, og bilnøglerne var i lommen. »Tyveriet« blev opklaret, og sponsorformanden Palle Nordentoft kørte sammen med Ulrik Wilbek ud og byttede jakkerne, og Ulrik Wilbek nåede til Viborg i tide til en vigtig fodboldkamp i fjernsynet.

En tredje historie handler også om guldsmed Henningsen. Han havde fået en tilladelse til at købe en jagtriffel, som jeg solgte til ham til en pris af 1250 kr. Jeg skulle levere riflen på hans bopæl lige over guldsmedforretningen på Store Torv. Han ville betale den i femører, og dengang var det den store zink-mønt. Henningsen havde en original pengepose plomberet fra sparekassen, men den ville han beholde, så jeg måtte tilbage efter en taske og måtte gå frem og tilbage flere gange. Nu skulle jeg så have pengene indsat på min kassekredit, men da jeg kom til kassereren i sparekassen, sagde han, det nok var sorte penge, hvad det naturligvis ikke var. Efterfølgende gik jeg i andre pengeinstitutter for at få 5-ørerne vekslet, så guldsmeden opnåede det han ville: drille mig!

Tørv i Hundborg Mose

Af Nora Hornstrup

Mennesker har til alle tider haft behov for varme og energi til dagligdagens gøremål. Som brændsel har tørv været brugt allerede før Kristi fødsel og anvendt, når man havde opbrugt de træer, der groede. Det er et langt mere besværligt og kræver større arbejdsindsat at frembringe tørv til brændsel end at gå ud og hugge et træ om. Så det var rent ud sagt af nød, man brugte tørv.

I en skovfattig egn som Thy havde tørvene stor betydning. Tørvefabrikationen var med i årets gang i det gamle bondeliv. Det skulle man helst være begyndt på i maj for at udnytte sommermånederne mest muligt.

At ælte mosetørv var den metode, der blev brugt til at fremstille tørv i Hundborg Mose. Tørv består af planterester, som på grund af

Det hårde slid med at smide tøvemassen fra graven op i æltemaskinen var mandearbejde. I starten blev æltemaskine trukket af heste i en hestegang, men senere afløst af motorkraft. Udlægning til formene af det æltede tørv var mændenes arbejde.

mosens fugt og iltfattighed ikke nedbrydes. I starten var æltningen hånd- og fodarbejde. Man æltede ganske enkelt tørvevællingen ved at trampe rundt i den med fødderne; men i begyndelsen af 1900-tallet blev denne teknik afløst af maskiner, der blev trukket af heste i en hestegang. I starten var det en æltemaskine, men produktionen øgedes i takt med, at flere maskiner kom til. Det var et stort fremskridt, da der kom et transportbånd, der afløste det hårde slid med at smide den gravede tørvemasse op i æltemaskinen – op til 3 meter kunne det være.

En økonomisk glansperiode

Der blev produceret mange tusinde tons tørv i Hundborg Mose, men omfanget varierede en del. Under både 1. og 2. verdenskrig steg produktionen, da tilførslen fra udlandet af kul og olie gik i stå. På et tidspunkt under 2. verdenskrig var det omkring 25 maskinhold, der æltede tørv i 10 timer ugens seks dage. Til hvert maskinhold var der fast tilknyttet 7 mand, men involverede omkring 500 personer, mænd, kvinder og børn. Æltning var mandearbejde, rejsning og stakning af tørv var kvinde- og børnearbejde, og for alle var der gode penge at tjene.

Hele den aktivitet, der var omkring tørvefremstillingen, involverede selvsagt hele området omkring Hundborg Mose. Da jeg kom hertil i starten af 1970, var der mange, der havde Hundborg Mose i klar erindring og kunne udbryde: »Der har jeg engang stukket tørv, eller der har jeg slæbt tørv op fra.« Det var også dengang, at vejene ikke hed Thadetoftvej og Kæruldvej, men kort og godt *oven-om* og *neden-om*.

Børnenes og kvindernes arbejde

Når tørvene var tørret, så de kunne håndteres, tog kvinder og børn over. Børnene rejste tørvene, og kvinderne stakkede dem. Arbejdet med tørvefremstillingen var også for kvinderne og for børnene et hårdt slid. Else Fuglsang, gift Frostholm, var en pige i konfirmationsalderen, og hun fortæller, at når produktionen startede om foråret, var hendes hænder og fingre så tyndslidte, at de blødte, selv om hun forsøgte at

Tørv stables i 1955. Fra venstre: Stinne Christensen, Erling Christensen, Eli Christensen og Ejnar Christensen.

binde noget stof omkring. Længere henne, hvor man kunne gå barfodet, blev fødderne også tyndslidte og blødte.

At arbejdsstillingen var med bøjede rygge, siger sig selv, og ryggen havde det så dårligt, at de i pauserne knap kunne rette den krumme ryg ud. Else fortæller om en ældre kvinde, der var så medtaget af det hårde slid, at hun i pauserne bare sad og krympede sig sammen af smerter.

Når stakkene skulle tælles, var det med at kunne regne, for der var nogle af fabrikanterne og entreprenørerne, der kunne finde på at snyde med antal i stakkene. Eller de manglede lige syv øre, når der skulle afregnes. Syv øre var jo mange penge, når en dags arbejde kunne indbringe omkring 70 øre. Else var sej og stædig og kunne huske de manglende penge fra gårsdagens afregning. Desuden var hun dreven i tal, så hende skulle de ikke snyde. Som hendes farbror Johannes sagde: »Else, du skal nok finde ud af det.«

Hverdagen i Hundborg Mose

Tørvene blev læsset på hestevogne og lastbiler. Lastbilerne var benzindrevne og kunne slå gnister, når de skulle trække en fuldlæsset tørvelast op af mosen. Så kunne der opstå en ildebrand, og brandvæsenet kom ofte ud for at slukke en ildebrand. Det var jo spændende for de unge knægte – så skete der noget – og ofte fik de en brandslukker til hjælp (og beholdt den).

Al den aktivitet fik børnene til at være kreative. På Kæruldvej var der en uheldig vejforlægning, hvor lastbiler og hestevogne tabte tørv. Else Fuglsang fortæller, at dem samlede hun og hendes brødre Åge og Eigil op i en trillebør og solgte for 1 øre pr. stk. – det kunne godt blive til 40-50 øre. De overtog gamle og udtjente tørveforme, og med fødder æltede de tørv i »vor bette kjar«, et lille stykke jord, som lå neden for deres ejendom. Det indbragte også penge.

Else fortæller også, at de om sommeren altid blev vasket ude. To zinkbaljer blev sat ud i en lækrog om formiddagen, og så var vandet dejligt til aften. Det har sikkert også været nogle godt beskidte børn.

Der var gode penge at tjene ved at arbejde med tørveproduktionen, så der kom folk langvejs fra for at være på et af de op til 25 arbejdshold, som hver skulle bruge ca. 20 mand. Arbejdsdagen var op til 10 timer seks dage om ugen, så der var grundlag for servicering af alle de arbejdere på stedet. Nogle kom cyklende 10-15 km for at arbejde, andre havde ophold tæt på arbejdet, hvor man kunne finde et sted at bo, f.eks. i privat indkvartering, gæstgiveri i Hundborg og nogle ved stampemøllen, Kæruldvej 1.

Der var nok også nogen, der overnattede i arbejdsskurene ude i mosen. Der fandtes i hvert fald nogle madrasser der. Kvinderne kom også tilrejsende for at arbejde ved tørvefabrikationen, men ved siden af selve tørve produktionen var der også nogen, som hjalp til med servicering af de mennesker, der arbejdede i Hundborg Mose.

Stampemøllen – gæstgiverhus

Rigmor og Jakob Christensen flyttede til Thy fra Sønderjylland i 1940. Jakob var født på Todbøl mark som søn af Else og Simon Post. Jakob arbejdede ved sin morbror, tørvefabrikant Jacob Jørgensen, og han var år forinden blevet forlovet med Rigmor, som var sønderjyde fra Hadersley-egnen. De blev gift i 1941 og købte stampemøllen, Kæruldvej 1.

Kort tid efter købte Rigmor og Jacob en barak og havde otte mand boende på kost. Kort tid derefter fik de yderlig 12 på dagskost, så det var et helt pensionat. Prisen for et måltid mad var to kroner. Der skulle jo købes ind til opstart af pensionatet – gryder, potter og pander – og der skulle medhjælp på, så to piger hjalp til. Grise blev opfedet, kartofler, grøntsager og frugt blev avlet. Så den nygifte Rigmor fra Sønderjylland blev madmor for 20 mand, arbejdsleder for to piger, alt i medens to børn blev født. Det var et godt sted at være pige og godt at bo på kost og logi.

Rigmor Christensen fortæller i en artikel i Solgårdens avis, at de tilrejsende arbejdere kaldte sig selv »tørvebisser«. Det var sikkert mænd, der udover at tjene penge, gerne rejste ud også for at opleve. Der blev drukket nogle øl og spillet kort, og der var af og til ballade med slåskampe og råben op.

Opfindsomheden var stor, f.eks. lavede man en kurv, så man kunne sænke øl ned i det kolde mosevand. Der var styrkeprøver, eksempelvis

at trække reb fra den ene side af et vandhul til den anden. Taberen ville uundgåeligt falde i vand. En ting er sikkert, der har været en leben om aftenen, når dagens arbejde var til ende. Så var der kun larmen fra pumperne, der skulle holde vandet fri af tørvehullerne. Det var langt fra så råt et miljø, som vi f.eks. hører fra brunkulslejrene i Midtjylland.

Tørvefabrikanterne

Stort set alle ejendomme på nordsiden af Hundborg Mose, nærmere betegnet Todbøl Mark, var på en eller anden måde involverede i tørveproduktionen. De var organiserede i Foreningen af Tørveproducenter i Thy, stiftet i 1918. Foreningen ordnede pris, transport af de færdige tørv, fællesindkøb o.s.v.

Med maskinernes indtog blev det lidt umulig for ejere af de ganske små jordlodder i Hundborg Mose at få lavet tørv. Kortmateriale fra 1920 er en stor pamflet af små lodde i Hundborg Mose. Mange af ejerne havde stukket tørv til egen brug op gennem 1900 tallet, men der kom rigtig gang i tørveproduktioner under de to verdenskrige. Med ældtemaskinens indtog under 2. verdenskrig viste det sig, at de små stykker jord var for små til, at der kunne laves en rentabel arbejdsgang.

Maskinerne kunne ganske enkelt ikke være på de små lodder, så derfor var der entreprenører og landmænd tættere på mosen, der opkøbte moselodder af ejerne. Det gjorde f.eks. Simon Kristensen eller Simon Post, der boede på Kæruldvej 3. Der blev ofte ved en handel indgået en aftale om levering af et eller andet antal portioner tørv. Han havde til sidst otte ha, og han blev ved med at opkøbe jord også efter tørlægning af Hundborg Mose, så hans interesse var stor for udvikling af mosen.

Det var ikke alle, der fik del i den økonomisk glans. Enken Mette Jørgensen, født i 1854, var blevet blind, fordi hun drak træsprit. Hun døde ensom, uønsket, og rotter fandt hende, før andre tog sig af hendes afsjælede legeme. Hun boede i et lille rønne neden for Brendhøjvej 4.

Der lå også flere huse – måske op til syv – på sydsiden af Kæruldvej eller *neden-om*, som det hed dengang. Der er to tilbage, men i de andre huse boede der personligheder som Stine Stærk og Ajs Svensker, der var enke med fem børn, hvoraf Gustav drog til Amerika.

Tre familier på Todbøl Mark

Der var tre familier, der var fabrikanter, og de klarede sig økonomisk rigtig godt. Det var familien Jørgensen, familien Fuglsang og famili-

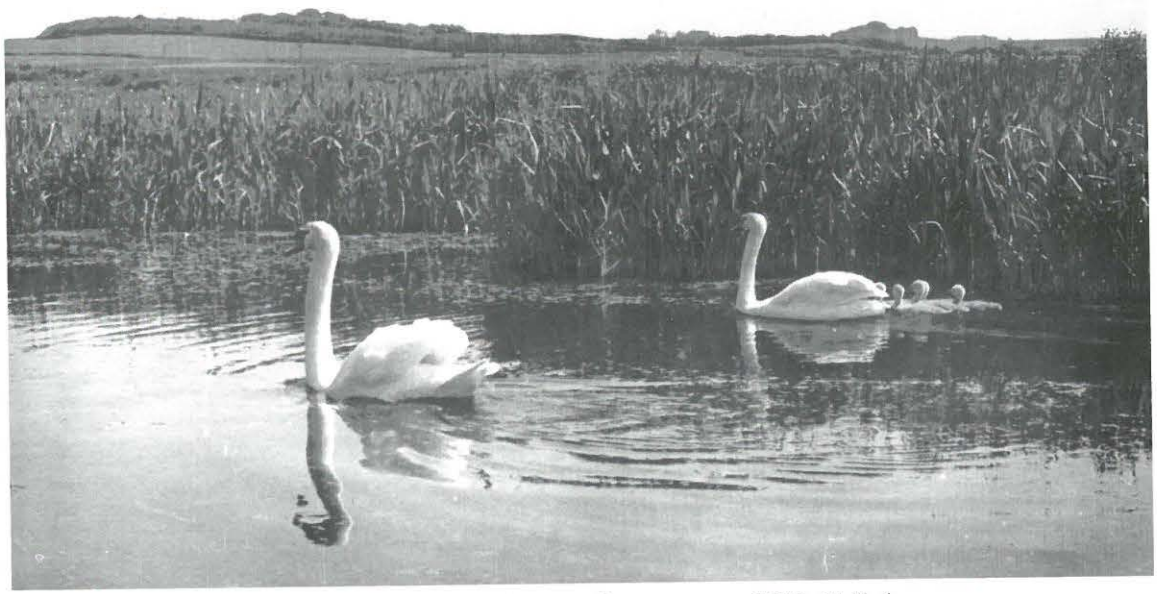

Idyl i Hundborg Mose før tørlægning i 1960. I baggrunden træerne ved Lille Todbøl.

Tørveæltning med hestegang i 1922.

en Andersen. De var fremsynede, de gik i gang med at stille et produktionsanlæg i værk først i 1900-tallet, og de blev ved med at investere i maskiner, så der kunne produceres endnu flere tørv. De fik ælteværk, udskiftede hestegang med petroleumsmotorer og købte traktorer til at flytte materiellet og tørvene.

Hvad enten de var ejere eller entreprenører, fremstillede tørv eller servicerede tørveproduktionen omkring Hundborg Mose ved at være vognmænd eller servicere de folk, der kom for at arbejde, så kan det siges og kort og godt: De levede af tørv og levede godt. Alle tre familier havde biler, der var en luksus, som kun var doktor Brandt forundt dengang.

De tre familier havde også familiemæssige bånd. Else Fuglsangs mor var en Andersen. Der var forskellige livsanskuelser, som på sæt og vis kom til udtryk i arbejdsmiljøet ved de enkelt ældtemaskiner. Familien Andersen var tilknyttet Indre Mission og havde et afholdende forhold til alkohol, så det var ikke der, der blev drukket et par øl eller mere.

Hundborg Mose under forandring

En så stor aktivitet på et forholdsvis afgrænset område har givet anledning til mange historier og mange holdninger til den specielle natur. Det er et stort område med en udsigt fra alle sider af Hundborg Mose. Kører man på Vorupørvej tæt på Hundborg byskilt, skal man passe sin kørsel og ikke at fortabe sig i den helt fantastiske udsigt. Engang svømmede der svaner rundt ude i mosens vand. Det var, efter at tørveproduktionen var ophørt, og inden det store afvandingsprojekt blev igangsat.

Fra 1960 til 1964 blev mosen afvandet og planeret efter en omfattende jordfordeling. Det var en kæmpeudfordring for landinspektør Poul Boe, men han fik løst alle spørgsmål og lagt det hele fint og godt til rette.

Med indførsel af maskiner i landbruget hørte der efterhånden traktorer til hvert landbrug. Grønthøster hentet store mængde græs til kreaturer, så mælkeproduktionen blev øget. Især i tørre sommer var det en glæde at have den fugtige mosejord til at supplere afgrøderne på

Simon Martin Christensen med æltemaskinen, som Børge Hornstrup har stående i maskinhuset på Lille Todbøl.

markene. Der er vist mange, der kan huske, hvordan det var af få ploven i en hel stamme af moseeg. Traktorføreren kunne ryge ind i forruden med hovedet, så både hoved og ryg fik nogle ordentlige knubs. I dag er moseeg et klenodie, men det har det bestem ikke altid været.

I Gjersbøl Bjerge lige øst for Hundborg Mose er der stadig rester af en mile, hvor der blev brændt sten af ler, som blev gravet op på den anden side af Gjersbøl Bjerge og formet til mursten. Til den produktion blev der brugt tørv fra Hundborg Mose.

En gang tørv, altid tørv

Tørvefabrikationen har fyldt meget på egnen, og nogle af de børn og unge, der har været med i produktionen, nærer stadig stor interesse for Hundborg Mose og den epoke, hvor der blev produceret tørv.

Simon Martin Christensen, barnebarn af Else og Simon Kristensen (Post), bor sammen med Kirsten i bedsteforældrenes ejendom. Han går meget op i mosen og dens historie og har selv i nyere tid produceret tørv, vist mest for sjov. Som naboer var det en ganske speciel lugt, og vi tænkte, at sådan må det jo have været dengang. Jens Jørgensen, søn af Marie og Kristian Jørgensen, lavede langt op i 1950'erne formbrændsel af tørvesmuld. Verner Jørgensen, søn af Jakob Jørgensen, har gjort mange opdagelser af fugle og naturen i det hele taget i Hundborg Mose.

Else og Åge Fuglsang, Karl og Agnes Fuglsangs børn, har historierne fra dengang, der blev produceret tørv i Hundborg. De er levende optaget af fremtiden for Hundborg Mose.

Hundborg Moses fremtid

Nu skriver vi 2015, hundrede år efter starten på tørveproduktionen, og nok engang er der fokus på Hundborg Mose. Lige nu er der sået korn i en meget lille del af mosen, og noget af det står elendigt, og det er ikke et særsyn. Der er ikke så mange kreaturer som tidligere, og der er en del flotte og velplejede græs- og høslætmarker. Dyrkningsværdien er gennem årene faldet dramatisk. En stor del af mosejorden, som er humus, er i årenes løb omdannet til CO^2 og forsvundet. Det har med andre ord kort og godt slidt voldsomt på mosen. Naturstyrelsen har i 2015 kig på Hundborg Mose i et nationalt lavbundsprojekter, hvor det handler om at reducere CO^2-udslip.

Nyt kors for friheden

Af Svend Sørensen

Når flagene går til tops, er det for at markere noget. Som regel er det for at fejre en kirkelig højtid, en fødselsdag, et bryllup eller lignende. Vi bruger også flaget i mindre format, når børnene tager opstilling for at hylde dronningen eller de nationale fodboldhelte.

Der er noget festligt ved et flag. Et kors, derimod, har en mere sammensat symbolik. Korset forbinder vi som kristne med langfredag, Jesu korsfæstelse, og så er flaget på halv stang. Korset betyder lidelse og død, men også frelse og opstandelse. Men et kors kan betyde andet end det. Et kors kan også symbolisere friheden. Det har vi et eksempel på i Thisted.

Dannebrog vajede side og side med det litauiske flag den 1. maj 2015 hos Beredskabsstyrelsen Nordjylland, Simons Bakke 25 i Thisted. Anledningen var, at man havde fornyet et fem meter højt kors, der blev rejst i 1947 af litauiske flygtninge. Det var ikke første gang, korset blev fornyet. Det var tidligere sket i 1957 og i 1990. Højtideligheden den 1. maj var med deltagelse af den litauiske ambassadør og Thisteds borgmester.

Det nye kors er lavet af et asketræ, der er fældet i Vilsbøl Plantage og skænket af Naturstyrelsen Thy. Korset er fremstillet af Jeppe Gottfried Johansen og Ib Nielsen. Jeppe Gottfried er garagemester hos Beredskabsstyrelsen og oprindelig uddannet skovarbejder. Som tømrermester havde Ib Nielsen opgaven med at forny korset i 1990. Senere har Ib Nielsen i mange år arbejdet som håndværker på museet, hvor hans talent også har udfoldet sig i dukketeateret.

Kravene til træet i det nye kors var, at det skulle være enten eg eller ask og have en lige stamme på 9 meter. Jeppe Gottfried kunne med sin uddannelse som skovarbejder fælde træet og skære det op på et savværk. Til sidst skulle korset males, et arbejdet der er udført af skiltemaler Thomas Munk og malermester Peter Søndergaard.

Tømrermester Ib Nielsen arbejder på det nye kors i februar 2015.

Korset rejst i en flygtningelejr

Da korset blev rejst i 1947, var der en flygtningelejr i området. I 1930'erne var det Thisteds populære badestrand, men da tyskerne besatte landet i april 1940, anlagde de en base for vandfly, som havde landingsbane på fjorden. Deres primære opgave var at beskytte tyske skibskonvojer, som sejlede jernmalm fra Norge til Tyskland.

I slutningen af krigen havde vandflyene udspillet deres rolle, og tyskerne brugte mandskabsbarakkerne til flygtninge. I marts 1945 ankom de første tyske flygtninge til Thisted, stuvet sammen i kreaturvogne. Ved befrielsen den 5. maj 1945 var der indkvarteret 850 tyske flygtninge på vandflyverbasen. Efter befrielsen blev disse flygtninge hurtigt sendt videre til andre lejre. De blev i september 1945 afløst af 600 såkaldte allierede flygtninge, heraf mange fra Litauen. Siden kom der også nye tyske flygtning til – de sidste blev sendt til Rom-lejren ved Lemvig i de første måneder af 1947.

Der var stor udskiftning blandt flygtningene, der emigrede til andre lande. Kun de ældre forblev på alderdomshjemmet. Inden de rejste væk, tog en gruppe litauiske flygtninge initiativ til at fremstille et kors. Litauen har tradition for at opstille kors – berømt er således en 60 m lang, kunstig høj fyldt med mange tusinde kors i det nordlige Litauen.

Med korset ville litauerne markere friheden og skænke mindesmærket til Thisted som tak for den modtagelse, flygtningene havde fået i Dragsbæk. Gaven blev modtaget i den ånd af borgmester Bjerregaard ved en højtidelig ceremoni søndag den 8. september 1947.

Korset er forsynet med en plade, der har en indskrift med følgende ordlyd

VORHERRE DA DU OGSÅ ENGANG HAR VÆRET FLYGTNING, BEDER VI DIG BESKYTTE ALLE, SOM ER HJEMLØSE.

Korset er en del af et større mindesmærke, der desuden består af en mindesten samt et stort

Det nyrestaurerede litauiske mindesmærke hos Beredskabsstyrelsen Nordjylland.

Henry Hansen i midten sammen med soldaterkammerater fra vagthollet ved lejren i Dragsbæk.

stenrelief af det litauiske rigsvåben. Bag etableringen i 1947 stoc den litauisk kunstner Ceslovas-Jurgis Jablonski, født i 1922. Fremstillingen af korset foregik i yderste hemmelighed. Således blev det i mørke fragtet til en garage på Møllevej og malet af den lokale maler Knud Hansen.

Mindemuren har en litauisk indskrift, der kan oversættes således: »Vi ønsker vort hjemland frit«. Stenreliefet af det litauiske rigsvåben var oprindeligt udført af indsamlede natursten. Stenene blev i 1961 udskiftet med brændt tegl af billedhuggerne Henning Wienberg Jensen og Erik Heide. Dette relief er også renoveret i 2015.

Hvorfor skal vi huske og bevare?

Da de sidste flygtninge tog af sted i december 1950, overtog Civilforsvaret lejren. I dag er navnet ændret til Beredskabsstyrelsen Nordjylland. Efter rengøring og renovering kunne lejren danne rammen om en gruppeførerskole. Den 1. november 1951 mødte de første op for at aftjene deres værnepligt.

Beredskabsstyrelsen har taget initiativ til en renovering af det litauiske mindesmærke. Museet har været stærkt involveret i projektet og har udarbejdet folder og informationstavle til mindesmærket. I forbindelse med genindvielsen havde museet givet en udstilling om flygtningelejren og Dragsbækhjemmet i Beredskabsstyrelsens auditorium. Efterfølgende blev udstillingen flyttet til museets kælder.

Hvorfor har Beredskabsstyrelsen taget initiativ til, at korset er blevet fornyet endnu engang? Hvorfor har bl.a. håndværkerforeningen og museet bidraget til projektet? For at bevare et historisk mindesmærke selvfølgelig. Også af hensyn til efterkommerne efter de flygtninge, der har boet her i Dragsbæk. De gode relationer til de baltiske lande har måske været medvirkende. Men vi har også gjort det for vores egen skyld.

Vi har brug for en fortælling om, at vi her i Thy har gjort en afgørende forskel for mennesker i nød. Vi har behov for historien om, at nogen husker os for frihed og medmenneskelighed. Det er en fortælling, der taler til os nu i dag.

På vagt i lejren

Henry Hansen fra Vildsund havde vagttjeneste i Dragsbæklejren i 1947, da de sidste tyske flygtninge forlod lejren. Han blev indkaldt som soldat i juni 1946 og havde sin rekruttid i Viborg. Lige efter nytår 1947 blev han sammen med en

Henry Hansen, 2015. Foto: Klaus Madsen

Den nu 85-årige Laimonis Zakis var en de mange flygtninge, der efter 2. Verdenskrig kon til Dragsbæk. Den 11. maj 2015 holdt han på museet et næsten to timer langt foredrag, hvor han, med en forbavsende kronologisk hukommelse, fortalte om flugten med familien fra krigshandlingerne i Letland og årene i Danmark efter flugten. Han blev dansk statsborger, fik en uddannelse. I 31 år arbejdede han på Cimbria i Thisted. Foredraget fangede tilhørerne i en fyldt mødesal i museets nye bygning, og desværre måtte en del gåforgæves. Foredraget kan i sin helhed høres på www.navnligthy.dk/oversigt/zakis. Foto og billedtekst: Klaus Madsen.

deling på 40 mand flyttet til Thisted, hvor de blev indkvarteret i tyskerbarakker på Fårtoftvej (hvor Cimbria ligger). Deres opgave var vagttjeneste i flygtningelejrene i Dragsbæk og Kronens Hede. Hæren havde mangel på befalingsmænd, så Henry fik titel af tropsleder.

I Dragsbæk afløste afdelingen uniformerede reservepolitibetjente. Et vagthold bestod af en vagtkommandør og fire frivagter, og de var på vagt i et døgn. Henry tjente som vagtkommandør, og de havde en vagtstue, hvor der var køjer, og hvortil de fik mad bragt. Ved indgangen stod der altid en frivagt. Vagtperioden var lidt kedelig, fordi der skete så lidt. Vagtskiftet en gang i døgnet foregik på militær vis: »Intet nyt at bemærke« og lignende.

Hver 3. til 4. time gik vagtkommandøren sammen med en frivagt er omgang omkring lejren for at se, om hegnet var intakt. Der var ofte skader på hegnet, fordi folk udefra forsøgte at trænge ind. Vagtholdets vigtigste opgave var ifølge Henry at holde danskerne ude fra lejren. De mange kvinder udøvede tiltrækning på visse danske mænd. De tyske flygtninge bestod mest af kvinder og børn – ældre kvinder. Henry husker slet ikke mænd blandt de tyske flygtninge i 1947.

Da de tyske flygtninge var sendt videre, blev Henrys deling flyttet til Bønderslev. Der var ikke længere brug for et særligt vagtkorps, fordi der kun var de østeuropæiske flygtningen tilbage. Efter et kort ophold i Viborg blev Henry hjemsendt i begyndelsen af1948.

Mindesten i Dalsgaards have

Af Kaj Kristensen

I 1953 blev der rejst en mindesten for familien Westergaard i Dalsgaards have. Dalsgaard er den ene af de to, der i daglig tale blev kaldt tvillingegårdene på adressen Skinnerup Skråvej nummer 16 i Hillerslev. Gården blev i 1898 købt af Niels Westergaard, der nys var hjemkommen fra et flerårigt ophold i USA. To år efter blev han gift med Kathrine Jensen, og sammen fik de syv børn, to drenge og fem piger.

Den ældste søn Thorvald blev sten- og billedhugger med forretning i Lemvig. Igennem årene har Thorvald lavet mange flotte kunstværker foruden et utal af gravsten. Heraf en del meget store og flotte kunstværker, som i dag er fredet. Det gælder blandt andet tre på Hillerslev kirkegård, hvor forældrene og to af pigerne med deres ægtefæller ligger begravet. En af stenene er lavet af sønnen Arne. Tre af

Dalsgaard ca. 1950.

Kathrine og Niels Westergaard.

Thorvalds sønner gik i faderens fodspor. Thorvald holdt meget af sit hjem og sin familie. I 1953 var Thorvald med hjælp fra sønnen Ejgil efter lang tids indsats færdig med en sten, der skulle stå som minde om familien Westergaard. Stenen fik en fin placering i Dalsgaards store, flotte have og viser mor, far og de syv børn hugget i granit på forsiden. På bagsiden var der hugget en plovmand med en lærke over. Arbejdet var udført med hammer og mejsel, ingen ved, hvor mange arbejdstimer der er medgået.

Stenen blev rejst og indviet ved en familiesammenkomst i Dalsgaard i påsken 1953. Knap 40 medlemmer af den store familie var mødt frem til denne højtidelige stund, hvor tæppet blev trukket fra stenen, og alle kunne glæde sig over det flotte og meget særprægede kunstværk.

Stenen flyttes

I 51 år fik stenen lov til at stå og pynte i Dalsgaards have, og den ville sikkert have stået der endnu, hvis ikke min moster Helga havde udvist stor interesse for dens bevarelse for eftertiden. Moster Helga var den der levede længst af søskendeflokken fra Dalsgaard. Hun boede i mange år i Fårtoft, men som pensionist flyttede hun til Thisted, hvor jeg af og til besøgte hende. Min mor Olga døde allerede i 1968 efter en færdselsulykke. De andre var alle gået bort inden århundredskiftet, herunder Astrid og hendes mand Oluf, der havde overtaget Dalsgård.

Flere af mine fætre og kusiner havde udtrykt ønske om at få noget skrevet ned om familien fra Dalsgaard. Moster Helga, der var omkring de 90, så sig ikke i stand til at skrive, men hun ville gerne fortælle. Ved fælles hjælp fik vi lavet en erindringsskrivelse om især Helgas, men også om hendes søskendes barndom og ungdom og om deres fælles hjem. I den forbindelse faldt snakken på mindestenen i Dalsgaards have.

Dalsgaard er for mange år siden solgt til fremmede. Der har været forskellige ejere i årenes løb, men ingen af dem har haft tilknytning til familien Westergaard. Det var Helgas bekymring, at der ikke frem over ville være nogen, der interesserede sig for det flotte kunstværk med familien hugget i granit.

Moster Helga bad mig foranledige, at stenen blev flyttet til Heltborg Museum, så den kunne blive bevaret for eftertiden.

Første step for mig blev en henvendelse til Jytte Nielsen, der som leder af museet straks viste stor imødekommenhed. Mit besøg hos de nuværende ejere af Dalsgaard Ingelise og Lars Hansen blev en god oplevelse. De tog venligt imod mig og kunne sagtens se det formålstjenlige i, at stenen fik en placering på museet. Men de kunne fortælle mig, at det måske ikke var så ligetil, da der var tinglyst en servitut, der sagde, at stenen ikke måtte fjernes fra Dalsgaards have uden tilladelse fraden daværende ejer eller dennes arvinger.

Billede fra afsløringen af stenen i Dalsgaards have palmesøndag 1953. Til venstre ses Thorvald Westergaard og derefter sønnerne Ejgil og Erling.

Familiesammenkomst da stenen var flyttet til Heltborg i maj 2004. Ved siden af stenen sidder Helga Sunesen, den eneste overlevende af de syv børn fra Dalsgaard. Til vestre står Ragna Westergaard – som ganske ung stod hun model til skulpturen i forgrunden.

På tinglysningskontoret blev jeg også mødt med forståelse, men med det ufravigelige krav, at der skulle foreligge en skriftlig godkendelse fra arvingerne, inden den omtalte servitut kunne slettes.

Ejerne moster Astrid og onkel Oluf havde to piger Gerda og Ingrid, der begge har forladt deres fødeegn for mange år siden. Nu kontaktede jeg disse mine kære kusiner, som jeg ikke havde set i mange år for at få deres syn på sagen. Deres første reaktion var betænkelighed, da stenen jo stod ved deres fødehjem. Det var forståeligt, at de kunne synes, at det var der, stenen hørte til.

Efter en del snak frem og tilbage godtog de heldigvis argumentet om, at både familien og mange andre kunne få langt mere glæde af en placering på museet med vished for, at den blev bevaret og værdsat efter fortjeneste.

Da disse formaliteter var overstået, tog museet over. Jytte Nielsen tilbød ikke bare en placering af mindestenen, men indrettede en hel lille gruppe af kunstværker, som Thorvald havde lavet. Samtidig blev der plads til en flot løve

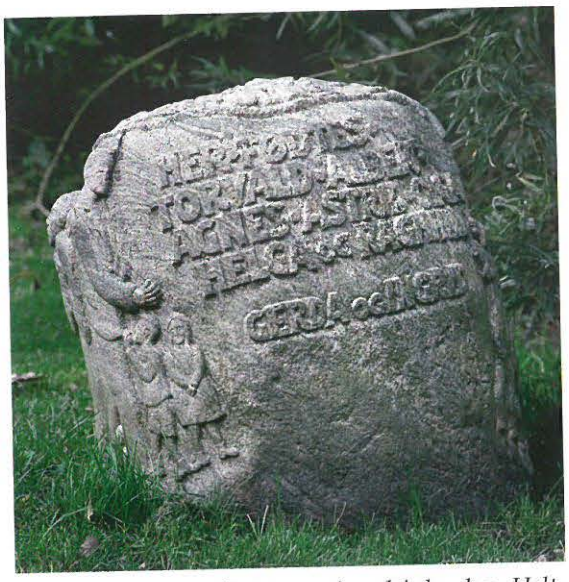

Mindestenen som den tager sig ud i dag bag Heltborg Museum.

i granit lavet af min fætter Aage Westergaard fra Thisted. Aage er søn af Albert Westergaard, næstældste søn fra Dalsgaard.

Indvielsen af stenen på den nye plads i Heltborg fandt sted den 18. maj 2004. Denne gang deltog der ca. 20 familiemedlemmer, der i dag er bosat forskellige steder i landet. De var alle mødt op for at vise deres interesse for mindestenens bevarelse.

Efter indvielsen kørte vi i kortege til Dalsgaard, hvor Ingelise og Lars Hansen tog venligt imod os. Ejgil, søn af Thorvald og selv mangeårig kunstner, forærede parret et lille fuglebad i granit for deres velvillige medvirken.

Dagen sluttede med spisning i vort hjem på Mågevej, hvor Tove stod klar med aftensmaden. Snakken gik livligt mellem familiemedlemmerne, der efter mange år uden samvær igen følte en form for samhørighed. Alle var enige om, at det havde været en god oplevelse at medvirke til og samles om bevarelse af mindestenen.

Moster Helga var især glad for, at projektet var lykkedes, og historien om familien, som hun havde fortalt til mig, blev delt ud til deltagerne. Den indeholder mange små personlige fortællinger, som nok kun har interesse for familien, der kender personerne bag. Der er derimod nu lejlighed til for, at alle, der måtte have lyst til at se mindestenen, kan opleve dette kunstværk på Heltborg Museum.

Familien er meget taknemmelig for, at vi på denne måde fik mulighed for at bevare kunstværket, der er temmelig unik og for os et kært minde om familien Westergaard fra Dalsgaard i Hillerslev.

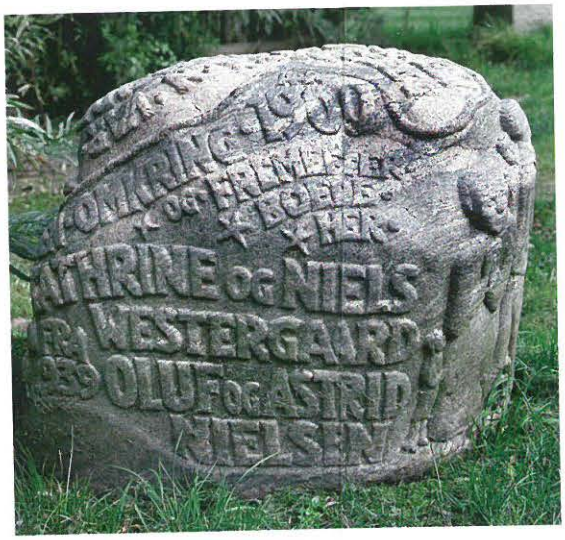

Thisted Gardens start

Af Jens Peter Bjerregård

Man taler i disse tider om ildsjæle, men de har været her længe. De første, jeg stiftede bekendtskab med, var fru Hansen og hendes mand musikdirektør Axel Hansen. Det var de to, der startede Thisted Garden i 1957. Han var en stor musikbegavelse, og hun var hans trofaste støtte. Axel Hansen sagde tit: *Thisted i Thy – musikkens by, vorherre bevares!*

Hr. og fru Hansen fik hurtigt kontakt til andre, som havde samme interesse. Mange var forældre til Gardens medlemmer. Det var jo en hel anden tid. Nogen gik diskret rundt og spurgte, om forretninger og private ville tegne sig for et beløb på måske 100 kr. Det der med penge var der jo brug for til uniformer og den almindelige drift. Jeg husker, at instrumenter og hvide handsker skulle vi selv finansiere. Som medlem betalte vi 20 kr. pr. måned.

Der har uden tvivl været mange, som gerne igen så et orkester i byen. Vi skal huske på, at FDF havde et orkester, som var og er aktivt. Men byorkesteret var jo ophørt.

Jeg har kendskab til flere, som bidrog med et stort arbejde til Gardens ve og vel. Fru Bunk, som dengang havde Hotel Phønix, ingeniør Mølgård, hr. og fru Grønkjær, som havde Sjørrings første supermarked. Nævnes skal også Bredahl, som havde æggepakkeri. Hos Bredahl havde vi engang øvelokale.

Da jeg startede i 1958, havde vi øvelokale på Restauration Kystvejen hos Nystrup mandag

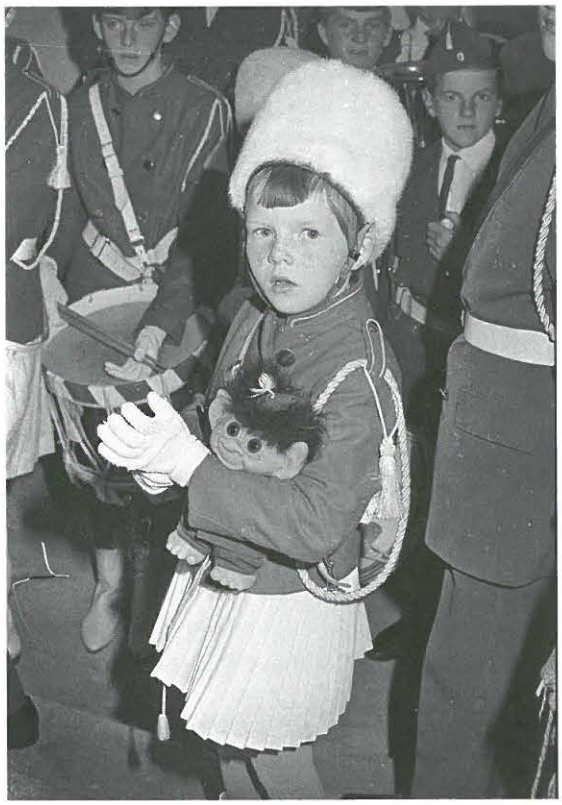

10. september 1967 var Thisted Garden med til at fejre indvielsen af Hanstholm Havn. Garden var en del af underholdningen ved indvielsesfesten om aftenen i Hanstholm Hallen. Birthe Bredahl (nu Birthe Stilling Bredahl) bar gardens lille mascot – en gøltrold i garderuniform. Pigerne og tambourkorpset kom med i garden i 1964.

Thisted Garden, sandsynligvis 1961. Hvis ikke andet nævnes, er bostedet Thisted. Navnene læses på tværs af begge sider - fra højre mod venstre. Første række fra højre: Klitgård, Frederiksen, Erik Bredahl, Uffe Karner, Holm (Vestervig), Jan Smærup (Sjørring), Peter Grønkjær (Sjørring), Erik Nystrup, Per Larsen, Jens Nielsen, Peter Larsen, Thorkild Agesen (Ø. Vandet) Jens Jørgen Jensen (Ø. Vandet).

Anden række fra højre: Axel Hansen (dirigent), Lars Bunk (tamburmajor), Peter Klemme, Colding, Jens Chr. Sørensen, Peter Mølgård, Mogens Tilsted Kristensen (Nors), Mads Hedegård (Tilsted), Poul Brandi Pedersen, Erik Gam Hansen, Kristiansen (Vestervig), Jørgen Nystrup, Gravers Larsen, Ove Bjerregård, Jens Peter Bjerregård, Thor Jensen, Tommy Olsen, Kaj Jacobsen (Frøstrup).

Bageste række fra højre: Ølgård Nielsen (Tilsted), Chr. Enggård (Hillerslev), Leif Møller (Sennels), Orla Andersen (Skinnerup), Leif Christensen, Esben Møller, stortromme (Sennels).

aften, den eneste aften der var lukket. Nystrups sønner Jørgen og Erik var med i Garden. Vi skulle også have lært at marchere. Én havde forbindelse til CF-kasernen, og der kom så en befalingsmand og underviste os.

Vi øvede og øvede rundt om eksportstaldene, hvis vejret tillod det – først uden instrumenter, senere med. Var det regnvejr, kunne vi lige snige os rundt på restaurationens veranda. Vi havde også engang lånt salen på Phønix, og efterhånden blev vi faktisk ret gode.

Da vi kom rundt med Garden, hørte man tit folk hviske: - *Hvor spiller de bare godt. Og som de kan marchere.* Hansen sagde ofte, at der var højst to måske tre tilskuere, der havde forstand på musik, og *det er dem, vi spiller for!*

Hakon Christensen

Der skulle jo også være marchtrommer, og der blev fundet otte friske fyre til at betjene dem. Deres underviser blev Hakon Christensen, Møllevej – til daglig blikkenslager, i fritiden en fantastisk trommeslager. Han spillede vist sammen med en søster, der spillede klaver. Jeg tror også, han var trommeslager i det førnævnte byorkester.

Hakon Christensen tog fat på at undervise de otte trommeslagere. De havde øvelokale i baren på Restaurant Kystvejen. Da de ligesom havde fundet takten, skulle de prøve at have trommerne spændt på – og så rundt om eksportstaldene, alt imens der blev slået på trommer. De blev faktisk virkelig gode. Hakon Christensen var en fantastisk underviser, en meget imødekommende person, én der brændte for sagen. Da vi fik uniformer, blev der også én til Hakon Christensen. Vi må ikke glemme Leif Christensen, som slog lilletromme, han var søn af Hakon Christensen.

Vi begyndte at spille ude omkring næsten hver søndag. I Vildsund Dyrehave var Ernst Trillingsgaard manden, der kunne sætte noget i gang. Da vi spillede dér i 1961, fik vi besked om, at Hakon Christensen var syg. Han døde samme år og blev kun 52 år. Vi havde stor tillid til Hakon Christensen, så det var med slørede blikke, vi deltog i hans begravelse. Hansen sagde, at vi skulle spille et par numre for at vise vores respekt. Det var en stor sorg for Thisted Garden, at han ikke var med mere.

På farten

Der kom af og til nye, som ville være med i Gar-

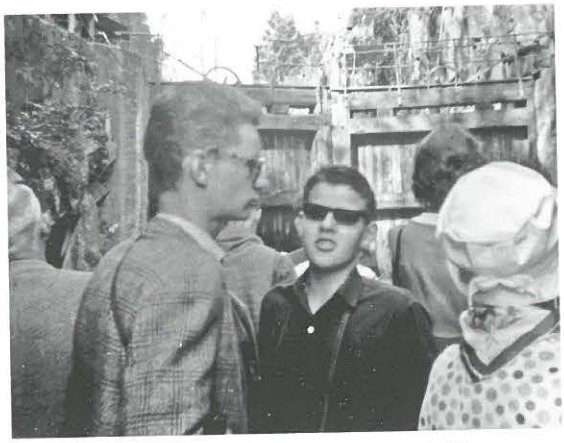

Ove Bjerregård (til venstre) og Erik Bredahl på turen til Norge i 1961.

den. Hvis de havde en trompet med, så kom kommentaren fra Hansen prompte: - *Nå, igen en ny Louis Armstrong!* Det kneb mere med tuba og basun. Det var frøken Hansen, som blæste 1. basun, og det skulle der laves om på, for vi var jo en drengegarde. Colding kom så på siden af frøken Hansen, og han blev faktisk ret hurtigt dygtig.

Når vi skulle spille et sted, så var der mødepligt, sagde Hansen, men et brev fra bedemanden var han jo nødt til at acceptere! Hansen var en hård, men retfærdig underviser. Hver søndag op til jul skulle vi ud at spille, det kunne være Hurup, Vestervig, Fjerritslev. Når vi så kom sydfra til flygtningenes alderdomshjem i Dragsbæk, blev der gjort holdt. De skulle også mærke, det var ved juletid. Der blev spillet 3-4 julesange, en meget rørende og fantastisk oplevelse – særlig Glade Jul, som de alle kendte.

Jeg mener, vi fik uniformer i 1960. I 1961 var vi i Skien, Thisteds venskabsby i Norge, en stor oplevelse for alle. Siden blev der skrevet mange breve til de værtspar, vi var indlogeret hos. Senere besøgte vi også Uddevalla, Thisteds svenske venskabsby. I 1965 havde vi genbesøg af garder fra begge venskabsbyer. Da var der musik i byen!

Thisted Garden gik 9. april 2005 i spidsen for et optog med børn, forældre og personale fra Dr. Louises Børnehave, der fejrede sit 50 års jubilæum. Det blev efterhånden svært at rekruttere nye medlemmer. Interessen hos unge mennesker for at spille på blæseinstrumenter forsvandt. I 2007, 50 år efter garden startede, blev det på en generalforsamling besluttet at opløse garden og foreningen, der stod bag.

Et liv i mit Thisted

Af Ole Vagn Christensen

Thisted Station var den første bygning, jeg mødte i Thisted. I 1964 kom jeg med toget til Thisted for at blive værnepligtig på CF-kasernen i Dragsbæk. Jeg kom fra Hjørring, hvor jeg er født, opvokset og fik min uddannelse på slagteriet. Jeg er vokset op i et hjem med stærk tilknytning til arbejderbevægelsen og socialdemokratiet.

Som aktiv DSU'er var det naturligt, at jeg tog kontakt til socialdemokrater i Thisted. I den røde bygning på hjørnet af Vestergade og Møllevej var Amtsbladet og redaktør Egon Bertelsen et naturligt samlingssted, og redaktøren en inspirationskilde for DSU'erne.

På Nørreallé 49 besøgte jeg ofte Gunhild og Johannes Madsen. Han var formand for socialdemokratiet i Thisted-kredsen.

Efter værnepligten fik jeg i 1965 arbejde på slagteriet i Thisted. Da jeg blev ansat, var det med ansættelsesnummer 76. Ansættelsen varede i 19 år, til jeg i 1984 blev valgt til folketinget første gang.

I 1966 fik jeg to tillidshverv. Mine arbejdskammerater valgte mig til tillidsmand, og jeg blev medlem af det kommunale ungdomsnævn.

Rådhuset blev i 1974 den næste bygning på min mere end 50-årige vandring i Thisted. Erhvervsrådet havde nogle tanker og planer om at gennemrenovere Thisted, og de ville med hård hånd rive ned. Forinden havde rådet foreslået en arbejdsgruppe, der skulle vurdere og se på købstaden, dens bygninger og deres historie. Arbejdsgruppen kom til at bestå af en direktør for en byens egnsudviklingsindustrier, en narkoseoverlæge fra sygehuset, byens overbibliotekar, museumslederen og en slagteriarbejder

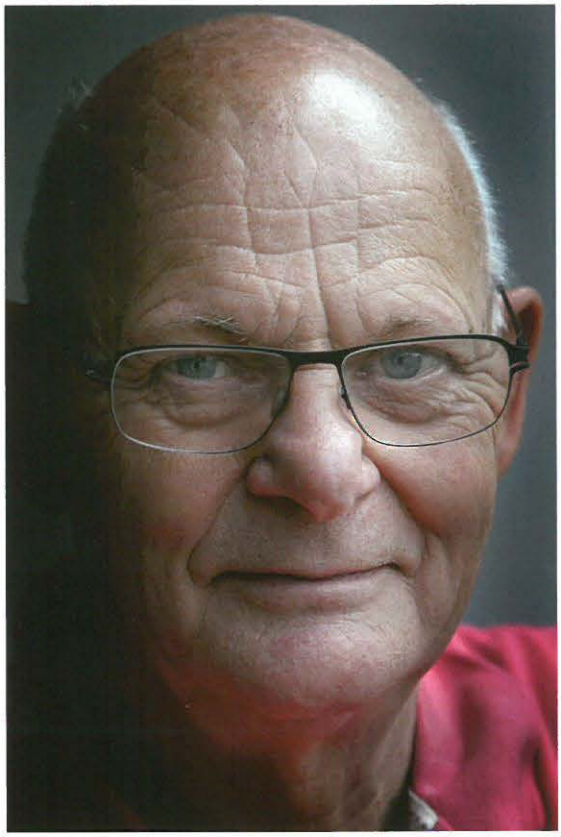

Ole Vagn.

– mig. Alle tilflyttere. Arbejdsgruppens byvandringer, med Rådhuset på Store Torv som udgangspunkt, resulterede i forslag om, at der var andre måder af forny Thisted på end blot at rive ned.

I Rådshusets byrådssal blev en af stolene omkring byrådsbordet i 1974 min. Jeg blev medlem af socialudvalget, børnekommissionen og skolekommissionen. Socialudvalget og børnekommissionen holdt møderne i administrationsbygningen med klokketårnet på Nytorv. Skolekommissionen holdt møderne i bygningen på Toftevej, hvor skoleforvaltningen efter kommunesammenlægningen i 1970 var flyttet ind i Thisted Landsogns bygning. I mødelokalet på Toftevej blev de første tanker tænkt, og de første streger sat til det, der i dag er et uddannelsesområde med EUC, gymnasium, social- og sundhedsskole og uddannelsescenter for blandt andet pædagoger og sygeplejersker.

Mit valg til Folketinget i 1984 gav muligheder for at kæmpe videre for, at unge også i Thy skulle have gode uddannelser. Det var en kamp, der for alvor startede i 1966, da jeg deltog i Socialdemokratiets kongres. Her stillede delegerede fra Thy klare forslag og krav om både uddannelse og egnsudvikling. Sammen med mange gode kræfter, også på tværs af politiske skel, bar indsatsen frugt.

Byfornyelse

Thisteds indre by omkring Østergade og Nørregade var præget af gamle købmandsgårde, håndværkere og deres værksteder, og mange små og dårlige lejligheder. På slagteriet oplevede jeg, at mine arbejdskammerater tilbragte mange aftener på et af byens værtshuse. En af mine arbejdskammerater inviterede mig med hjem til lejligheden i Nørregade, så jeg kunne se, hvordan vilkårene var.

Når familien, der bestod otte personer, havde spist, skulle der være ro til, at børnene kunne

Nørregade. Knud Erik Thomsen med foto af huset, hvor han boede som dreng i lejligheden til venstre. De var seks søskende: Lindy, Lydia, Svend Aage, Knud Erik, Ketty og Yrsa. Faren, Henry Thomsen, var arbejdsmand ved kommunen og moren vaskede op i bageriet på Krabbes Konditori. Børnene sov på loftet på divan, som ikke fyldte så meget som en seng. Når et af børnene flyttede hjemmefra, blev divanen smidt ud og brændt af til Sankt Hans. Lejligheden havde to værelser og et lille køkken i tilbygningen. Toilettet var i gangen mellem lejlighederne og blev delt med nabofamilien. Thisted Kommune ejede huset, der blev fjernet ved bysaneringsprojektet.

Nørregade 2015. Gaden og de fleste af husene blev i starten af 80'erne saneret og renoveret.

læse lektier. Derfor gik faren på værthus. Der var ikke plads i den lille lejlighed. Når han kom hjem igen, var der gjort plads til, at han kunne lægge en madras ud på gulvet i stuen for at sove. Han gik sidst i seng, stod først op for at møde tidligt på slagteriet, og han var derfor taget på arbejde, når børnene vågnede. Sådan havde familien indrettet sig.

Nørregade havde sit eget liv. Her var tre købmænd, to bagere og en grøntforretning. I gamle, dårligt vedligeholdte og fugtige huse boede familier med mange børn. Lejlighederne var små. Svamp på væggene gav syge og nogle gange svage børn. Forudsætningerne for et sundt liv var svære. Flere familier måtte deles om et toilet. Personlig vask var etagevask ved køkkenvasken.

I løbet af 60'erne og særligt i 70'erne flyttede familierne i nye lejligheder, som Thisted Andelsboligforening byggede. Her var alene toiletforholdene en lille revolution for familierne. Håndvask og brusebad blev en selvfølgelighed. Få år senere kunne jeg konstatere, at stort set alle slagteriarbejdere nu havde købt parcelhus. Det var hurtige fremskridt for lønmodtagerne.

Et byrådsmedlem kom under debatterne om byfornyelsen af Nørregade og Østergade for skade at sige, at det var godt, familierne fra Nørregade flyttede væk fra miljøet i Nørregade til Grønningen – så de kunne blive ordentlige mennesker. De var nu ordentlige mennesker – det var deres boliger, der ikke var ordentlige.

Det blev Nørregade og Østergade, der fik gavn af Knud Larsens fremsyn. Knud Larsen var snedker og formand for Thisted Kommunes ejendomsudvalg. Han så i 70'erne mulighederne i byfornyelsesloven for en gammel købstad som Thisted. I Østergade lå Mejerigården, mejeriet Pasteur, det efter udflytning til hjørnet af Ålborgvej og Sennels kom til at danne grundlaget for Polar Is og nu Premier Is. Uldspinderiet flyttede ud i industriområdet på Vilhelmsborgvej. Desværre klarede Uldspinderiet ikke mange år som udflyttet virksomhed. Mejeriets og uldspinderiets industribygninger blev med byfornyelseslovens muligheder til gode og tidssvarende boliger. Thisteds byfornyelse med gode tidssvarende lejligheder i »den gamle by« blev et forbillede for andre byer.

Slagteriet

Slagteriet blev et særligt kapitel i mit Thisted-liv. Det var en hård arbejdsplads, jeg kom til i 1965. Frokoststuen kan jeg bedst sammenligne med en vaskekælder. Her var en hård tone, og mellem træskostøvlerne på det altid fugtige gulv flød snus og skrå. Samtidig med jeg i 1966 blev valgt til tillidsmand, tiltrådte en ny direktør, Hakon Hansen. Vi havde begge oplevet egenrådige direktører. Sammen kom vi til at udvikle slagteriet. Vi satte os klare mål, som mange slagterikolleger, både tillidsmænd og direktører, nok havde et overbærende smil til overs for.

Vi satte fem mål for vores arbejde:

Efterbetaling til landmændene skulle være i den bedste ende af de 78 slagterier.

Løn til ansatte fra direktør til bydreng skulle også være i den bedste ende af de 78 slagterier.

Investeringerne skulle altid være de højeste for virksomheden i forhold til de 78 slagterier.

Arbejdsmiljøet skulle være det bedste i forhold til de 78 slagterier.

Slagteriarbejderne skulle have den bedste uddannelse, det var en væsentlig del af ansættelses og afskedigelsespolitikken.

For at realisere og fastholde målene var vi enige om at skabe en ledelseskultur, der i høj grad inddrog medarbejderne. Vi var også enige om, at skulle vi have en stabil arbejdskraft, var det nødvendigt at skabe gode rammer om familien. Vi gjorde vores indflydelse gældende over for bank og sparekasse. Lønnen blev derfor udbetalt gennem bank og sparekasse. Mange gange blev jeg spurgt om arbejdskammeraters stabilitet, når de skulle låne penge til et parcelhus. Stabilitet på arbejdspladsen var mere værd end kautionister. Jeg husker en samtale med en bankdirektør, som fortalte mig, at han gerne ville låne penge ud til stabile slagteriarbejdernes egen bolig.

Fra 78 slagterier til 2, ja nu er der snart bare et stort andelsslagteri i Danmark. Slagteriet i Thisted har overlevet og mere end det. Slagteriet har udviklet sig, og det skete i høj grad med baggrund i 60'ernes tanker og mål for samarbejde.

Slagteriets bygninger har ændret sig meget i min Thistedtid. Der er en lang facade langs cykelstien. Her kan man kigge ind i slagteriet, og det er tankevækkende, at slagteriet i Thisted, Thisted Andels Svineslagteri, senere TiCan, var det første slagteri, der fik vinduer og dagslys ind i skærestuen.

Et blik tilbage fra en ung mand fra Hjørring, der som 21-årig i 1964 satte fødderne på Thisted Stations perron fra Fjerritslev-banens røde skinnebus. Selv efter mere end 50 år er det måske lidt af en tilsnigelse for en tilflyttet vendelbo at kalde Thisted for »mit«.

Rådhuset på Storetorv blev et omdrejningspunkt for Ole Vagn Christensen.

Søren Knakkergaard Sunesen - præst i Argentina

Af Henning Kjeldgaard

Årene omkring 1900 var ikke gunstige for dansk landbrug, det var vanskeligt for unge landmænd at få foden under eget bord. Derfor valgte mange unge mænd og kvinder at forlade landet og rejse vestpå. Det foretrukne land var Amerika, men også Argentina blev målet for mange. For mange af disse unge blev det en slidsom tilværelse, mens andre satte sig dybe spor og vil blive mindet længe. Én af disse var Søren Knakkergaard Sunesen.

Søren blev født i Hillerslev den 24. november 1884 og blev opkaldt efter sin morfar Søren Knakkergaard Kanstrup. Faderen hed Peder Chr. Sunesen og moderen Ane Margrethe Kanstrup Sørensen. De flyttede senere til Kaastrup i en lille ejendom, som nu er fjernet. Den nuværende adresse er Ballerumvej 242 og ligger tæt på Hillerslev.

Søskendeflokken blev hurtigt større, ni i alt, men det niende barn – en pige – kostede moderen livet. Hun døde i barselseng, kun 32 år gammel, men barnet levede i et halvt år og døde hen på sommeren. Et par år efter døde en otte årig pige, Dorthea. I kirkebogen står der, at hun døde på Epidemisygehuset i Thisted, velsagtens af tuberkulose, som jo var datidens svøbe.

Om hjemmet var fattigt, ved jeg ikke, men der har ikke været meget at rutte med, idet ejendommen kun var på 16 tdr. sæde (6,5 ha). Foruden at drive landbruget var faderen landpostbud, desuden var han »kørende post« – dvs. han hentede posten i hestevogn i Thisted og kørte den til Hillerslev, hvor den så blev fordelt mellem postbudene.

Men var det småt i hjemmet i materiel henseende, så var det sikkert større rent åndeligt. Peder Chr. Sunesen var en meget oplyst mand. Vi befinder os i 1880'erne, hvor der skete mange ting i samfundet, og dem tog han ivrigt del i. Ivrig grundtvigianer som han var, blev han senere medstifter af foredragsforening, oprettelse af mejeri, brugsforening, som han for øvrigt solgte jord til, samt medlem af skolekommission og menighedsråd. I sin »fritid« fik han tid til at spille l'hombre med bl.a. provst Hilden Petersen.

Da Peder i 1896 stod over for et nyt ægteskab, fik han sat igennem, at hans vordende hustru fik et tre måneders ophold på den nyoprettede Hundborg Højskole. Der kunne ellers være nok at bruge pengene til, men han har sikkert ment, det var godt for hendes udvikling.

Søren Knakkergaard må have været en begavet dreng. Det var dengang ikke almindeligt, at småfolks børn læste videre. Men han kom til Aalborg, og det var sikkert en bekostelig affære. Måske har præsten tilskyndet til det, og en faster og hendes mand hjalp også til – de havde kun en søn, der døde som ung.

Knakkergaard kom på Aalborg Katedralskole og boede hos en faster og onkel, som også havde en dreng på Katedralskolen. Set med nutidens øjne har det været mærkeligt for en 12-13

Ejendommen ligger allersydligst i Kaastrup op mod Hillerslev og ejedes i mange år af Knakkergaards forældre P. Chr. Sunesen og hans kone Ane. Billedet er taget ca. 1922, og personerne er fra venstre: Marie, min mor f. 1906, Elisabeth f. 1912, Ane Andersen, min mormor, og Harald f. 1910. I vestenden af huset var der høkerbutik, hvor man kunne købe bl.a. petroleum, tønden ligger ved siden af huset - også forskellige dagligvarer som salt, sukker og sirup, som også blev opbevaret i en tønde. Endvidere solgte de slik, »brystsukker«, min mor glemte aldrig kunsten at trille et kræmmerhus. I midten af huset var der beboelse og i østenden stald og lade.

års dreng at skulle så langt væk, som Aalborg var dengang. I 1904 blev han student og var derefter en tid lærer på Bagsværd Kostskole, men begyndte så at læse teologi og tog teologisk embedseksamen i 1913.

Udvandrede til Argentina

Knakkergaard så en mulighed for at skabe sig en tilværelse i Argentina og emigrerede i 1913. Det samme gjorde en bror og søster på et tidspunkt; broderen blev farmer og søsteren lærerinde ved en dansk højskole.

Knakkergaard rejste ikke til Argentina for at blive præst. Han havde nok et ønske om at blive landmand, men skæbnen ville det anderledes. Først fik han arbejde hos en dansk godsejer Blas Ambrosius, hvor han var havemand, hjalp i marken og var »smøremand« ved tærskeværkerne, som i høst kørte rundt til de store ejendomme, der blev kaldt »estancias«. En tid var han også huslærer; det var en koloni med mange danskere, og de ville gerne, at deres børn skulle lære dansk, det officielle sprog var jo spansk. Så skete der det, at i 1916 rejste deres præst, pastor Vimtrup tilbage til Danmark. De stod nu uden præst og opfordrede Knakkergaard til at blive deres præst. Han gik med til det på en betingelse: Han ville kun være der, til de fik ansat en ny præst – det fik de så, da der var gået 38 år! Han var imidlertid ikke ordineret i Danmark, men pastor Andresen i Tandil fik fuldmagt fra Sjællands biskop til at ordinere ham.

I 1914 fik Blas Ambrosius en ny ung pige i huset, der samtidig undervise husets børn. Hun hed Karen Møller og var efter overstået realeksamen rejst fra København til Argentina sammen med sin mor, der var blevet enke. De skulle besøge en onkel, men i 1914 brød 1. Verdenskrig

ud, så de ikke kunne komme hjem igen, og de blev der resten af livet. I 1918 tog Knakkergaard sig sammen til at fri til Karen, som var tretten år yngre. Hun fortalte engang, at han var en lidt genert mand, men en dag hun lå og vaskede gulv, og han stod og så til, sagde han pludseligt: - Tror De ikke, De kunne tænke Dem at blive min hustru? De må gerne betænke Dem. Det gjorde hun så i fire måneder, så sagde hun ja, og det blev et meget langt og lykkeligt ægteskab, som varede, til Knakkergaard døde i 1965.

De fik seks børn, og det betragtede man i Argentina nærmest som barnløshed. Blas Ambrosius havde tretten børn. I 1917 blev der bygget en højskole i Cascallares, hvor Knakkergaard også var forstander, og samtidig opførtes en præstebolig. Da arbejdsområderne blev større, fik han en kapellan til hjælp. Når de skulle rundt i området, sognet var på størrelse med det halve Jylland, kørte de mange år i hestekærre, siden blev det jo biler. Vejene var mange steder ufremkommelige, dybe hjulspor og ælte, og når de sad fast i mudderet, måtte Karen til rattet og han i gummistøvlerne og med en spade grave bilen fri. Det kostede ham engang noget af en finger, idet hans vielsesring greb fat i et beslag og rev det yderste fingerled af.

Mange steder havde de ingen kirker, men på de store gårde ryddede man laden og holdt gudstjeneste der. Præsteparret havde et lille klaver med, så hun spillede til gudstjenesten, og han sang for med sin kraftige stemme. I de små, fattige hytter blev kommoden i den eneste stue dækket med den fineste dug og pyntet med eukalyptusgrene og gjorde det så ud for et alter. Bagefter spiste de alle, hvorefter Karen spillede til folkedans. Hun havde også en god sangstemme og gav gerne et nummer.

Knakkergaard skrev flere sange, bl.a. »Et land med høj for bjergetop«. Den var i mange år i Højskolesangbogen, nr. 602, men er nu slettet til fordel for mere moderne sange. Sangen fortæller med stor tydelighed, hvor begejstret han var for Argentina. Sølvland ved Andes fod, står der i sangen. Navnet Argentina kommer jo af sølv - argen - og hentyder til de rige sølvminer i Andesbjergene.

Kontakten med Danmark

Der blev gennem årene ikke tid til megen rejseaktivitet til Danmark. Pengene var sikkert rimeligt små, mange gange blev afgrøderne svedet af tørke, eller der blev misvækst, og som følge deraf blev præstens løn også mindre. I 1921 var de dog hjemme til mine bedsteforældres sølvbryllup – min bedstefar blev gift igen i 1896 og fik såmænd ni børn, deriblandt min mor med sin anden hustru. Han blev således far til atten børn. I 1926 til min bedstefars 70 års fødselsdag var de også hjemme. Min mor har fortalt, at da de gik på vej til toget, vendte Karen om og løb tilbage og omfavnede sin »svigermor«, hun har sikkert anet, at det var sidste gang, de så hinanden. Denne gang var Karens mor med i Danmark for første gang siden emigrationen. Det blev også

Præsteparret Sunesen i Argentina.

den sidste; thi da de sejlede hjem til Argentina, fik hun blindtarmsbetændelse. Ombord var en tysk kirurg, og han tilbød at operere, men sagde: - Deres mor har et svagt hjerte, det er langt fra sikkert, at hun overlever indgrebet. Han fik ret, hun døde under operationen og blev sænket i havet. Det var et hårdt slag for Karen, hun fortalte siden: – Havde jeg ikke haft min mand og mine børn, havde jeg nok ikke klaret det. Inden de nåede land, havde hun tabt sig 12 kg!

Så gik der mange år med brevvekslinger. Det var altid spændende at få brev til jul, når de var klar til at høste og fortalte om, hvorledes høstudsigterne var. Det kunne vi knap nok sætte os ind i, vi syntes, det var lidt underligt. I 1954 fyldte Knakkergaard 70 år, og hans menighed forærede dem en rejse til Danmark. Det var en stor oplevelse for os og for dem. De havde gaver med til alle, og jeg fik en pung med motiv fra Argentina, jeg nænnede aldrig at bruge den!

Efter Knakkergaards død i 1965 var Karen i Danmark et par gange sammen med en svigerdatter, som kom fra Fyn. Jeg husker især Karen fra 1955, hun var utrolig livsglad. Hun glædede sig meget til at se de lyse nætter, som hun jo havde hørt så meget om, og så undrede hun sig meget over, at vi havde persienner for vinduerne

Søren og Karen Sunesen fotograferet i 1954 under deres besøg i Sennels.

– den smule sol, og så lukkede vi den ude! I 1993 var der en artikel i Familie Journalen om hende, da var hun 96 år og stadig med mod på livet.

Sidst i fyrrerne var en søn og en datter i Danmark. Datteren blev svømmelærer, og sønnen uddannede sig til landmand, var bl.a. på Ladelund Landbrugsskole. Han havde også et par pladser, men undrede sig meget over, at man her i Danmark gik bag ploven, i Argentina satte man et sæde på den og kørte med. Han fortalte, de kørte med ti heste for ploven, hvor vi brugte to eller tre. Datteren blev gift med en præstesøn fra Kristrup ved Randers, og de rejste til Argentina, hvor han blev leder af en cementfabrik. De var i Danmark nogle gange siden, og flere af Karen og Knakkergaards børn og børnebørn har også været på besøg i Danmark, og et barnebarn har bosat sig i Odense.

Søren Knakkergaard Sunesen døde i 1965, mens Karen nåede tæt på de hundrede år. En skæbne som så mange andre der søgte mod fremmede strande. Broderen, som rejste med til Argentina, var udlært som mejerist i Østerild hos sin farbror. Han blev farmer, vistnok forpagter, for det var mest velhavende folk fra byerne, som ejede jorden – han kom aldrig til Danmark igen. Søsteren blev lærerinde i bl.a. håndgerning, og da hun blev gammel, rejste hun til Danmark, men det var en skuffelse for hende. Hun forstod ikke, at der her i landet ligesom i Argentina var sket en udvikling på alle områder. Så hun kom aldrig til at føle sig hjemme i Danmark.

For hvad af godt vi fik på jord,
tag da vor tak I to,
for barndomsår hos far og mor,
for manddoms rige bo,
Gud give, fremtidslykken gror
for begge sund og god,
Danrige hist i fjerne Nord,
Sølvland ved Andes' fod.

Argentina blev deres skæbne!

Verset er det sidste i Knakkergaards sang »Et land med høj for bjergetop«. Højskolesangbogens 14. udgave nr. 602. Mel: Jeg er en simpel bondemand.

Henning Wienberg 100 år

Af Poul Sasser Jensen

I 2015 kunne min farbror billedhugger Henning Wienberg være blevet 100 år. I den anledning skriver jeg følgende om ham, hans liv og hans kunst.

Henning Arne Wienberg Jensen blev født den 8. juni 1915 i Skovgade 8 på 1. sal i Thisted. Henning var det 5. barn i en søskendeflok på 8 (seks piger og to drenge). Hans far Carl Jensen var fra Bornholm og blev ligesom sin far stenhugger. Som ung rejste Carl fra Bornholm og kom til Aalborg, hvor han mødte sin hustru Laurine Kirstine Duun.

Carl Jensen arbejdede hos stenhuggerfirmaet Brdr. Willefrance i Nørresundby. I 1905 blev Carl sendt til Sundby Mors, hvor han bl.a. skulle stå for restaureringen af Sundby kirke. Carl kunne se, at her var et marked for et stenhuggerfirma, og i 1908 startede han sammen med sin bror Wilfred Sanderhoff Jensen stenhuggerfirma i Thisted. Samme år flyttede Carls hustru og deres 3 børn til Thisted. I 1917, da Henning var 2 år, købte Carl Jensen ejendommen Jernbanegade 7, hvor Carl Jensen boede med familien til sin død i 1945.

Allerede som barn ville Henning Wienberg Jensen gerne være kunstner, og i realskolen viste han store kreative evner. Henning havde ikke lyst til at blive stenhugger, han fortæller: *»Jeg gik som barn med lidt skræk for det hårde stenhuggeri. Og jeg kan endnu mindes duften af stenstøv, både deroppe og hjemme, når far kom hjem i sit arbejdstøj.*

Henning ca. 5 år i gården i Jernbanegade.

Harmonikaspiller, 21 cm høj, til optagelse på kunstakademiet.

Stenstøvet og hårdheden gjorde et indtryk på mig.« Denne og de følgende citater stammer fra private optagelser, som jeg har lavet med min farbror.

Henning har fortalt, at om aftenen når familien var sammen, sad pigerne med deres sytøj, og hans far Carl Jensen og de to drenge Børge og Henning tegnede og modellerede. Carl kunne godt lide at lave relieffer i ler / modellervoks, og han kunne gemme gamle chokoladeæsker og lignende, hvor der i kartonen var præget relieffer af kongen eller kendte digtere.

Henning arbejdede en kort tid som dekoratør hos Hans Thomsen (senere hønseriet »Amerika«), som havde en tøjforretning over for stenhuggeriets kontor i Storegade. Dette var ikke noget for Henning. Han kom derfor på stenhuggeriet for at tjene penge. Her tegnede han bogstaver og dekorationer på sten. Samtidig tegnede, malede og modellerede han for at dygtiggøre sig. I 1934 laver Henning forsiden og nogle tusch-tegninger i »Jul i Thy« – det første offentliggjorte arbejde.

Henning var med realskolen til bal i Svinkløv og mødte her Aase, som han forelskede sig i. Aase var en sød pige og en dygtig pianist og skulle til København for at videreuddanne sig. Denne kendsgerning hjalp nok Henning til at beslutte sig for at rejse til København. Her gik han i 1938 til undervisning hos Bizzie Høyer. Han var en tid læredreng hos billedhugger Johannes Bjerg. Henning mødte anerkendte kunstnere og tilegnede sig målbevidst en stor viden om kunst og kulturhistorie. Han blev i 1939 optaget på kunstakademiet og lærte billedhuggerkunsten af bl.a. professor Ejnar Utzon Frank.

På kunstakademiet mødte Henning tegneren Gudrun Königsfeldt. Gudrun var født i Assens ved Mariager d. 8. februar 1918 som datter af læge Johannes P. F. Königsfeldt og Julie Molitor-Lenschau.

Den 24. maj 1942 blev Henning og Gudrun (Guddi) gift i Fur kirke. De bosatte sig i en ledig lejlighed i Jernbanegade 7, Thisted. I deres ægteskab fik de tre børn: Hanne Wienberg Jensen f. 1943, Else Wienberg Jensen f. 1949 og Dorte Wienberg Jensen f. 1952.

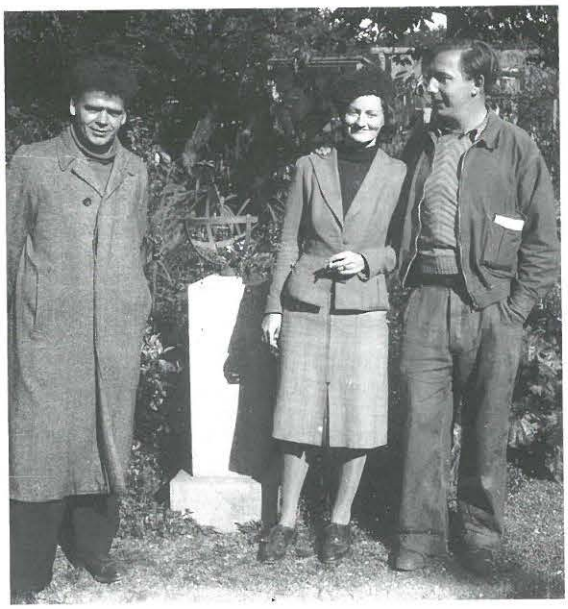

Johan Galster, Gudrun og Henning Wienberg i haven på Kastet.

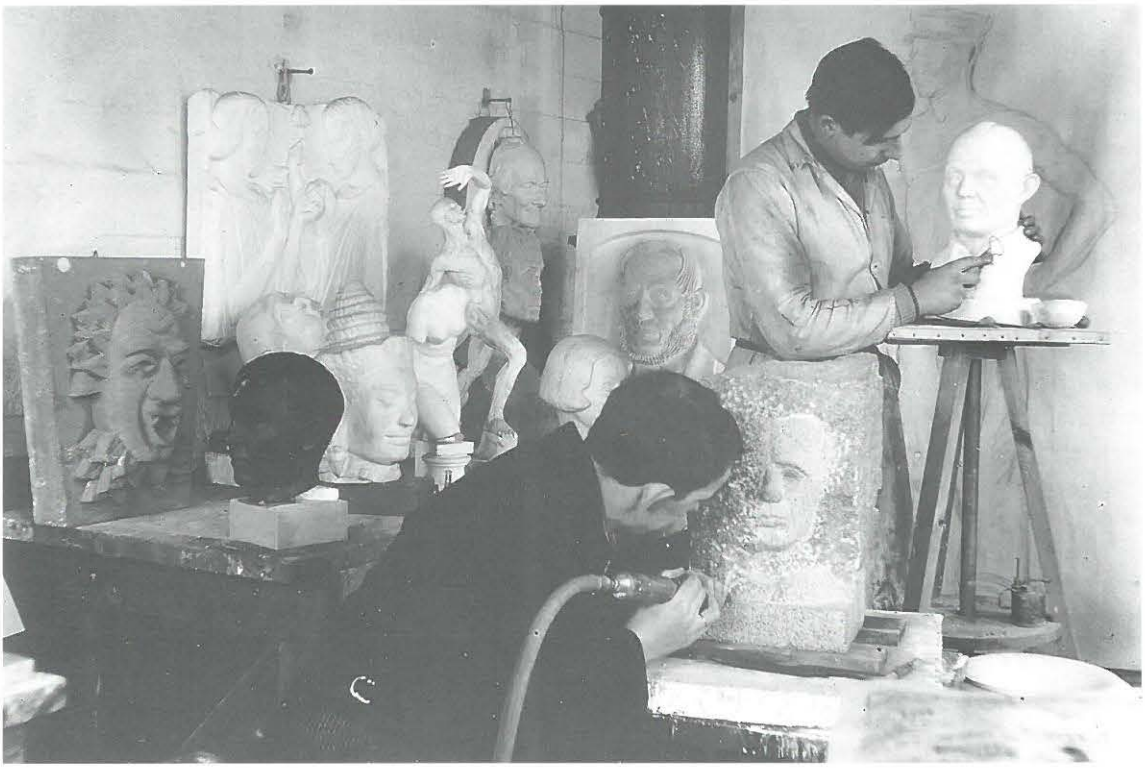

Atelieret på stenhuggeriet - Børge og Henning.

Henning arbejdede både som kunstner, rejste til akademiet i København for at dygtiggøre sig – og for at tjene penge arbejdede han som stenhugger i Thisted. Han havde dengang atelier i det nederste værksted på stenhuggeriet.

Medejer af stenhuggeriet

Efter Carl Jensens død i 1945 overtog Børge og Henning deres fars halvpart af Brdr. Jensens stenhuggeri. Børge og Henning fik d. 6. september 1945 næringsbreve, Børge som stenhuggermester og Henning som billedhugger. Ejendommen i Jernbanegade beholdt Carl Jensens otte børn og brugte til udlejning. De to af børnene, Edith og Henning, boede her. Edith var gift med Aage Pedersen, som var fotograf hos Scharling i Toldbodgade.

Ved afslutningen af sin akademitid i 1948 fik Henning akademiets guldmedalje for *Thistedpigen*, og der fulgte et rejselegat med, som han brugte til et studieophold i Frankrig i 1948. I Det danske Kunstnerhus i Paris var der indrettet atelier, hvor Henning bl.a. arbejdede sammen med Richard Mortensen og Robert Jacobsen. De tre venner havde tidligere været i Paris sammen.

Disse to senere så berømte kunstnere besøgte også Henning i Thisted, hvor Robert Jacobsen huggede en figur i granit.

Børge og Henning drev nu stenhuggeriet sammen med deres onkel Wilfred Sanderhoff Jensen. Wilfreds søn Knud arbejdede også i firmaet og fik halvdelen af Wilfreds part af firmaet i julegave i 1947. Henning W. Jensen fortæller: *»Lige efter krigen døde jo far, og vi var sammen med onkel Wilfred og Knud Sanderhoff et stykke tid. Den periode vi havde der, Børge og jeg, den var ikke god. Vi havde det sommetider svært økonomisk. Vi syntes aldrig rigtigt, vi fik frigjort os fra ham (Wilfred). Jeg tror ikke, vi følte os rigtig frie og selvstændige alligevel. Vi opdagede da også sommetider, at han tog den lange ende i det hele.«*

Den 21. april 1954, et halv år efter Carla og Wilfreds guldbryllup, døde Wilfred Sanderhoff Jensen 76 år gammel.

Børge og Henning drev forretningen sammen fra 1954. Det var svært at få et ordentligt udbytte

ud af virksomheden. Der skulle betales afdrag til både deres søskende, og til Carla og Knud Sanderhoff ud over den almindelige drift. De ansatte skulle have deres løn, så nogle uger var der ikke så meget til Børge og Henning.

Henning Wienberg fortæller: »*Jeg kan huske, at da Børge og jeg så blev selvstændige, som det hedder, da kan jeg huske tit og ofte, når vi havde delt lønninger ud til svendene, som jo skulle være det, som faldt først. Børge og jeg har tit talt om det senere, så kunne vi gå hjem, efter en uges arbejde, med 17 kroner hver eller sådan noget. Du har sikkert også hørt Børge snakke om det. Det var rigtigt, at vi sommetider var lusefattige. På det tidspunkt bevarede vi vist nok endnu humøret. Jeg kan også godt sige dig (Poul), at så gik vi jo der, og så tænkte jeg, at det kunne være lige så godt, at Børge han havde det alene. Så kunne der også være en indtægt, som der kunne leves ordentligt af.*«

I 1954 var der, ud over Børge og Henning, to stenhuggere, en sliber og en stenhuggerlærling.

Henning lavede kunst ved siden af stenhuggerjobbet, det var jo kunsten, der var hans interesse. Jeg (Poul) talte i 1999 med Henning om at have evner og anlæg for at tegne og modellere. Henning sagde da: »*Evner er, når man brænder så meget for noget, at man ikke kan lade være med at beskæftige sig med det.*« Det var kunsten, Henning brændte for.

Henning begyndte at få flere større arbejder bl.a. nogle relieffer: »Cimbertyren« i Aalborg, »Kærnepigen« ved mejeriet Pasteur i Thisted og »Løbende børn« på Hundborg skole. Børge arbejdede i perioder til langt ud på aftenen, og han følte, at han skulle trække det tunge læs, mens Henning havde besøg af sine kunstnervenner. De penge, Henning tjente på kunsten, gik i Hennings lomme, mens det Børge lavede om aftenen, gik i fælleskassen. Efterhånden kunne Henning se, at kunstnerlivet kunne bære økonomisk.

Henning Wienberg havde, i den tid han også arbejdede som stenhugger, sit atelier i det nederste værksted. Det var spændende at se ham tegne og modellere, og sommetider blev vi hentet ind som modeller. Jeg kan bl.a. huske engang, min kammerat Ole og jeg skulle løbe op og ned ad vejen ved stenhuggeriet. Det var dengang,

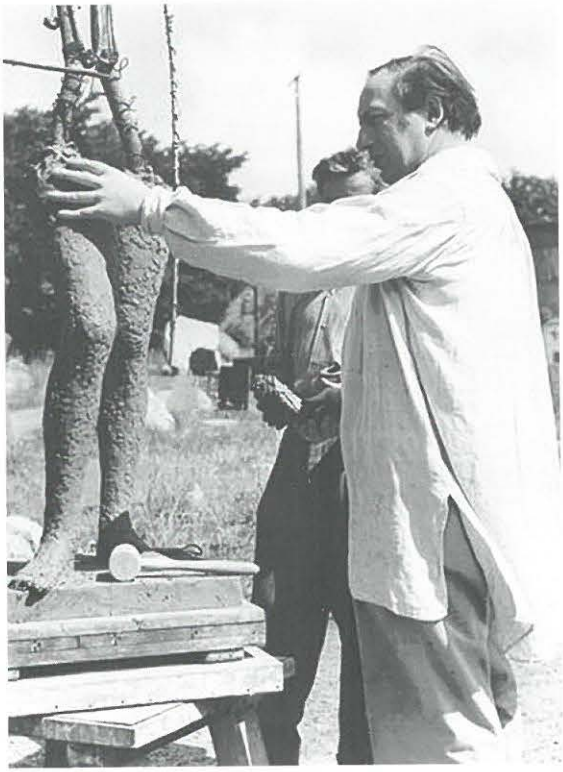

Henning arbejder med Thisted-pigen på Kastet.

han lavede et par løbende skolebørn til Hundborg skoles gavl.

Det var selvfølgelig mere spændende, når Henning skulle modellere efter nøgenmodel, og vi prøvede, om vi, gennem de nedrullede gardiner, kunne få et glimt af modellen.

Den 1. april 1960 købte Børge Hennings halvpart af firmaet. Henning byggede et atelier på nabogrunden øst for stenhuggeriet. Det var et stort, lyst og højloftet atelier, og her lavede Henning bl.a. den meget store figur af Mor med Barn, som står ved Aalborghus Statsgymnasium.

Familien boede stadig i Jernbanegade 7.

Til Jørsby på Mors

En ven gjorde i 1964 Henning opmærksom på, at Jørsby skole på Nordmors var til salg. Henning bød 25.000 kr. for skolen og fik den. I starten var stedet tænkt som en sommerbolig, men i 1965 blev familien fastboende, og børnene gik i skole der og i Nykøbing. Henning var vist den, som syntes bedst om at bo i Jørsby, selv om hans hjerte bankede for Thisted. Gudrun og børnene

synes, de var meget isolerede, og der var langt til butikker.

I begyndelsen af 1960'erne begyndte Henning at lave radioudsendelser bl.a. sammen med Holger Sindbæk. Holger Sindbæk var blind, og udsendelserne var ofte tilrettelagt sådan, at Henning meget malerisk beskrev en lokalitet. Henning lagde til tider et noget provokerende syn i disse udsendelser, ligesom han ofte kærligt fortalte om sine barndomsoplevelser i Thisted.

Henning fortæller: *»Jeg lavede sådan nogle radioudsendelser, sådan nogle causerier. Et år skulle jeg holde et, fordi der ingen statsminister var i Danmark. Altså, det var mellem to valg, at det var nytår. Så skulle kongen jo tale, og så havde de, Gud hjælpe mig, fundet ud af at i stedet for statsministeren, så skulle jeg tale. Det var sådan et causeri, jeg havde kaldt: Pengene eller livet. Det beskæftigede sig med, om man skulle prioritere pengene eller livet højest. Jeg kan huske bagefter, at Børge sagde: »Jeg forstår ikke, at du ikke bliver arresteret af politiet efter sådan en udsendelse«. Det kunne han ikke forstå. Du burde arresteres af politiet. Det var dengang, at jeg godt kunne lide at tage kontra på kontroversielle samfundsspørgsmål og sådan noget, og så gøre det så vittigt og så heftigt, som jeg kunne.«*

Henning Wienberg rejste meget. Han har været i det meste af Europa og var i 1962 i USA, hvorfra han sendte radiobreve hjem til Danmarks Radio.

I midten af 1980'erne var Henning deltager i Per Arnoldi's kunstquiz i fjernsynet, hvor to hold skulle gætte kunstværker.

Allerede ret kort efter besættelsen underviste Henning i CF-lejren i Thisted. Senere blev det som timelærer på Krabbesholm højskole i Skive, hvor Henning underviste på sommerkurser. Henning blev desuden lærer ved Århus

Robert Jacobsen, Henning og Gudrun Wienberg, Richard Mortensen på Kastet ca. 1950.

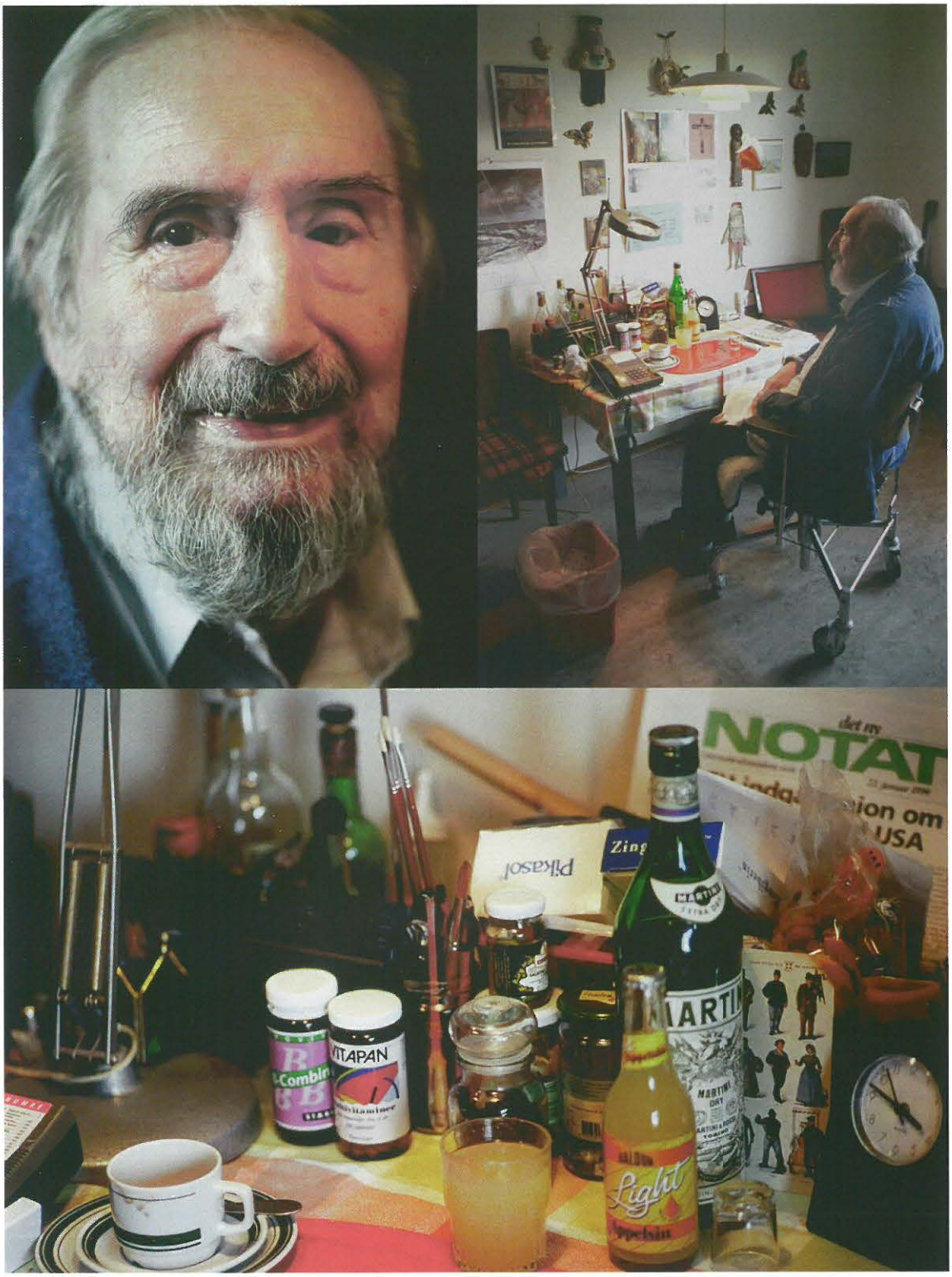

Henning Wienberg Jensen i vinteren 2000. Han døde 18. maj 2000, kort tid før han 6. juni kunne være fyldt 85. De sidste år boede han på Erslev Plejehjem.

Kunstakademi, og han bevarede et venskab til en flok af disse akademielever resten af sit liv. Hvert år på Hennings fødselsdag mødte en flok af eleverne op for at festliggøre dagen.

Disse radioudsendelser og lærergerningen gik ud over Hennings egen kunstneriske produktion, men jeg husker dog flere store værker, som Henning lavede i Jørsby.

I 1979 »gendigtede« han nogle gamle græske mønter i overstørrelse til Sparekassen Thy. Han lavede et krucifiks til Stoholm kirke. I 1986 vandkunst »Mor og barn« til parkeringspladsen ved Kvickly i Skive.

Henning Wienbergs sidste store opgave blev »Hanen« på Lilletorv i Thisted, som blev afsløret d. 5. maj 1987. Hennings far Carl Jensen lavede tilbage i 1927-28 en springvandskumme af granit, som blev rejst på Lilletorv. Kummen var et rigtig flot stykke stenhuggerarbejde, men springvandet var ikke nogen succes. Vandet sprøjtede på de forbipasserende, så man lukkede for vandet og plantede blomster i kummen om foråret og satte gran i den til jul. Henning synes, det var en stor udfordring at bygge videre på sin fars arbejde. Det lå ham meget på sinde, at den figur, som skulle sættes på kummen, ikke måtte ødelægge det fine stenhuggerarbejde. At det blev en hane, skyldes til dels en skoleudflugt til Harzen, hvor Henning i Goslar så en brønd med en bronzefugl på.

Dette sidste store arbejde af Henning Wienberg kom til at pryde det torv, hvor hans far og farbror havde startet stenhuggeri næsten 80 år tidligere.

Henning var en meget gæstfri og spændende onkel at besøge. Han var en god fortæller og en habil og fantasifuld musiker. Han spillede på fløjter, guitar og ikke mindst på balalajka. Han nød, når der kom nogen, som kunne spille. Det harmonerede ikke altid så godt, men det var lige meget, bare vi hyggede os. Han førte an på fløjten, og så var det bare om at følge med.

Som menneske fyldte Henning meget. Han elskede selskabelighed, hvor han var i centrum. Han var også en utrolig levende person med en stor livserfaring, så det var let for ham at være i centrum. Sin gode hukommelse havde han hele livet, indtil få dage før sin død. Denne

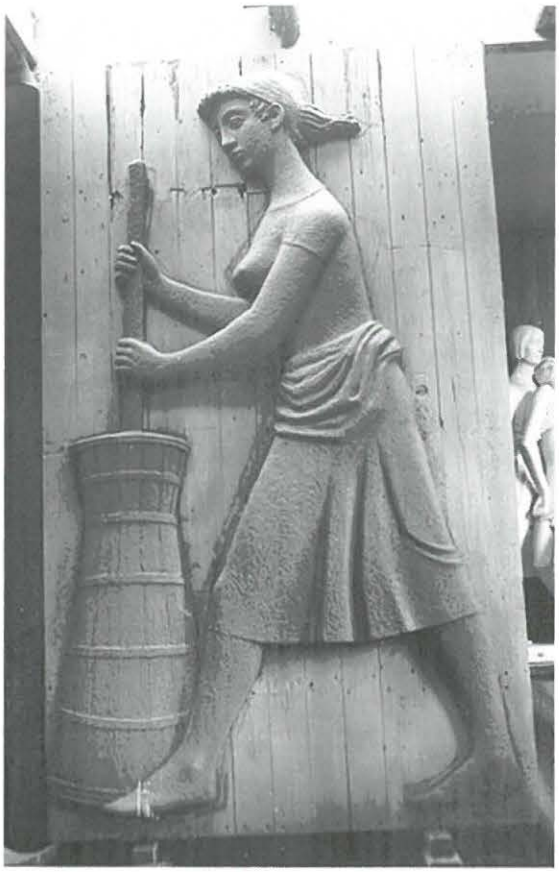

Kærnepigen kan i dag ses i Østergade, Thisted.

store viden om kunst, rejser og oplevelser i livet gjorde ikke Henning bedrevidende. Selv om han ikke altid var enig, var han altid lydhør over for andres meninger og livsanskuelser, ville gerne lytte og diskutere. Når jeg talte med Henning, følte jeg, at han var stolt over mine evner, og at vi havde et ligeværdigt venskab.

Min søn Simon interesserede sig meget for videokamera og båndoptager. Når han var med på besøg i Jørsby, havde han ofte en optager med. Henning (og Simon) nød det. Så slog Henning straks over i en fortællerstil, som om det var en optagelse, der skulle bruges i Danmarks Radio eller TV.

Hennings hustru Gudrun var en dygtig tegner, men hendes talent blev overskygget af Henning, og det gjorde, at hun ofte måtte lægge sine kunstneriske evner til side og passe hjemmet.

Livet i Jørsby var i perioder ret ensomt for hustruen Gudrun og børnene. Henning var ofte

væk i lange perioder, hvor han underviste i Skive og Århus eller var på rejser. Mange gange sad Gudrun og børnene alene i et hus langt ude på landet, sommetider uden penge til mad og busbilletter, mens Henning »morede sig«. Dette resulterede i, at da børnene var flyttet hjemmefra, flyttede Gudrun omkring 1980 til Kolding, og ægteskabet blev opløst. Gudrun døde i august 2005 og blev begravet på Falslev kirkegård, hvor hendes forældre også er begravet.

På grund af svigtende helbred flyttede Henning Wienberg til Erslev plejehjem omkring 1997. Her besøgte jeg ham stort set ugentligt, af og til sammen med min hustru eller min datter Nina, som Henning så nød at tegne sammen med. Han havde stadigt øje for stregens udtryk og barnets fantasi og evner.

Henning vidste, hvornår jeg kom, og han havde mange gange forberedt besøget. Han havde sat et lille fødselsdagsflag på bordet, eller han havde taget en sjov hat på, og han havde tænkt på, hvad han kunne berige vores samtale med. Mange oplysninger i denne historie stammer fra disse samtaler. Henning glædede sig til mine besøg, og svigtede jeg ham engang imellem, gav han aldrig udtryk for skuffelse, men glæde når jeg kom. Det var nogle hyggelige og spændende søndag formiddage, som jeg savner meget.

Vi var begyndt at snakke om Hennings 85 års fødselsdag og havde bestemt, at vi skulle have forloren skildpadde. Henning glædede sig meget, men jeg kunne godt mærke, at han var meget svag den 14. maj. Henning holdt min hånd, kikkede mig direkte i øjnene og sagde farvel og takkede mig for vores venskab.

Den 18. maj 2000 døde Henning Wienberg, tre uger før sin 85 års fødselsdag. Han blev begravet d. 25. maj på Thisted vestre kirkegård. Ud over familie, venner og naboer var også tidligere elever med til at følge ham den sidste vej.

Jeg huggede hans gravsten, hvor der efter Hennings ønske står: »I Thisted er jeg født – her vil jeg hvile«.

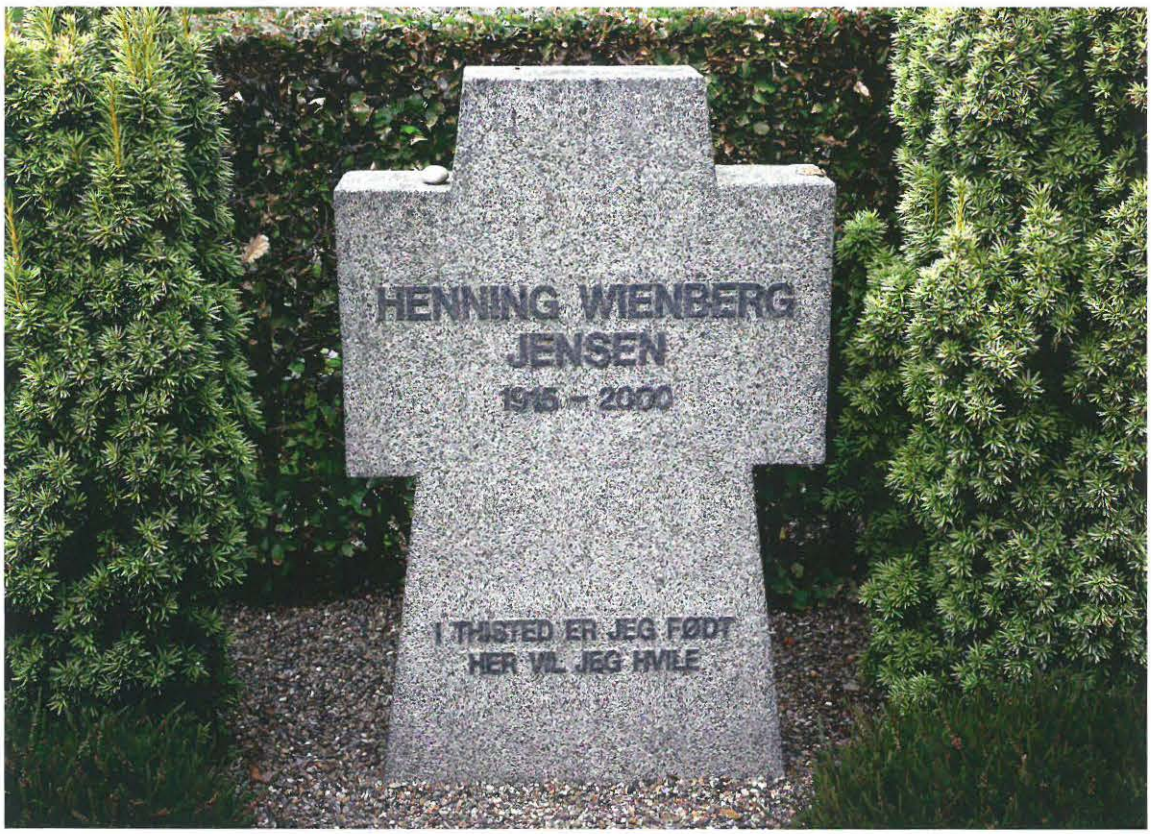

Jul i Thy quiz

1. Hvor højt er Lodbjerg Fyr:
   25 m, 35 m eller 45 m?

2. Hvornår styrtede Skarreklit ved Bulbjerg i havet:
   i 1968, 1978 eller 1988?

3. Har vejen Viborg-Hanstholm vejnummeret
   11, 21 eller 26?

4. Hvis en landmand i Thy har sine kreaturer i en lo'k, er de så:
   i en stald, en lade eller en indhegning?

5. Thisteds alder som købstad regnes fra det år, da Frederik d. 1. stadfæstede købstadrettighederne.
   Var det i 1524, 1624 eller 1724?

6. Ligger Møgelvang ved:
   Sjørring, Sundby eller Snedsted?

7. Kan man finde vejnavnet Stågbak i:
   Agger, Vorupør eller Klitmøller?

8. Hvem af disse markante Thy-kvinder har været borgmester:
   Anne Søe, Ingrid Vang eller Ruth Scharling?

9. Lidt nord for Heltborg ligger en velbevaret jættestue. Hedder den:
   Lundehøj, Torshøj eller Skelhøj?

10. Kirken i Klitmøller har en royal altertavle. Er den malet af:
    dronning Dagmar, dronning Louise eller dronning Margrethe?

11. Fremstiller fabrikken Idealcombi i Hurup:
    vinduer, madrasser eller vindmøller?

12. Hvor ligger det middelalderlige voldsted Helledis:
    Sjørring, Vesløs eller Vestervig?

13. Det første Fyrspil blev opført ved Lodbjerg Fyr i 1984. Var stykket skrevet af:
    Bent Haller, Niels Stokholm eller Gunnar Iversen?

Løsning side 78.

Fra det gamle album

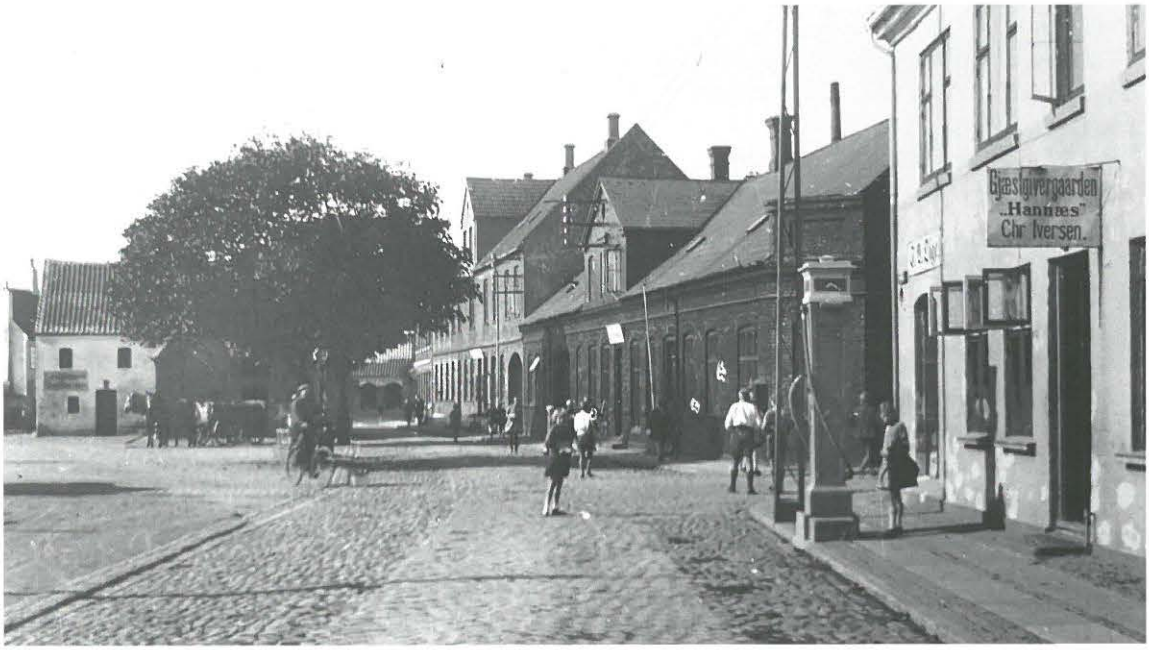

I 1920'erne var biler stadig en sjældenhed på de brostensbelagte gader i Thisted. I Strandgade, ved Gjæstgivergården »Hannæs«, kunne man også tanke benzin. I 2015 er »Hannæs« blevet til et grafitimalet værtshus »Gate 7«. Bygningen på hjørnet af Østergade blev revet ned i 2006 for at give plads til et »højhus« med lejligheder med udsigt over havnen og fjorden. Gammelt foto fra omkring 1928 udlånt af Jens Eg.

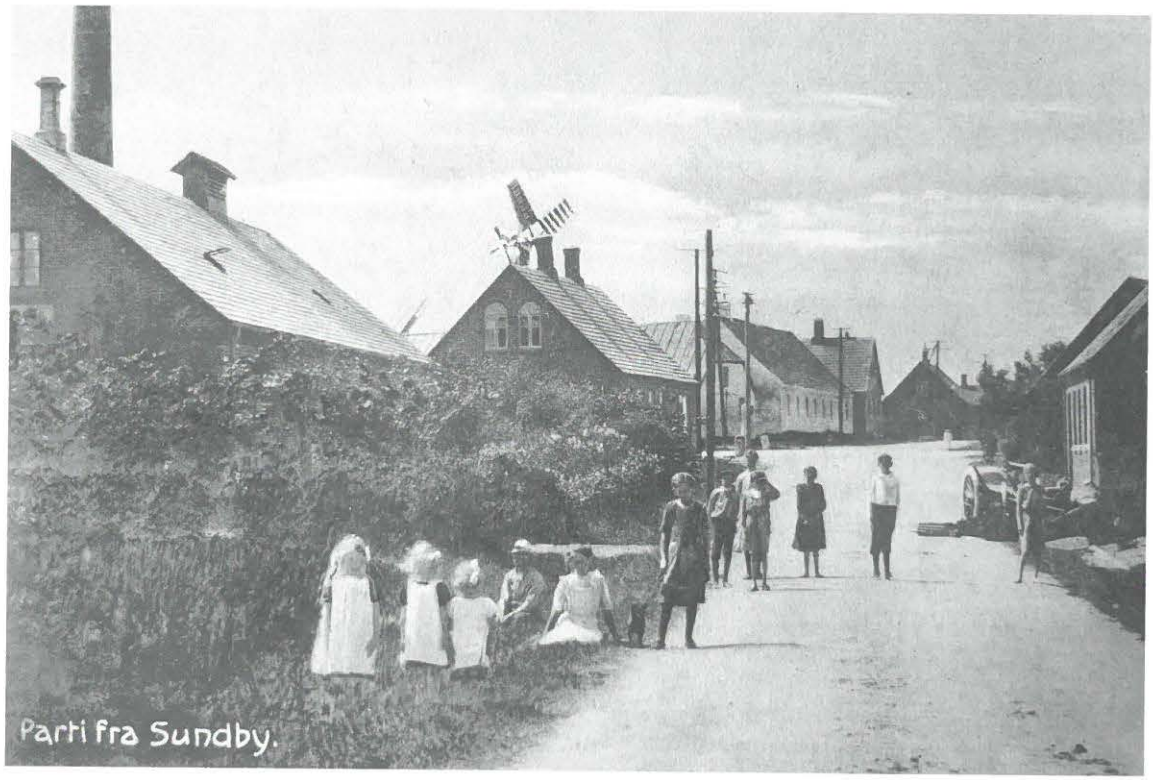

Parti fra Sundby Thy omkring århundredskiftet og samme Sundby-parti, Sundbyvej, i 2015. Gammelt foto udlånt af Jens Eg.

Hjørnet af Toldbodgade og Jernbanegade, som det så ud i 30'erne. Hjørneejendommen og fotograf Scharlings ejendom blev revet ned i slutningen af 60'erne for at give plads til Handels og Landbrugs-bankens nye bygning. Gammelt foto udlånt af Jens Eg.

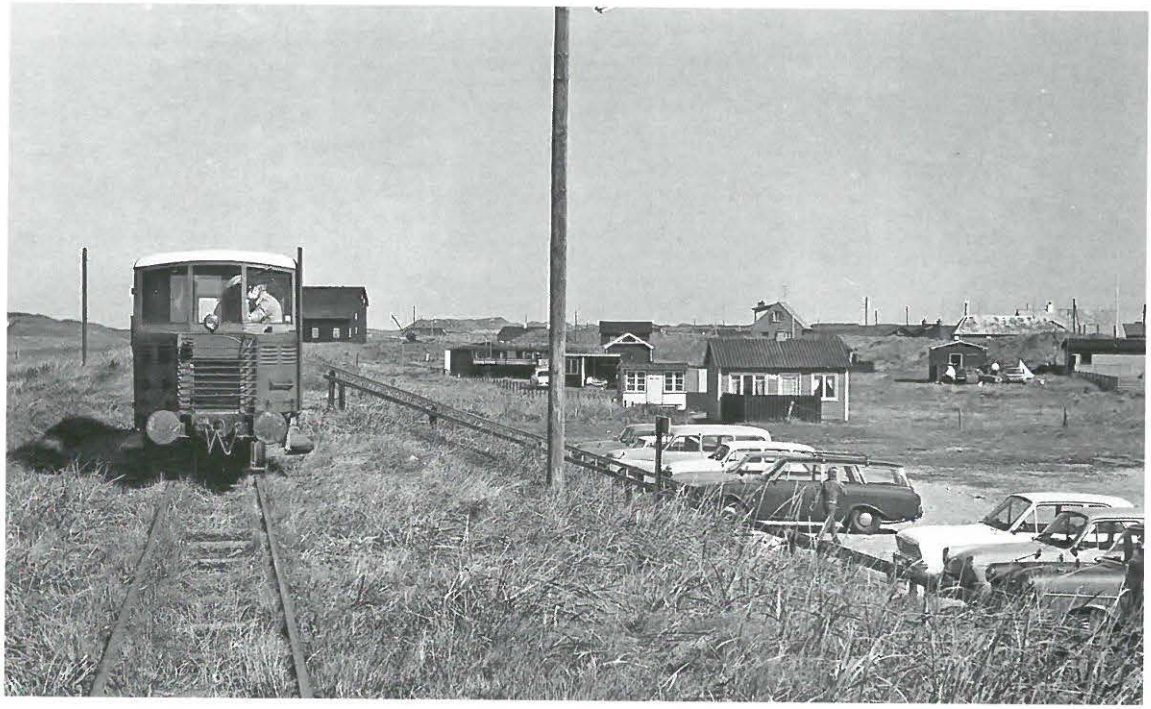

Med Aggers »Flyewhal«, Vandbygningsvæsnets oprindelige kranhus i baggrunden, ses VBV's tog med smed og værkfører Martin Andersen bag styrepinden. Tog og skinner anvendtes som her midt/sidst i 1960'erne, til både træk af vogne lastet med granit fra Sverige, der blev losset ved arbejdshavnen Nyhavn på sydspidsen af Agger Tange, samt transport af VBV's arbejdsmænd hen og hjem fra diverse byggepladser (høfder) på hele tangens område. Remisse og »station« var De Sorte Huse. Billeder og tekst: Hans E. Nørgaard.

En af de hvide busser besøger Thisted, der fejrer, at der er gået et år siden befrielsen. Udlånt af Karen Hansen.

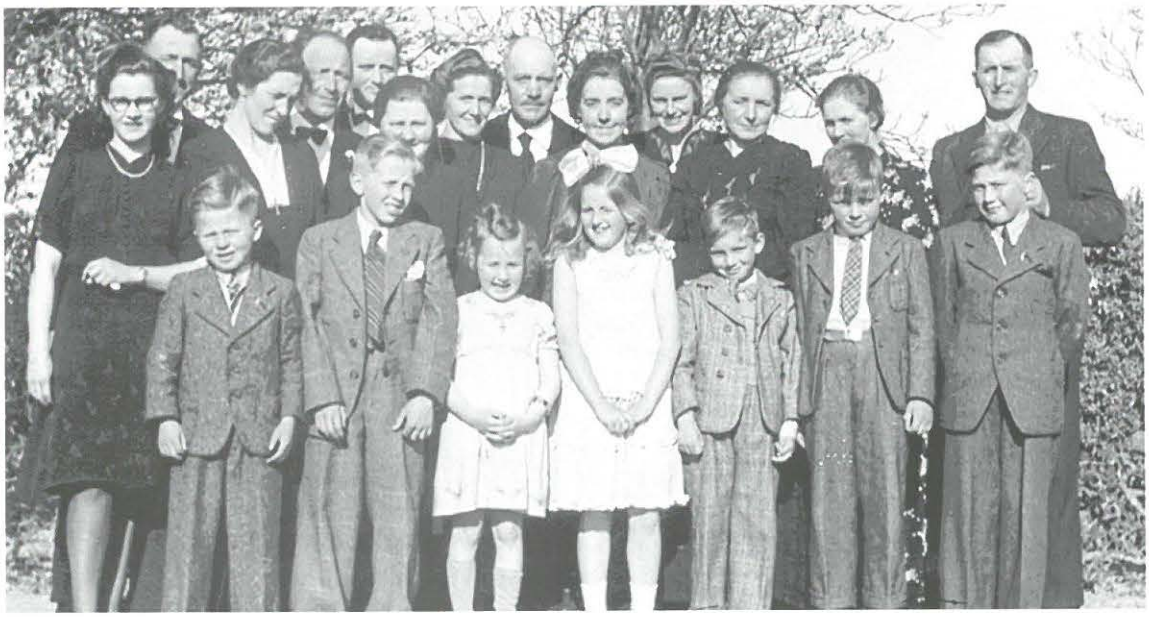

Billedet er modtaget af Sten Petersen efter tilskyndelse fra Lissi Starch Ringgaard. Hun skriver: »I kærlig erindring om de mange minder, der dukker op, når jeg ser på billedet. Minder om lykkelige år sammen med min svigerfar, afdøde møller Oluf Ringgaard, og min svigermor Jenny Ringgaard f. Dieckmann, bosiddende Refsbøl mølle i Hurup.« Billedet viser Isak og Kirsten Marie Dieckmanns børn, svigerbørn og børnebørn fotograferet ved Cecilie og Niels Vestergaards sølvbryllup 1943. Bageste række fra venstre: Tove Elna Andersen, f. Ringgaard (f. 1928), Lars Georg Diechmann (f. 1903) , Mette Kirstine Dieckmann, f. Larsen (f. 1904), Adolf Ferdinand Birkholt Dieckmann (f. 1892), Oluf Peter Ringgaard (f. 1901), Johanne Dieckmann, f. Ringgaard (f. 1896), Jenny Ingeborg Ringgaard, f. Dieckmann (f. 1900), Niels Vestergaard (f. 1884), Magda Kirstine Dieckmann Vestergaard (f. 1919), Ellen Lydia Petersen, f. Dieckmann (f. 1911), Kirstine Cecilie Vestergaard, f. Dieckmann (f. 1890), Mette Hanea Albæk, f. Dieckmann (f. 1897) og Alf Viggo Albæk (f. 1895). Forreste række fra venstre: Holger Dieckmann (f. 1933), Kristian Diechmann (f. 1931), Gerda Marie Diechmann (f. 1937), Inga Marie Albæk (f. 1934), Gunnar Ringgaard (f. 1936), Bent Dieckmann (f. 1933) og Leo Dieckmann (f. 1931).

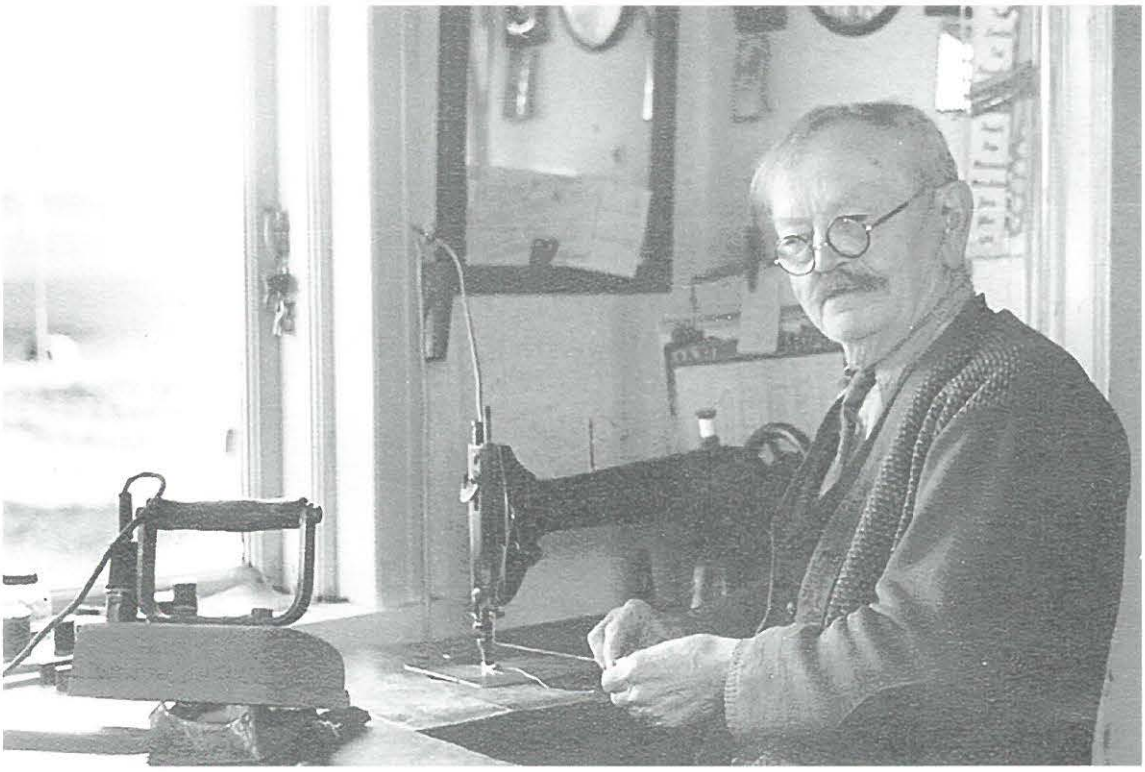

Skovsted skrædder Anton Marius Nielsen. I 1898 rejste han til Amerika. En dag i 1903 kom han på en restaurant til at sidde sammen med bilfabrikanten Henry Ford, der tilbød ham arbejde på sin fabrik. Skrædderen sagde dog nej tak og vendte i 1906 hjem til Danmark med 5.000 kr. på lommen og sin uundværlige symaskine. Han slog sig ned i et lille hus i Hillerslev. I 1910 giftede han sig og flyttede til Skovsted. Her drev A. M. Nielsen landskrædderi på den moderne facon, at kunderne opsøgte ham. Nogle år senere blev skrædderiet udvidet med en høkerbutik. Billedet er skænket til museet af hans barnebarn Hanne Johansen sammen med pressejernet, der ses til venstre.

Omkring 1906 poserede tre stoute thyboer og en jagthund: Skrædderen fra Skovsted, Emil Karmark og C. V. Henningsen. Udlånt af Jens Eg.

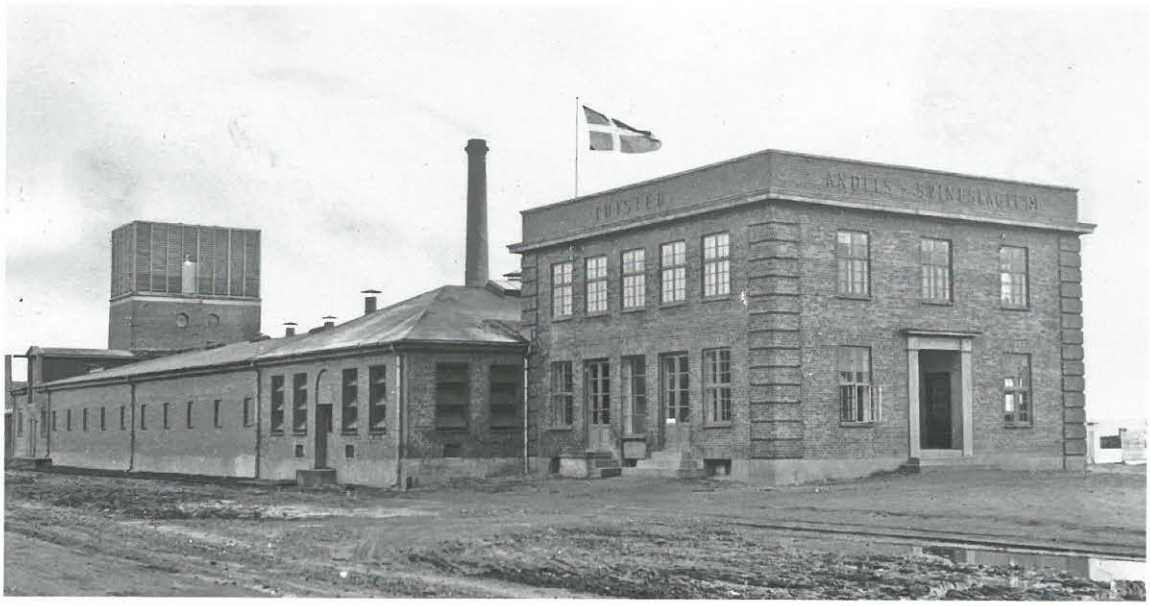

Thisted Andels Svineslagteri ca. 1935. Slagteriet slagtede de første svin i januar 1931. Bygningen til højre er væk nu. Her var slagteriudsalget og kontoret i stueetagen. På 1. Sal boede direktør Arentsen og senere maskinmester Stefanus Jeppesen. Billedet er indsendt af Morten Andersen, Thisted.

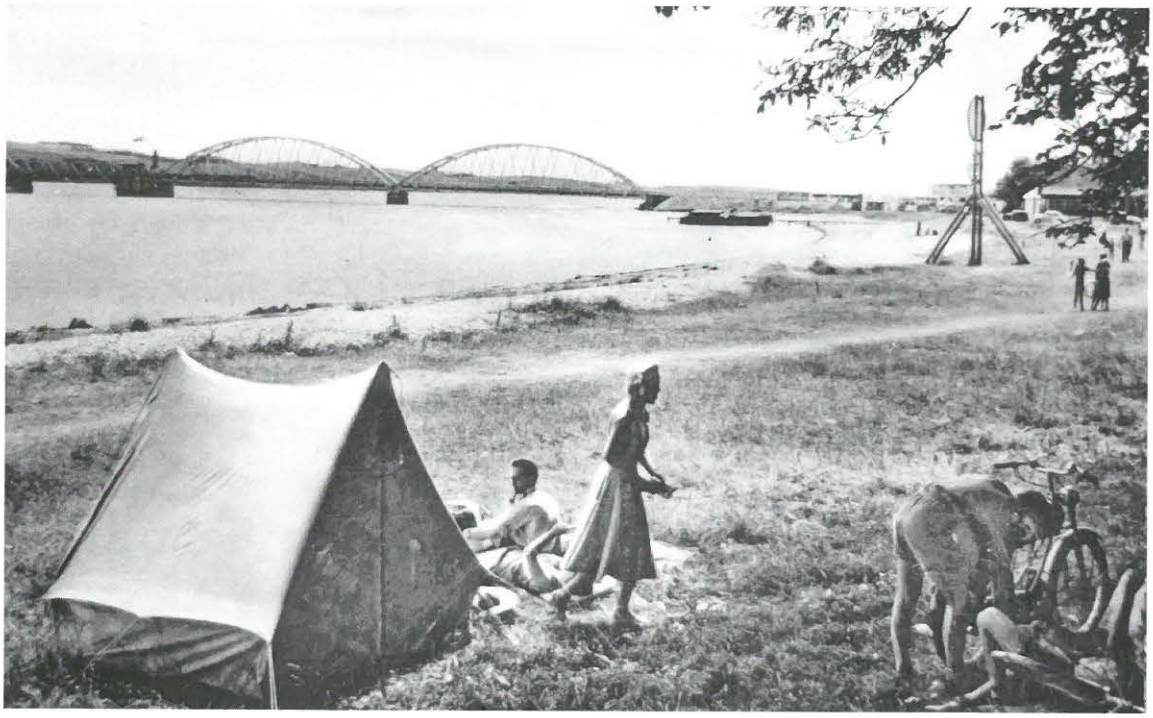

Stranden ved Vildsund blev i 50'erne og starten af 60'erne brugt som campingplads. Det var missionshotellet Vildsund Strand, der om sommeren stod for campinglivet. Campinglivet var primitivt i bomuldsspidstelte med løs bund. Badebroen ved hotellet var også anløbsbro for turistbåden Thy, der sejlede mellem Thisted og Vildsund. Billedet er et postkort, som købmand Nystrup Hansen, der havde butik på Thy-siden ved Vildsundbroen, fik lavet. Udlånt af Jens Eg.

Dette høstbillede er formentlig fra sidste del af 1970'erne. Det er indleveret af Jørgen Thomsen, Sennels. Hans farbror Jakob Thomsen boede i Nors (Tråbakken 13) og ses ved sækken til venstre. På mejetærskeren sidder Tage Brændgård, Hillerslev, og hans far Kr. Brændgård ses bagved. Det pågældende år fik Jakob Thomsen ikke sin høst kørt i hus, og kornet blev først tørt omkring 1. december. Da blev negene skåret i stykker og samlet op med mejetærsker. Foto: Tage Jensen.

»Smaahesteforeningen for Nors med flere Byer« kunne fejre 50 års jubilæum den 1. oktober 1959. I den anledning blev der udnævnt to heste til æresmedlemmer! Fra overrækkelsen af æresbeviserne ses til venstre den 27-årige hest og dens ejer Niels Andersen, Nors Kirkeby. Til højre ses den 31-årige hest og dens ejer Adolf Thomsen, Skinnerup. Billedet er taget ved Holger Jakobsens ejendom på Lækjærvej. I forbindelse med jubilæet blev der optaget en lille film af fotograf Steffensen. Kl. 13 kørte han til Aalborg og tog flyveren til København, så fjernsynets »Aktuelt« kl. 20 kunne vise indslaget. Billedet er udlånt af Jørgen Thomsen, Sennels.

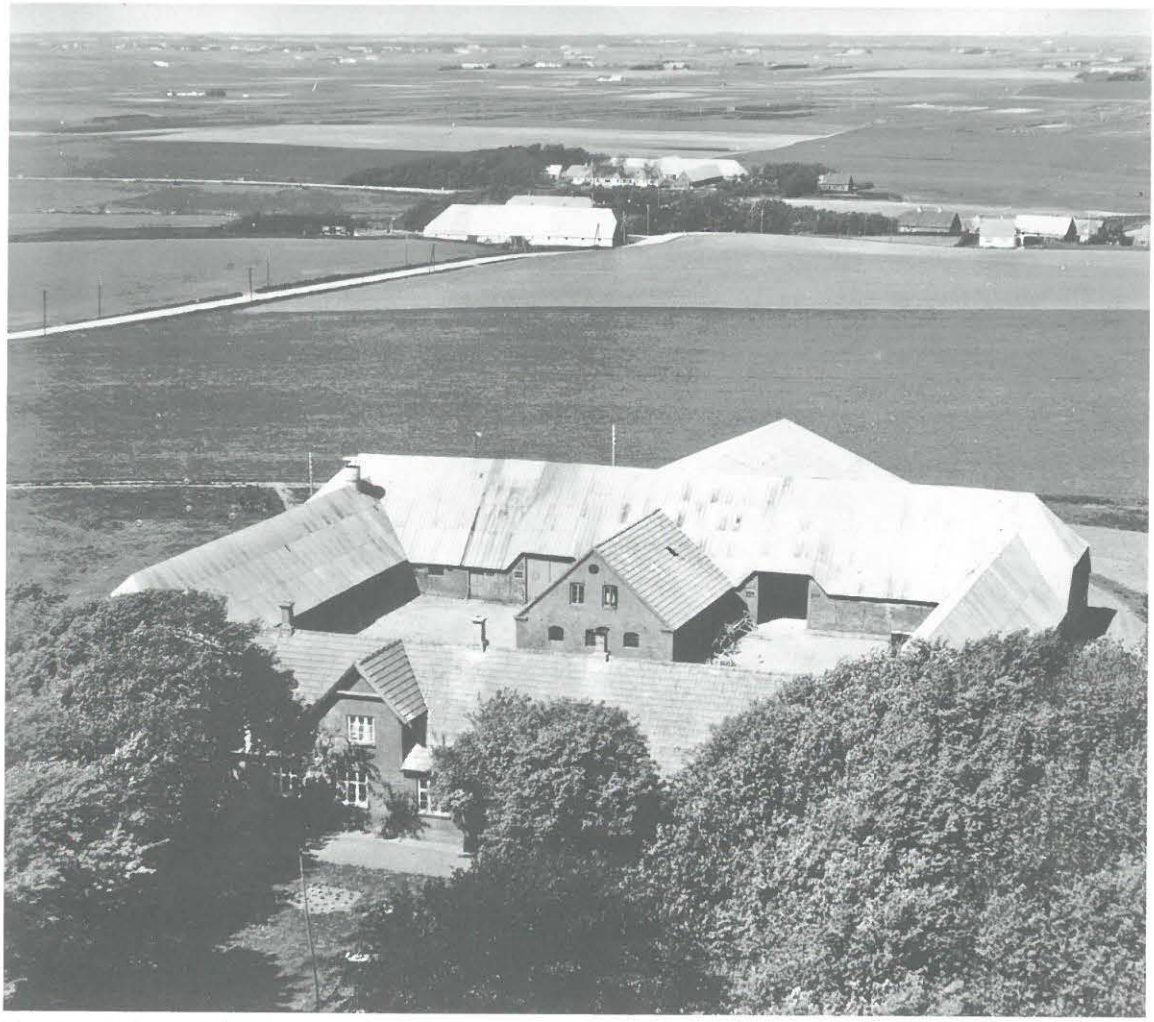

Henning Kjeldgaard har indleveret dette billede af Aarup Møllegaard, hvor hans faster boede i mange år. Gården opstod ved opkøb og sammenlægning af en del jorder, hvor møller Jacob Larsen byggede en gård til sin søn Lars Jacobsen. Han giftede sig med en datter fra Hørsted Møllegaard, og efter hans død i 1935 overtog sønnen Ivar Jacobsen den. Han havde de første år af sit ægteskab med Johanne Kjeldgaard fra Hørsted gården »Vestermark« i Tilsted, men flyttede hjem, da faderen døde. Efter Lars Jacobsens død købte sønnen Kaj Jacobsen gården i 1972 og drev den til sin død i 2008. Hans nevø Ivar Jacobsen arvede gården, men solgte den igen. Nu er jorden solgt fra, de fleste af avlsbygningerne er revet ned, og der er bygget et stort stuehus.

Kjeldgaard i Hørsted ca. 1907. Foto: Ellemo, Thisted. Kjeldgaard i Hørsted sogn blev i 1829 købt af Poul Nielsen Kjeldgaard f. 1791, der siden 1819 havde været fæster af gården Kildegaard i Hørsted under Kovstrup. I 1829 fik han mulighed for at købe Kjeldgaard, som var en selvejergård for en pris af 1200 rigsdaler i sølv, som skulle betales ved overtagelsen. I 1854 døde Poul Nielsen Kjeldgaard og den yngste søn Jens Poulsen Kjeldgaard overtog hjemmet. Han byggede nyt stuehus i 1874, og det må være solidt bygget, for det bruges stadig som beboelse. Hans søn Poul Houe Kjeldgaard tog over i 1890 og giftede sig i 1891 med Inger Marie Mogensen fra Store Todbøl. Han havde gården til 1934, hvorefter Chr. Kjeldgaard havde den, indtil sønnen Poul Hove Kjeldgaard overtog den. Han døde allerede i 1976, og i 1984 blev det hans søn Poul Chr. Kjeldgaard, som førte den videre. I 2014 blev gården solgt til et konsortium, som driver den videre med en stor kyllingeproduktion. Poul og Birte har to piger, så i løbet af 185 år har der levet otte generationer på det samme sted. Som noget ret usædvanligt er det her gården, der har fået navn efter familien, og ikke omvendte. Først i engang i 1900-tallet nævnes gården med navn.

Henning Kjeldgaard fortæller: En dåe i 1900 trak æ sownfoged i Hørsted Poul Kjeldgaard å hans kuen i dje pæenest klæjje å tow mæ æ tog te Thisted å gik ind te æ fotograf fue å blyw fotografieret. Poul Kjeldgaard å Inger Marie wa mi bejsteforæller!

Danuti ses til højre.

Far på selvbinderen med mor stående bagved.

Om disse billeder fortæller Nicolaj Møller:

»Min søster Karen Marie Pedersen besøgte Dragsbæk i forbindelse med fornyelsen af det litauiske kors. Hun fik kontakt til museet og fortalte, at en pige fra Litauen, der hed Danuti, kom hos os. Vi to, Nicolaj (årg. 1942) og Karen Marie (årg. 1944), er ligesom vore tre yngre søskende Gudrun, Niels og Hans født på Koustrup Møllegård i Sønderhå. Niels ejer gården nu.

På landet i 40'erne og 50'erne var der på næsten alle ejendomme på landet karle, piger og medhjælpere. Tit var der »folk på fuld kost«, som man sagde. Vores mor Agnes var ligesom alle andre husmødre på landet hverdagens helt. Året igennem skulle de hver dag sørge for, at de mange mennesker blev bespist. Mange måltider dagen igennem og ikke særlig gode køkkenfaciliteter og hjælpemidler. Megen håndkraft. Det har af alle husmødre krævet ualmindelig godt overblik, planlægning og fantasi at få det hele til at hænge sammen. Vores mor havde også medhjælp. På et tidspunkt, vistnok i 1946-47 var Danuti hos os.

Jeg har vel været 4-5 år, da Danuti kom. Hun var ca. 15-16-17 år. Som jeg husker hende, var hun meget venlig, meget pæn og med flot, mørkt hår. Men hun sagde aldrig noget.

En dag havde hjemmeslagteren været der. Herefter skulle grisen ordnes. Det hjalp Danuti med til. Én af opgaverne var at producere medisterpølse. Til det brug benyttede mor kødhakkemaskinen, der også blev brugt til vaniljekranse, melboller og meget andet, afhængig af hvilken udgangsdel man påsatte maskinen. Til medisterpølse var det et rør. Ind over det rør trak man så pølseskindet eller tarmen. Herefter fyldte man medisterfars i kødhakkeren, drejede på håndsvinget og lod kødhakkerens snegl presse farsen ud i tarmen. Pludselig skreg Danuti helt vildt, hoppede og dansede og løb rundt og græd og sagde vældig mange mærkelige ord. Hun havde haft fingrene nede i kødhakkerens snegl. Vi trøstede og aede og havde meget ondt af hende. Hvor slemt det efterfølgende gik med fingrene, ved jeg ikke.

Men alt i alt, sød var hun i hvert fald, og det var mors indtryk, at Danuti var glad for at være hos os. Hvordan er det så mon gået hende? Har hun haft en god tilværelse? Det er, hvad vi ønsker for Danuti.«

Jubilæumsbilleder

Vang Kirke 25 april 1965. Bagest fra venstre: Erik Møller Christensen, Vang, Ole Nystrup Andersen, Vangså, Kaj Hede, Tvorup, Ove Hoxer Christensen, Tvorup, Jørgen Hoxer Christensen, Kronens Hede, Erik Øland, Vang, Jens Holm Bak, Hans Stensgaard Jensen, Vang. Præsteparret: Ruth & Johannes Holm Bak. 2. række fra venstre: Mette Madsen, Vang, Ruth Andersen, Vang, Inge Andersen, Ny Klostergaard, Åse Bech Jensen, Tvorup, Ruth Christoffersen, Vang, Tove Toftdahl Pedersen, Solveig Nystrup Nordentoft, København, Ingeborg Christensen, Tvorup. Forrest fra venstre: Herdis Møller, Tvorup, Hanne Plougmann, Vang og Linda Møller, Tvorup. Indsendt af Jette Andersen, Vangså Arkiv.

Vang 25. april 2015. Guldkonfirmander samlet på samme dato, som da de blev konfirmeret. Stående bagest fra venstre: Jens Holm Bak, Ole Nystrup Andersen, Erik Møller Christensen, Jørgen Hoxer, Hans Stensgaard Jensen. Foran fra venstre: Ingeborg Kristensen (Christensen), Tove Toftdahl Markussen (Pedersen), Ruth Andersen (Skræm), Inge Andersen (Larsen) Hanne Plougmann (Christensen). Privat foto.

Fra Anni Mørk, Odense, har vi modtaget et billede af konfirmanderne, der blev konfirmeret i Sjørring Kirke den 28. april 1963. Hun har sammen med Henning Jensen, Skårup, fundet frem til navnene. Forreste række fra venstre: Kaj Ove Andersen, Mads Nielsen, Knud Gregersen, Bjarne Nielsen, Leo Mikkelsen, Holger Kristiansen og Preben Thomsen. Anden række fra venstre: Inge Kanstrup, Anne Mette Andersen, Ruth Krogsgård Nielsen, Anni Mørk Jensen, Lene Nielsen, Rita Frost, Anni Jensen, Gerda Jacobsen og Eva Nielsen. Tredje række fra venstre: Vita Madsen, Lis Kristensen, Dorthea Hansen, Bodil Pedersen, Else Hangård, Inger Jensen, Tove Møller, Judith Borggård, Else Tingstrup, Lea Kristensen, provst Georg Westh. Bageste række fra venstre: Jørgen Landbo, Knud Erik, Gunner Helligsøe, Erik Sø Larsen, Kaj Pedersen, Eskild Christiansen, Henning Jensen, Ove Toft, Peter Nystrup, Niels Ole, Jens Klingenberg og Kaj Madsen.

60 års konfirmander i Sjørring Kirke den 22. marts 2015. Bageste række fra venstre: Peter Yde, Tage Andersen, Chr. Fabricius Madsen, Henning Overgaard Kristensen. 2. række: Tove Larsen (Poulsen), Mary Madsen (Hedegård), Rigmor Hassing (Kristensen). 1. række: Doris Kristiansen (Sunesen), Ellen Oddershede (Klostergård), Nancy Møller (Vestergård), Betty Johnsen (Kristensen), Ruth Møller (Vestergård). Foto: CLICK Fotografen, Thisted.

Året der gik

Oktober 2014

1.: Benny Bak, redningsmand og leder af redningstationen i Nørre Vorupør, har været ansat i redningsvæsenet i 25 år.

10. Næssundfærgen er igen stoppet af maskinhavari. En defekt kobling gør det uforsvarligt at sejle med færgen. En reparation kan koste op til 170.000 kroner.

16. Hjertepatienter fra Mors og Thy skal i en periode behandles i Aalborg. En overlæge er sygemeldt. Derfor kan de nødvendige undersøgelser ikke foretages på sygehuset i Thisted.

20. Børnehaven Brombærhaven i Tingstrup, tæt på Tingstrup Skole, foreslås af forvaltningen lukket i et oplæg til Thisted Kommunes udviklingsplan på børneområdet.

29. Poul Erik Kjærgård fra Frøstrup modtager Sparekassen Thys lederpris på 10.000 kroner. Poul Erik Kjærgård har været med i arbejdet med renoveringen af Frøstrup Kro – et projekt som blandt andet har modtaget et tilskud på 6 millioner kroner.

November

5. Tage Leegaard, tidligere medlem af folketinget og Thisted Byråd for De Konservative, fylder 60. Tage Leegaard har i mange år været aktiv i Biologisk Forening for Nordvestjylland.

11. En række naboer til Thy-banen holder møde med folketingsmedlem Simon Kollerup (S) for at gøre opmærksom på ulemperne ved forslag til nedlæggelse af enkelte ubevogtede jernbaneoverskæringer.

18. Tre partier, Socialdemokraterne, Enhedslisten og Dansk Folkeparti underskriver en aftale, der freder skolerne i Thisted Kommune.

24. 30 personer er efter et 24 timers kursus klar til at rykke ud som akuthjælpere i Frøstrup. Akuthjælperne får en SMS, når der kaldes på hjælp fra 112 i Frøstrup-området.

29. Connie og Brian Munk Andersen køber bagerierne på Nytorv og i Vestergade. De ønsker at drive begge forretninger videre. Bygningerne ejes fortsat af Dorte og Morten »Mulle« Pedersen.

December

1.: Nichlas Brund Pedersen blev elektriker med sølvmedalje. Efter 4 års læretid hos Thisted Elforretning arbejder han nu som udlært svend i firmaet.

5. Pædagoger fra Thisted Kommunes daginstitutioner strejker i protest mod nedskæringer, der følger politiske beslutninger på børnepasningsområdet.

9. Forældre til børn i daginstitutioner i den nordlige del af Thisted Kommune og Thisted blokerer for adgangen til institutionerne. Det sker i protest mod nedskæringer og besparelser.

19. Bestyrelsen i Nationalpark Thy har vedtaget at placere nationalparkens center i Vorupør på vestsiden af Hawblink, umiddelbart nord for landingspladsen.

30. En tysk turist på juleferie i Klitmøller bliver varetægtsfængslet i fire uger, efter han er sigtet for vold og røveri i butikken hos Spar i Klitmøller. Han har angiveligt stukket ud efter personalet med spidsen af en paraply og stjålet en pung.

Januar 2015

2. I Agger har salget af anparter til køb af den lukkede købmandsbutik nået 600.000 kroner. Det giver optimisme og håb om, at butikken kan genåbne.

8. Ambulancestationen i Vilsund, som Falck de sidste fem år har drevet, fortsætter de næste fem år. Ambulancen i Vilsund ligger godt placeret for udrykningen til Midtthy og den vestlige del af Mors.

16. Social- og sundhedsudvalget i Thisted Kommune anbefaler, at kommunen køber nogle af de mange tomme ældreboliger i Hundborg for at rive bygningerne ned.

20. Sygeplejerske Annette Lind fra Bedsted rejser i slutningen af januar til Sierra Leone. Hun skal som sygeplejerske deltage i bekæmpelsen af Ebolaepidemien.

29. Svømmeren Amalie Vinther er udnævnt til årets handicap-sportsnavn ad Dansk Handicap Idrætsforbund. Til træning i Thy-Hallen bliver hun hyldet af kammeraterne fra Thisted Svømmeklub.

Februar

3. 1 krone for et plejehjem. Thisted Bolig har budt 1 krone for bygningerne, der hidtil har været Nors Ældrecenter. Det er tanken at oprette et »oldekolle«.

11. Naturklagenævnet sætter punktum for en årelang strid om surfing i den østlige del af Vandet Sø. Nævnets afgørelse, der er endelig, tillader surfing mellem 1. april og 1. oktober.

14. I Agger stiftes anpartsselskabet Agger Aps. Selskabets formål er at købe den lukkede købmandsforretning i byen. Anpartsselskabet håber at kunne lave en forpagtningsaftale med købmand Jesper Riisbank fra Thyborøn.

20. En gruppe medlemmer af Indre Mission i Thisted vil, med en række gudstjenester i Thisted Missionshus, undersøge muligheden for at etablere en valgmenighed med fællesskabet i Indre Mission som grundlag.

26. Folketingsmedlem Simon Kollerup betaler 30.000 kroner tilbage til Folketinget for dobbelt husførelse. Det sker, efter han har haft en af Folketingets lejligheder til rådighed uden at bruge den.

Marts

4. Der er opstået tvivl om Næssundfærgen. Et flertal i kommunalbestyrelsen i Morsø Kommune har ændret budgetaftalen, så færgen kan fortsætte efter 1. april. Personalet er opsagt med udgangen af marts, og Thisted Kommune ønsker ikke at tilføre ekstra penge.

10. Det Litauiske Kors, et kendt mindesmærke for efterkrigstidens flygtningelejr i Dragsbæk, skal udskiftes. Tømrer Ib Nielsen og Jesper Gottlieb fra Beredskabsstyrelsen arbejder på det nye kors, som skal afsløres ved en højtidelighed 1. maj.

19. Den tyske turist, der i julen blev anholdt og varetægtsfængslet for røveri og vold i Sparbutikken i Klitmøller, kendes skyldig i retten. Strafudmålingen afventer en mentalerkæring.

22. Der er samlet mere end 900.000 kroner ind til etablering af et friplejehjem i Vesløs. Foreningen Vejlernes Friplejehjems Venner har 379 medlemmer.

24. Cafe Cocio på Store Torv kan, efter en afstemning i kommunalbestyrelsen, flyttes til torvets modsatte side. Flytningen kan ske i forbindelse med udbygning og ombygning af Store Torv.

April

4. I kun to grader varmt havvand kunne en snes vinterbadere genindvie havbadet i Vorupør. Vinterens storme havde fyldt havbadet med sand, som entreprenør Allan Thomsen har gravet væk.

13. Vorupør Havbåde er en ny forening, der skal søge at bevare de typiske fiskerbåde, der blev trukket op på stranden, og den særlig kultur, som fiskerlejet i Vorupør har skabt.

14. Henrik Bojsen Jensen har søgt om tilladelse til at ombygge Jernbanegade 17, en bygning fra 1887, til fire, måske seks, lejligheder. Thisted Kommunes udvalg for klima, teknik og miljø har enstemmigt sagt nej til forslaget.

21. Rav er i høj kurs. På Vigsø Feriecenter har tyve med specialværktøj fjernet et stykke af en glasmontre for at fjerne flere ravsmykker. Tyveriet skete så hurtigt, at hverken personale eller vagtfirma kunne nå frem.

30. Kolonihaverne på Amager, der ligger på engen bag Nørregade i Thisted, har ejeren Henrik Bojsen Jensen planer om skal fjernes for at gøre plads til boliger. For at undgå, at Danmarks formentlig ældste kolonihave forsvinder, har Kolonihaveforbundet tilbudt at købe arealet.

Maj

1. Ved en højtidelighed er det fjerde Litauiske Kors i Dragsbæk indviet. Litauens ambassadør Vytautas Pinkus, borgmester Lene Kjelgaard Jensen og kolonnechef Lennart Kvist Sørensen deltog i indvielsen. Det første kors blev sat op i 194.

9. Aase Odfeldt, der er formand for Thy Masterclass, modtager Kulturprisen 2015 for sin indsats for kammermusik i Thy. Prisen uddeles i et samarbejde mellem Kulturelt Samråd og Thisted Kommune.

12. Ugelange debatter og forhandlinger resulterer i, at der efter møde i Thisted Kommunes Børne- og familieudvalg, formentlig kan skabes flertal for at lukke skolerne i Vorupør og Hillerslev.

18. Næsten 6.000 kvinder trodsede regnen og gennemførte årets Ladywalk i Agger. Det var ny deltagerrekord og i øvrigt første gang, siden starten i Agger i 2008, vejret viste sig fra den våde side.

28. Svømmetræner Bjarne Kragh har meddelt Thisted Svømmeklub, at han forlader Thisted og Thy for 1. august at blive træner i et eliteprojekt for østjyske svømmetalenter i Århus.

Juni

2. Thisted Kommunes udvalg for klima, teknik og miljø har godkendt, at der arbejdes videre med et projekt for ny færge til Agger-Thyborøn overfarten og nye færgelejer. Beløbsrammen er 90-93 millioner kroner.

7. Ny cykelsti fra Hanstholm til Hjardemål forlænger cykeloplevelsen fra Nationalpark Thy. Den nye cykelsti, der de fleste af stiens 16 kilometer er belagt med stenmel, giver mulighed for at cykle 70 kilometer i Thy på afmærkede cykelstier fra Agger-Thyborønfærgen til Hjardemål.

11. Thy-Mors VUC og HF har taget initiativ til en højskole i det forladte rådhus i Hanstholm. Undervisningen på højskolen skal tage udgangspunkt i Thys kvaliteter – surfing, nationalpark, bæredygtighed, klima og lokale råvarer.

17. I haven til gården Rosvang opfører amatører fra Kulturforeningen Rosvang for femte gang et sommerspil. »Dobbeltmordet på Rosvang« har mere end 40 medvirkende. Manuskriptet er skrevet af kulturforeningens formand Knud Hove. Instruktør er Jacob Jessen.

28. Musikere på Thy Rock-scenen på dyrskuepladsen i Thisted har i to dage sendt rockende rytmer ud over mere end 10.000 begejstrede publikummer.

Juli

1. Hans E. Nørgaard binder med nye fotografier fortid og nutid sammen på årets sommersudstilling i Museum Thys »Fiskerhuset« i Agger. Gamle fotografier har inspireret Hans E. Nørgaard til at fotografere de samme steder i 2015.

6. Syd for landingspladsen i Stenbjerg er en død pukkelhval skyllet i land. Konservatorer fra Statens Naturhistoriske Museum har skåret knoglerne fri af det rådne hvalkød. Det er første gang siden 1905, en pukkelhval er strandet i Danmark.

10. Museumscenter Hanstholm har fra private fonde skaffet 3,5 millioner kroner til at modernisere og bygge en ny udstilling. Arbejdet skal være færdigt inden sæsonen 2016. Den nuværende udstilling er stort set fra museets åbning i 2002.

15. Kino i Thisted lagde lærred til verdenspremiere på Peter Alsteds dokumentarfilm, "Standing on the water" om surflivet, og særligt surferen Casper Steinfath i Klitmøller.

26. For 20. gang kom en bus fra Hviderusland til Bulbjerghjemmet med børn. I tre uger skal børnene, der alle er skadede af forureningen efter ulykken på A-kraftværket Tjernobyl i 1986, opleve Thy og Danmark. Tjernobylforeningen arrangerer og betaler de hviderussiske børns sommeroplevelser.

August

6. Campus 10 er navnet på et nyt tilbud til unge der ønsker at få et 10. skoleår. 138 unge har tilmeldt sig det nye tilbud, der afløser tre tidligere muligheder, Spor 10, i Hurup, HGFlex og Tech Basis på EUC Nordvest. Campus 10 har til huse i bygningen ved

EUC Nordvest, hvor der tidligere har været Teknisk Gymnasium.

11. Øland Hovedgaard rives ned. Når nedbrydningsfirmaet er færdig med arbejdet bliver pladsen, hvor hovedbygningen lå, til parkeringsplads for besøgende til det historiske voldsted. Øland er historie i Thy og nævnes første gang i 1300-tallet.

16. En flok glade ølkendere fra København tog toget til Thy for at hjælpe med høsten af porse for Thisted Bryghus. De trodsede regnen, og fyldte porse i adskillige spande med ren alkohol. Udtrækket af porse tilsættes øllet.

26. Forældre til småbørn i Tingstrup-området kan købe bygningerne fra den lukkede børnehave Brombærhaven. Efter få måneder kan der igen komme børn i bygningen i Privatbørnehaven Brombærhaven.

September

2. Thisted Menighedsråd har 1. oktober som organist og kantor ansat 60-årige Niels Granvig som afløser for Preben Nørgaard Christensen, der døde i maj efter en trafikulykke.

8. Mere end 60 træskibe kommer til Thisted Havn. Træskibene er med i kapsejladsen Limfjorden Rundt. Skibene besøger også Struer, Nykøbing, Fur og slutter i Skive.

16. Sygehuset i Thisted, Sygehus Thy-Mors, skal have 2 nye operationsstuer til 15 millioner kroner, der skal erstatte operationsstuerne på det dag-kirurgiske afsnit på Nykøbing Sygehus. Entreprisen sendes i en indbudt licitation med deltagelse af lokale håndværkere.

22. En årelang strid om surfing på Vandet Sø ser ud til at få en afslutning. På et møde ved søen blev søbredens ejere, repræsentanter for Thisted Kommune, Naturstyrelsen, Surfklubben NASA og Danmarks Naturfredningsforening enige om en løsning på opholds-, adgangs- og parkeringsproblemerne.

25. Preben Maegaard, mangeårig forstander på Nordisk Folkecenter for vedvarende Energi, fejrede sin 80 års fødselsdag, og 40 år i Sdr. Ydby, med en komsammen på centret. Gaven til Preben Maegaard og hans livsledsager Jane Kruse var to buster lavet af kunstner Ulla von Barm.

Jul i Thy quiz – 13 rigtige:
X X 2 2 1 X 2 2 1 X 1 X 1

JUL I THY, 85. årgang

Udgivet af Museum Thy, Jernbanegade 4, 7700 Thisted, tlf. 9792 0577.
Indlæg sendes hertil. Eftertryk ikke tilladt.

Redaktion: Nora Hornstrup, Klaus Madsen og Svend Sørensen.

Forsidemotiv: Lodbjerg Fyr. Foto: Klaus Madsen

Grafisk tilrettelæggelse: Karin S. Fredsøe, Tilde Grafisk.
Tryk: Trykkeriet Friheden, Nors.

ISBN 978-87-88945-42-3

BESØG MUSEUMSBUTIKKEN

- og find den perfekte julegave

Lokalhistoriske bøger

Kom ind og se det store udvalg!

Flotte kopier af fund fra Thy.

Metaldetektiverne
120 sider, rigt ill.
Pris kr. 250,-

Engle i Thy
84 sider, rigt ill.
Pris kr. 148,-

museumthy

Thisted Museum · Jernbanegade 4, 7700 Thisted · T: 9792 0577 · W: thistedmuseum.dk

Besøg også det digitale museum!

Lær meget mere om mad og kultur, og hent inspiration til spændende retter på **thymad.dk**

På **navnligthy.dk** kan du læse og høre interessante historier om mennesker og Thy

Thybo Biler

OPEL CHEVROLET SAAB BOSCH Service IVECO

Thisted - Vestervig - Holstebro

www.thybo-biler.dk

Thy - helt naturligt

www.visitthy.dk

Tlf. 9792 1900

Turistinformation
Det Gl. Rådhus
Store Torv
7700 Thisted

Andelskassen JAK Thisted

Tilpas anderledes...

Frederiksgade 6, 7700 Thisted
Tlf. 32 65 00 02 www.ajak.dk

– Så er dine penge i gode hænder

KonditorBager

Konditor Bager
Madsens Bageri
Hovedgaden 48
7752 Snedsted
Tlf. 97 93 40 03

www.konditorbager.dk
Se vores børneside: www.markogmille.dk

Thisted Begravelsesforretning

Elin og Hans Ole Vester

Danske Bedemænd

Bisgårdsgade 6 . 7700 Thisted
97 92 01 38

NORS AUTO A/S

Automester NISSAN

v/ Poul Isaksen
Norsvej 75, Nors
7700 Thisted

97 98 18 55
Fax 97 98 10 44

Lager og reservedele..... 97 98 18 55

1-2-3 benzin

www.thisted-bibliotek.dk

RADIO aura
musik fra hjertet

Vi dækker hele Thy

Thisted Dagblad
NORDJYSKE

CLICK
FOTOGRAFEN THISTED
Storegade 9 • 7700 Thisted
Tlf. 97 92 01 61 • fotografen-thisted.dk

NJ EDB & KONTOR SERVICE

Niels Jensen
Servicekonsulent
Kastanievej 37, 7700 Thisted
Tlf. 97 92 22 55 . Mobil 20 42 22 22
mail@njedb.dk . www.njedb.dk

Hotel Klitheden
Nordsøvej 10, Vorupør, 7700 Thisted
Tlf. 9669 1122
stig@hotelklitheden.dk
www.hotelklitheden.dk

Mød os på FACEBOOK
hl botex®
hjem til dig
VESTERGADE 25 · 7700 THISTED · TLF. 97 92 24 44
www.hlbo.dk

Bog&idé
Vestergade 14
7700 Thisted
Telefon 97 92 03 99
www.bog-ide.dk

Museumscenter Hanstholm
– oplev Nordeuropas største fæstningsanlæg
Molevej 29, 7730 Hanstholm
tlf. 9796 1736
museumscenterhanstholm.dk

Brdr. W. Hansen har over 20 års erfaring med udførelse af alle former for alarmer, herunder tyverialarmer til både private og erhverv.
Brdr. W. Hansen er godkendt alarminstallatør af Forsikring og Pension (Skafor).
Brdr. W. Hansen leverer også kameraovervågning til alle formål.
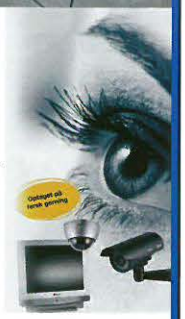
Dit lokale TS-center
BRDR. W. HANSEN
Thisted · Tel.: 97922700 · www.brdrwhansen.dk

THY MESTERBYG ApS
Tømrer & Snedker
Ballerumvej 157 · Hillerslev · 7700 Thisted
Tlf. 97 98 15 99
www.thymesterbyg.dk

ELCON
THISTED A/S

v/Aut. el-installatør
Rasmus Jeppesen
Vilhelmsborgvej 21
7700 Thisted
Tlf. 97 92 63 22
www.elcon-thisted.dk

Bliv kunde i Nykredit

Ring i dag og aftal et møde med en af vore rådgivere, så du kan høre mere om dine muligheder.

Storegade 8, 7700 Thisted · Tlf 44 55 67 77

Nykredit

Microsoft Dynamics NAV, C5 & CRM

Ringvej 1F, 7700 Thisted.
Kontakt os på: 9618 7400
Eller besøg os på:
www.bornerup.dk

bornerups datacenter

Microsoft GOLD CERTIFIED Partner
Microsoft C5
Microsoft Dynamics NAV
Microsoft Business Solutions

REVISORGRUPPEN MidtVest

REVIKON
registreret revisionsinteressentskab
Toldbodgade 4, 2. sal
7700 Thisted
Tlf. 9792 0899
Fax 9792 0411
www.revikon.dk

brillehuset
briller med personlighed

Lokalt kendt – ud over alle grænser...

Tican

Tican A/S · Strandvejen 6 · 7700 Thisted · 9919 2300 · www.tican.dk

kom i pedal-humør

Serviceture

Stedet hvor du handler cykler og knallerter

- håndbyggede cykler efter ønske

Østbyens Cykel- & Knallertcenter

v/ Mikael Visti Jørgensen
Østerbakken 62 B, 7700 Thisted, Tlf. 97 92 48 88

Apotekeren

Thisted Svane Apotek

Storegade 5 · 7700 Thisted
Telefon 97 92 00 11 · Telefax 97 92 11 88
e-mail: thisted@apotekeren.dk
www.thisted.apotekeren.dk

• LANDBRUG • INDUSTRI • PRIVAT • EDB • ALARM

Elektrikeren THY A/S

Bjørnevej 8, 7700 Thisted

2023 4757 • 9792 5066

www.elektrikeren-thy.dk – e-mail: info@elektrikeren-thy.dk

DØGNVAGT
97 92 50 66
20 23 47 57

mad med mere

Slagteren på Møllevej

Du får altid en god steg hos...

v/ Charles Knudsen og Thomas Kibsgaard
Møllevej 61, 7700 Thisted, Telefon 9792 0732

Havnesmeden
Smede- og maskinværksted
v/ Leif Andersen
Tlf. 97 92 17 15
fax 97 92 68 15
havnesmeden@info.dk
www.havnesmeden-thisted.dk

ALT I TRYKSAGER

TRYKKERIET
Friheden
T: 9798 1641 . trykker.dk
- du mærker vi trives . . .

REVISION LIMFJORD

Det Gamle Røgeri

v/ Johnny Segato
Kuttergade 7
7730 Hanstholm
2346 1353

v/ Bjarne Madsen
Nørretorv 1-3
7700 Thisted
25942104

Det siges, at vi har Danmarks bedste røgvarer, men prøv selv, om rygtet taler sandt!

WWW.ROEGERIET.DK

LUN SELV – traditionel julefrokost

Pr. person kun (min. 10 personer) 129,-

~ 2 slags sild m/ karrysalat.
~ Pandestegt fiskefilét m/citron og remolade.
~ Hjemmelavet sylte m/sennep og rødbeder.
~ Ribbensteg m/rødkål.
~ Glaseret skinke og medisterpølse, m/grønlangkål og brunede kartofler.
~ Hjemmelavet ris á la mande m/kirsebærsauce.
Flot anrettet. Excl. brød og smør.

LUN SELV – den store julefrokost

Pr. person kun (min. 10 personer) 159,-

~ 2 slags sild m/ karrysalat.
~ Tarteletter med høns i asparges.
~ Hjemmelavet sylte m/sennep og rødbeder.
~ Pandestegt fiskefilét m/citron og remolade.
~ Glaseret skinke og medisterpølse, m/grønlangkål og brunede kartofler.
~ Mørbradbøf med bløde løg.
~ Hjemmelavet ris á la mande m/kirsebærsauce.
Flot anrettet. Excl. brød og smør.

SKJOLDBORG
SLAGTER
v/Jens Nielsen | Tlf. 97 93 18 17

Thisted Antikvariat

Storegade 21 ~ 7700 Thisted ~ Tlf. 29861510 ~ Email: thistedantikvariat@mail.dk

Stort udvalg af lokalhistoriske bøger fra Thy og Mors.
Mere end 60.000 bøger på lager

Find os også på **www.findbogen.dk**

Åbningstider
Man.-Fre.: kl. 12-16:30
Onsdag: Lukket
Lørdag: kl.10-12

PAF
PROVINSANTIKVARBOGHANDLERFORENINGEN

Min KØBMAND

BREDGADE 166
7760 HURUP
97 95 12 80

SKINNERUP AUTO

DIN BILPARTNER

v/Torkild Møller Jensen · Sejlhøjvej 3 · 7700 Thisted
Tlf. 9792 4812 · www.skinnerupauto.dk

Vi glæder os til du kører igen

Tryghed i reparation

Medlem af DANSK BILBRANCHERÅD

XL BYG. CESTE TRÆ

WWW.CESTE.DK

HURUP	9795 1677
SNEDSTED	9793 4044
NYKØBING	9771 1010
THISTED	9792 3311
LØGSTØR	9867 1800
FJERRITSLEV	9950 5300
BROVST	9823 1344
HUNE	9824 9233
LØKKEN	9899 1033

CESTE TRÆ - NÆRMEST OVERALT MAIL: CESTE@CESTE.DK

Telefon
97 92 07 24
PER HANDEST
VVS SIDEN 1855
BEDRE BAD
BEDRE ENERGI
Handest VVS
aut. VVS-installatør & blikkenslager
Østerbakken 62 | 7700 Thisted | handestvvs.dk

Snedsted Turistbusser

v / Knud E. Gregersen
Nordmarksvej 1
7752 Snedsted
97 93 40 57

Cimbria
drager omsorg
for naturens ressourcer
-
vi kalder det "GRAIN CARE"
Maskiner og anlæg til behandling af korn og frø
CIMBRIA
Fårtoftvej 22 • 7700 Thisted
Tel. 9617 9000
www.cimbria.com

Fleksibel uddannelse
for unge og voksne
Thy-Mors HF & VUC
Thisted
Munkevej 9
7700 Thisted
Tlf. 70 70 12 34
Nykøbing
Limfjordsvej 95
7900 Nykøbing M
Tlf. 70 70 12 34
vuc@vuctm.dk
www.vuctm.dk

Beckers
Farve- & Grossistcenter
Industrivej 39 · 7700 Thisted
Tlf. 97 92 22 00 · Mobil: 23 32 53 44
www.colorama.dk

Lokal Brugsen
Refsvej 28 · 7700 Thisted
Tlf. 9619 3320

SYDTHY KUR- & SVØMMEBAD

Idrætsvej 5, 7760 Hurup

Den Grønne Nøgle

www.sydthy-svbad.dk

KUR OG WELLNESS
TLF. 99 17 31 60

SVØMMEBADET
TLF. 97 95 11 60

LD Auto ApS

Uglevej 1 . 7700 Thisted

97 92 50 38

www.skoda-thisted.dk

restaurant
BRYGGEN

BØFHUS • BRYGGERI • BAR

Sydhavnsvej 9 • 7700 Thisted • Tlf. 9792 3090

www.bryggen.eu

Thy Clean

Vi gør ikke rent, men leverer alt til rengøring

KVALITETSPRODUKTER TIL RENGØRING
Mopper · Rengøringsmidler · Rengøringsvogne
Vinduespudserudstyr · Teleskoptænger op til 10 m · Handsker nitril/vinyl/latex

Se meget mere på www.thy-clean.dk
T: 2169 5655 · Skårhøjvej 11, Heltborg

Thisted-Fjerritslev Cementvarefabrik A/S

Stevnsvej 17 · 7700 Thisted · Tlf. 97 92 25 22
salg@tct.dk · www.tct.dk

- Belægninger
- Spalter
- Betonrør/PVC
- Elementer
- Færdigbeton
- L-elementer

løve apoteket

Sydhavnsvej 11 · 7700 Thisted
Tlf. 9792 0488
www.thisted-loeve.netapotek.dk
Drive in service

THISTED Entreprenørforretning ApS

96 17 00 47

Kloakarbejde · Jordarbejde · Belægning

Karetmagervej 9
7700 thisted
M: 2465 8047

W: thisted-entreprenoer.dk
E: t.e.f@mail.dk

Stedet hvor alle kan handle!

• blæk & toner • printere

ceptionsgaver

eative materialer

redoffice
KONPAP A/S
www.konpap.dk • T: 96 19 40 00

- lokal og ligetil.....

Thisted bibliotek
00 DEC. 2015

Hanstholm
stærkt team

Mikkel Toft
Ejendomsmægler

Alice Busch Mandøe
Sælger

Peter Nørgaard
Ejendomsmægler

Camilla Holm
Ejendomsmægler

Søren Stær
Ejendomsmægler

Henrik Kristensen
Ejendomsmægler

Ejnar K. Jeppesen
Ejendomsmægler

v/Ejnar K. Jeppesen
& Henrik Kristensen

Nybolig
Thisted & Hanstholm

Thisted:
Håndværker Torv 7
7700@nybolig.dk
Tlf. 9792 2288

Nybolig

tilde•grafisk

Allestræde 3 · 7700 Thisted
T: 2138 4070 · W: tildegrafisk.dk

46.4
Thy
Jul i Thy 2015

Lokalsamling

Ex. 0 700 864 3

76/80
BM 11/15

ikke til hjemlån

ISBN 978-87-88945-47-8